AMATAMU KHU KRISTO

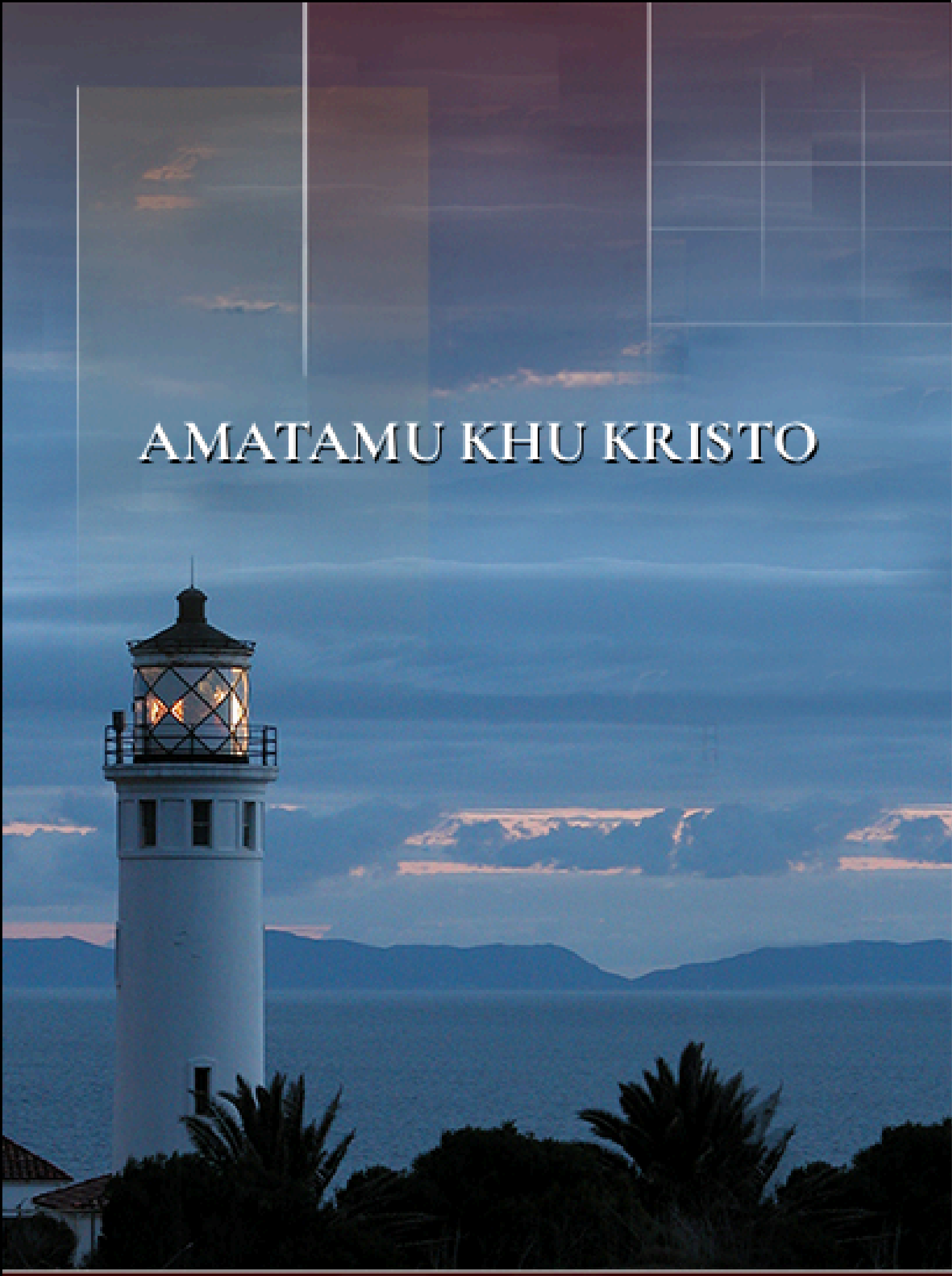

ELLEN G. WHITE

Amatamu Khu Kristo

Ellen G. White

1 — Kuzola kwa Nzambi kiezé kwa Mantu 2
2 — Efukwa lya Omwene wabonanga Kristo 25
3 — Kusanduka 43
4 — Okhweyubia 85
5 — Kukuba Kiezé kwa Nzambi 100
6 — Okhukhwikha nende Okhutambula 119
7 — Kieteswa kia Kulongwa 141
8 — Okhukhula Mu Kristo 170
9 — Kusala ni Kiaxi 200
10 — Okhumanya Nyasaye 223
11 — Kiaxi kia Sambu 245
12 — Kika ku Sala ni Kiaxi kia Kumona 284
13 — Okhukhwikha mu Mwanta 311

https://congressomv.org/luy

1 — Kuzola kwa Nzambi kiezé kwa Mantu

Nzambi wenza kumonisa kuzola kwandi mu mambu moso ma nza ni mu kutumwa kwandi. Tata wetu wa diulu ke maza ma kiaxi, lufwisu, ni kusekesa. Talani mambu moso ma kiaxi ni ma mbote ma nza. Mwananga nzila yi Nzambi wapangila mambu moso mwingi kukumba mpusa ni kusekesa, kukonda kiezé kwa batu weni, vava kiezé kwa bima bioso bi kiaxi. Mwini ni mvula bi ke kuvutula nza ni kusekesa, miombo, maza, ni kikala, moso bi ke kumonisa kuzola kua Mvumbi. Ke Nzambi wenda

kuba mambu ma kiaxi kiezé kwa bima bioso biandi. Ni kiaxi kia Mvumbi wenza kuba:
"Meso moso ma ke kumona ngeye;
Ni ngeye we kuba kudya kwa bau mu mbala yandi.
Ngeye we zibula kuboko kuaku,
Ni kusekisa kuzola kua bima bioso bi kiaxi."
Nzambi 145:15–16

Nzambi wenza kusala muntu ni ukristu ni kusekesa. Nza yi mbote, kana yi kiza mu makasa ma Mvumbi, wenza kukonda kumona kiaxi kia kuzimbala kana kifulu. Ke kuleka nsiku ya Nzambi — nsiku

ya kuzola — kwa twala soni ni lufwa. Vava kana mu makasi moso ma mambi, kuzola kwa Nzambi ke kumonika. Biblia ke tuba nti Nzambi wena kukutukila nza mu kiaxi kia muntu (Kieleka 3:17). Mibundi ni misanga — makasi ni mambu ma kukangisa kiaxi — Nzambi wakundila mau mu kiaxi kia mbote kiezé kwa tu, ni kiaxi kia malongesu ma lenda kutusadisa ku kukutuka mu kuzimbala ni soni bi mambi katwala. Kana nza yayi yi kugwa, ke kukonda kukala ni soni ni makasi weni. Nza weni u ni mambu ma kusungida ni kukebisa. Biti bi ke kukula kana misanga mi

kala, ni makasa ma mbote ma ke kufuka misanga mi kiaxi.

Mambu "Nzambi ke Kuzola" ma lenda kumonika mu mbuta yoso yi ke zibuka ni kiaxi kioso kia kiaxi. Nyama yi mbote yi ke yimba, biti bi mbote bi ke kumonisa kiaxi kiambote, ni miti mi ndende mi kikala moso bi ke kumonisa kukeba kwa Tata wetu wa kuzola ni kuzola kwandi ku kusekisa bana bandi.

Ndinga ya Nzambi ke kumonisa kifuani kia Nzambi. Nzambi weni wenza kumonisa kuzola kwandi kua nkumbu ni nkenda. Kana Mose

wasambuza, "Monisa mi kiaxi kiaku," Mfumu wavula, "Mi kenda kumonisa mambote mami moso." (Kutoka 33:18–19). Kiaxi yayi ke kiaxi kiandi. Mfumu wenza kukutuka va meso ma Mose ni kuba:
"Mfumu, Mfumu Nzambi, wa nkenda ni wa mbote, wa kukeba kuzola, ni wa kiaxi ni kieleka, wa kumonisa nkenda kiezé kwa mikoka, wa kuleka mambi, kia kia kuleka nsiku, ni mambi." (Kutoka 34:6–7)

Nzambi ke kukeba kuzola ni kukonda kuzola kufuta, mu kiaxi

kia ke zola kumonisa nkenda (Yona 4:2; Mikiya 7:18).

Nzambi wakanga mimina yetu kiezé kwa yandi ni kiaxi kia bungi mu diulu ni mu nza. Mu kiaxi kia nza ni mu kuzola kua kikata ki batu ba lenda zaba, Nzambi wenza kusosa kumonisa yandi weni kiezé kwa tu. Vava mambu moso yayi ma kukonda kumonisa kuzola kwandi kua kikata. Kana kielesu kioso yayi ki kala, mukambu wa mambote ke kusandula kielesu kia batu. Batu ba kumbaka boma kiezé kwa Nzambi, kumona nti ke muntu wa kukangisa ni wa kukonda kuleka. Satana

wenza kusala batu kumona nti kifuani kia Nzambi ke kieleka kia kukangisa — ni kana yandi ke mfumu wa kukangisa ni wa kukeba kukambula mambi moso mwingi kufutila. Mwingi kukutwala kifuani yayi ki kiaxi, ni kumonisa nza yoso kuzola kua Nzambi kua nkumbu, Jesu wiza kukala ni batu.

Mwana wa Nzambi wiza ku diulu mwingi kumonisa Tata. Jesu wenza kuba:
"Ku ka muntu wenda mona Nzambi ve; Mwana weni wau ke pafupi ni Tata ke wenza kumonisa yandi." (Yau 1:18)

Ni kiaxi kikamba:
"Ku ka muntu wenda zaba Tata, vava Mwana, ni yandi wau Mwana wa zola kumonisa." (Mateo 11:27)

Kana muntu mosi wa balongwa wavula Jesu, "Monisa tu Tata," Jesu wavula:
"Filipu, mi ke kala ni enu kiaxi kia ndende, ni ngeye ke kukonda kuzaba mi? Muntu wau wena mona mi wena mona Tata. Ngeye ke vula kiaxi kiaku, 'Monisa tu Tata'?" (Yau 14:8–9)

Ni kiaxi kia Jesu wenza kumonisa kusala kwandi mu nza, wenza kuba:
"Mfumu wenza kundota mwingi kusambuza nsangu mbote kiezé kwa batu ba lukulukilu. Wandumina mi mwingi kukangisa mimina mi kulema, kusambuza kulekwa kiezé kwa batu ba kukangwa, kumonisa mesu kiezé kwa batu ba kukonda kumona, ni kuleka batu ba kukangwa." (Luka 4:18)

Kiaxi yayi ke kusala kwandi. Kuna kosa kioso kuzingila Jesu, wenza kusala mambote ni kubika batu

boso ba Satana wakanga. Mambu mamo ma kusala ma monisa nti Nzambi wena kutumuna ni kundota yandi. Kuzola, nkenda, ni kiaxi kia kuzola bi kumonika mu kiaxi kiandi kioso. Muxima wandi wenza kukumba batu. Wambaka kifuani kia muntu mwingi kusadila mpusa ya batu. Bantu ba lukulukilu ni ba kulembesa mutima ba kukonda kuba ni boma kukiza pafupi ni yandi. Bana bafu baba baba zola kuiza pafupi ni Jesu. Ba zola kukwela va makulu mandi ni kumona mesu mandi ma kuzola.

Jesu wenza kukonda kufika kieleka, vava kana wenza kuba kieleka, wenza kuba ni kuzola. Wenza kusadila batu ni lufwisu, mbote, ni kiaxi. Wenza kukonda kukala ni mambi. Wenza kukonda kusadila mambu ma kukangisa kukonda kiaxi. Wenza kukonda kukangisa muntu weni mu kukonda makasi kua muxima. Wenza kukonda kukambula muntu mu kukonda makasi kwandi. Wenza kuba kieleka ni kuzola. Wenza kunkambula batu ba kukonda kieleka, ba kukonda kumona, ni mambi, vava mesu mandi ma kala ni mesu ma kudila kana wenza

kuba mambu ma makasi. Wenza kudila mu Yerusalema, mbanza yandi wa zola, mu kiaxi kia ba kukonda kumbaka yandi, kana yandi ke Nzila, Kieleka, ni Kiaxi. Kana ba kumona yandi, yandi wenza kuba ni nkenda ni kuzola. Kiaxi kiandi kioso ke kia kitambu ni kukeba bakwawu. Muntu woso ke kia kiaxi mu mesu mandi. Kana yandi wenza kala ni kikata kia Nzambi, wenza kumonisa kiaxi ni mbote kiezé kwa muntu woso wa nzo ya Nzambi. Kiezé kwa muntu woso, wenza kumona muntu wau mambi wenza kumkangisa ni wau wizanga kubika.

Kiaxi yayi ke kifuani kia Kristu, ni kiaxi kia kumonisa mu kiaxi kiandi. Ni kiaxi yayi ke kifuani kia Nzambi. Ke ku muxima wa Tata maza ma kuzola kua Nzambi ma ke koka mu Kristu kiezé kwa batu boso. Jesu, Mupulusi wa mbote ni wa nkenda, ke Nzambi wau wenza kumonisa mu kifuani kia muntu (1 Timoteo 3:16).

Ke mu kiaxi kia kutusumbula Jesu wenza kukala, kusala makasi, ni kufwa. Wenza kukala "Muntu wa Makasi," mwingi tu kambaka kusekesa kua mbikudi. Nzambi

wakundila Mwana wandi wa kuzola, wau uke kiaxi ni kieleka, ku leka kiaxi kia diulu ni kuiza nza yayi yi mambi ni kiaxi. Wakundila yandi ku leka kiaxi kia kuzola ni kumvumbila kwa bamalaika, mwingi kumona soni, kukambulwa, kulembeswa mutima, kuzolwa, ni lufwa.

"Kikambu ki kia kutusadisa ngemba kia kugwa va yandi; ni mu makasi mandi tu kambaka kubikiswa." (Izaya 53:5)

Mutaleni mu kikala, mu Getsemani, ni va Mvula. Mwana wa Nzambi

ukonda wakumbata kitumbu kia mambi. Yandi wau wenza kala kiaxi ni Nzambi, wenza kumona kukutuka kua kiaxi kua mambi ku katula muntu ni Nzambi. Mu makasi yayi, wenza kudila: "Nzambi wami, Nzambi wami, mu kiaxi kika ngeye wambika mi?" (Mateo 27:46)

Ke kitumbu kia kikata kia mambi, makasi mandi, ni kukutuka kua kiaxi kua muxima ni Nzambi, bi kia bia kukangisa muxima wa Mwana wa Nzambi.

Vava kitambu yayi ki kikata ke kukonda kusala mwingi kuba kuzola mu muxima wa Tata kiezé kwa muntu, kana kumonisa yandi wa zola kubika. Kieleka, kieleka! "Nzambi wenza kuzola nza ngolo, mbala yandi wana Mwana wandi weni." Yau 3:16. Tata uke kuzola tu, kukonda mu kiaxi kia kitambu kia kikata, vava wambika kitambu mu kiaxi kia uke kuzola tu. Kristu ke kiaxi kia yandi wenda kumonisa kuzola kwandi kua nkumbu kiezé kwa nza yi kugwa. "Nzambi wenza kala mu Kristu, kuvutula nza kiezé kwa yandi." 2 Kolinto 5:19. Nzambi wenza kusala makasi ni Mwana

wandi. Mu makasi ma Getsemani, lufwa lua Kalivari, muxima wa Kuzola kua Nkumbu wafuta kiaxi kia kutusumbula.

Jesu wenza kuba, “Kiaxi kiki Tata wa zola mi, mu kiaxi kia mi nena kuleka kiaxi kiami, mwingi kumbaka kiaxi kikamba.” Yau 10:17. Ni kiaxi, “Tata wa zola enu ngolo, mbala yandi wa zola mi ngolo mu kiaxi kia mi nena kuleka kiaxi kiami mwingi kutusumbula. Mu kukala Mupakasi wenu ni Mukeba wenu, mu kuleka kiaxi kiami, mu kumbaka mambi menu, mi nena kuzolwa ni Tata wami; mu

kiaxi kia kitambu kiami, Nzambi wenda kala wakieleka, ni yandi wenda kumonisa muntu wa kumona Jesu ni wakieleka.”

Ku ka muntu yikwawu vava Mwana wa Nzambi wenda kusala kutusumbula; mu kiaxi kia yandi weni wau ke mu muxima wa Tata wenda kumonisa yandi. Yandi weni wau wenza kuzaba kukata ni kukata kua kuzola kwa Nzambi wenda kumonisa. Ku ka kiaxi kikwawu kiezé kia kitambu kia kikata kia Kristu mu kikambu kia muntu wa kugwa kenda kumonisa

kuzola kua Tata kiezé kwa batu ba kuzimbala.

“Nzambi wenza kuzola nza ngolo, mbala yandi wana Mwana wandi weni.” Wana yandi kukonda kukala ni batu weni, kumbaka mambi yau, ni kufwa ni kitambu kiau. Wana yandi kiezé kwa muntu wa kugwa. Kristu wenza kusangana ni mpusa ni makasi ma batu. Yandi wau wenza kala kiaxi ni Nzambi, wakanga yandi weni ni bana ba batu ni mikanda mi ke kukonda kukutuka. Jesu ke “kukonda kuba soni kuba kuba bamvuku” (Ebreu 2:11); yandi ke Kitambu kietu,

Mupakasi wetu, Mvuku wetu, wau uke kumbaka kifuani kia muntu va meso ma kiti kia Tata, ni mu mambu moso ma mbikudi kiaxi ni muntu wau wasumbula — Mwana wa muntu. Ni mambu moso yayi mwingi muntu a kumatwa ku kuzimbala ni soni kua mambi, mwingi a monisa kuzola kwa Nzambi ni kusekesa mu ukristu.

Kiaxi ki kufutilwa mu kutusumbula, kitambu kia kikata kia Tata wetu wa diulu mu kuba Mwana wandi mwingi kufwila tu, ke kutusambuza kumona kiaxi ki tu lenda kukala mu Kristu. Kana Yau

Mvumbi wenza kumona kukata, kukata, kukangisa kua kuzola kua Tata kiezé kwa muntu wa kuzimbala, wenza kukumba ni kiaxi ni boma; ni, mu kukonda kumona mambu ma kieleka mwingi kumonisa kukata ni kuzola kua kuzola yayi, wenza kusamba nza yoso kumona. "Taleni, kiaxi kia kuzola kia Tata wakubikila, nti tu kenda kuzabikisa bana ba Nzambi." 1 Yau 3:1. Kiaxi kika ki kia kumonisa muntu! Mu kuleka nsiku, bana ba muntu ba kala bati ba Satana. Mu lukumu mu kitambu kia Kristu, bana ba Adami ba lenda kukala bana ba Nzambi. Mu

kumbaka kifuani kia muntu, Kristu wenza kutumuna muntu. Batu ba kugwa ba tulwa kuna kusangana ni Kristu, ba lenda kukala ni kiaxi kia "bana ba Nzambi."

Kuzola kua kifuani yayi ke kukonda kiaxi kikwawu. Bana ba Mfumu wa diulu! Kwila ya kiaxi! Kiaxi kia kumona kua kikata! Kuzola kua Nzambi kua kukonda kiaxi kiezé kwa nza yi kukonda kumona yandi! Kifuani yayi ke kukangisa muxima ni kukumba lufwisu kiezé kwa kuzola kwa Nzambi. Kana tu ke kumona kifuani kia Nzambi mu kiezé kia

Mvula, tu ke kumona nkenda, kuzola, ni kulekwa kusangana ni kieleka ni kifuani, ni kana tu ke kumona kieleka kia bungi kia kuzola kua nkumbu ni kiaxi kia kuzola kiezé kia kiaxi kia mama kiezé kwa mwana wandi wa kukebisa.

2 — Efukwa lya Omwene wabonanga Kristo

Omundu wakhulwanga nende amakhuwa kamakali nende omwoyo kwa saala bulai. Yali omulayi mwikali khwe, nende omulayi ne Nyasaye. Ebirowozo byeyali bilayi, nende ebiholo byeyali bilayi. Neende okhukhayila, amakhuwa kayo kakalekhana, neende okhwiyonda khwakhwiha omwande wokhuyanza. Omubiri kwayo khwakhalekhana omunafu khulia okhu khwarula okhunwa khwe khukhwaba omunafu, okhuli nga omundu mwene anyala okhuhinya ebibi. Yakholwa

omukoye wa Shetani, neende yali akhala omwo butswa neende okhuba nga Shetani yatakhayile Nyasaye okhukhwiha omwo.

Mwikali khwe okhuba omulayi, omundu yali nende obulayi mu khwikalana nende Ye "mwali akuswekhwa ebiindu byosi bia amakhuwa nende bia okhumanya." Abakolosai 2:3. Neende okhuba enyuma wokhukhola ebibi, yali anyala okhuwulayo obulayi mu mwoyo, neende yali okhwehaka okhwefisa mu maasa ga Nyasaye. Eyo niliyo emikali yomwoyo omunafu okhuba. Tewikhalana

nende Nyasaye, neende tewulayo obulayi mu khwikalana naye. Omwene bibi tatanyala okhuba omulayi mwikali kwa Nyasaye; yali anyala okhwepa okhuba nende bakholi bamalayi. Nga yalekhwa okhwingila mwikulu, yali tayali okhuyiwulamo obulayi. Omwoyo kwokhuyanza okhutakhwiyonda okhulamanga mwo—omwoyo kwa buli mundu khukhwakwanila omwoyo kwokhuyanza okhukhulwa—khukhwali okhukhwikho omwoyo mwo. Ebirowozo byeyali, ebiholo byeyali, nende ebikholwa byeyali byali okhwaba ebikhale okhuba ebiindu

ebyakholanga bakholi bamalayi. Yali okhuba omuyimbisi omubi mwikali mwo mwikulu. Mwikulu mwene yali okhuba omwabi; yali okhuyeeya okhwipa mu maasa ga Ye ali omulayi, nende owokhuyanza okhukhulu. Tekhali oluhala lwa Nyasaye okhukhwikanga ababi mwikulu; beekhanga bamieni khulwokhuba tebalayi okhuba nende bakholi. Ebikali bia Nyasaye byali okhuba omuliro okhubanywa. Bayali okhukhomberera okhukhalwa, okhuba nga bakhwipa mu maasa ga Ye yabafirila okhubaponesia.

Tekhunyala khwene okhwiholamo omwene okhurula mwibabi mwekhwikhe. Emioyo kyefwe khikali, neende khutanyala okhukhola. “Nani anyala okhurula omundu omulayi munda mwomundu omubi? tewali.” “Okhuyeeya khwomubiri khubusuku ni Nyasaye: khutakhula mu Lilako lya Nyasaye, neende khutanyala okhukhola.” Yobu 14:4; Abaroma 8:7. Amasomo, amakhuwa, okhukhola okhwikhola, nende ebikholwa byomundu, byosi bilayo omwo, neende khubusuku tebinyala. Byanyala okhuleta obulayi bwa khwemba, neende

tebinyala okhukhola omwoyo; tebinyala okhujeja amakhuwa kamakali. Khuilonda okhuba nende amakhuwa makali akakholanga munda, obulamu obulayi okhurula mwikulu, omundu anyale okhukhalukha okhurula mwibibi okhuba omulayi. Amakhuwa ako ni Kristo. Amakhuwa kaye yekali anyala okhuha obulamu mwomwoyo okhufwa, neende okhukhufula khubwe, okhuba omulayi.

Omwene wabonanga yaboola, "Ngaho omundu atakhulwa okhurula mwikulu," nga tatambula

omwoyo omulayi, ebirowozo ebilayi, ebiholo ebilayi, nende ebikholwa ebilayi, ebikhuleta okhuba obulamu obulayi, “tanyala okhulola Obwami bwa Nyasaye.” Yohana 3:3. Okhuyeeya okhuba nga khukhweta okhukhula okhuba omulayi okhuba munda mwomundu, ni okhuyenya okhukhulu. “Omundu owomubiri tatambula ebiindu bya Mwoyo wa Nyasaye: ni bubusuku khubwe: tanyala okhubimanya, khulwokhuba bimanulwa mu mwoyo.” “Oleke okhukama nende ekhuulaho ngaboola, khuulonda okhulwa khwo okhubulwa.” 1

Abakolinto 2:14; Yohana 3:7. Kristo yalembwa, “Mwo yali obulamu; nende obulamu obwo bwali obulami bwabandu”—“erina ndi mwikulu rikhwa khwibwa khubandu, khurira khwela khuponesibwa.” Yohana 1:4; Amakhuwa 4:12.

Tekhukhala okhulola okhuyanza kwa Nyasaye, okhulola obulayi, nende okhukhwa khwa Nyasaye. Tekhukhala okhulola amakhuwa nende obulayi bwe Lilako lye, okhulola nga lishinikha khulwakwo khwokhuyanza okhukhulu. Paulo omutume yalola byosi ebyo nga

yaboola, “Ndeetabula nende Lilako nga lilayi.” “Lilako nililayi, nende oluhala lulayi, nende olubutifu, nende olulayi.” Neende yayongera, mwikali khwe okhwibonenya nende okhutaba olulayi, “Ndi owomubiri, ndi omukoye wibibi.” Abaroma 7:16, 12, 14. Yakhola okhuyanza obulayi, obulayi, obweyali atanyala okhuhola mwene, neende yalila, “Ono mundu omunafu! nani ananyala okhuponesia omubiri kuno okhufwa?” Abaroma 7:24. Eyo niliyo emilili yakhurulanga mwemioyo mibi mwikali kosi nende mwisasi yosi. Khubosi,

khulayo oluhala lumwe, “Lolani Omwana wa Nyasaye, ukhula ebibi bya nzasi yosi.” Yohana 1:29.

Mwoyo wa Nyasaye wakholesa ebifwananio ebingi okhulayisia ekhuulaho eki, neende okhukhola okhuba ekhubafwa khubandu abakhomba okhuponesibwa khurula mwibabi. Yakobo, enyuma wokhuyenya Esau, yakhawa olubeka lwa ise, yali nende okhweyuba khukhulu. Yali omulala, yalekhanwa nende byosi ebyamukholanga obulamu bulayi, ekhuulaho kimwe ekyakhalanga mwoyo kwe khwali okhutina nga

ebibi bye bikhamulekhanisa nende Nyasaye, nga Nyasaye amulekhe. Mwikali khwe okhutaba olulayi, yalala okhuhumula hasi, hali enzoka, ali omwo, enzoka zili okhwekalila, mwikulu kwakali okhuba nende enyonyi. Ngakhombela, okhulamba okhukhulu khwamulolera; neende, ohurula hasi hweyali alala, engazi enene khwakhwiyebonakho okhukhupa mwikulu, nende bamalaika ba Nyasaye bakali okhukhupa nende okhukhuya; neende okhurula mwikulu, olubaka lwa Nyasaye lwawulikha muboola nende okhukhwikhupa. Eyo niliyo

Yakobo yamanya ekyakhalanga mwoyo kwe—Omwene wabonanga. Nende obulayi nende okhuweba yalola engazi eyo yalayisibwa, eyo yali Kristo, engazi yokhukhalawo okhuloma khukhwikhalawo khwa Nyasaye nende omundu.

Eyo niliyo ekifwananio Kristo yakholesa muboola nende Natanaeli, nga yaboola, "Mukhalola mwikulu khukhufungulwa, nende bamalaika ba Nyasaye bakali okhukhupa nende okhukhuya khubwa Mwana womundu." Yohana 1:51. Mwikali

kwokhukhayila, omundu yekhayanisa nende Nyasaye; nzasi yakhaywa nende mwikulu. Hasya khwakhwo okhubawo, tekhwali okhwikalana. Neende khukhula Kristo, nzasi yakhwikhalana nende mwikulu. Kristo nende amakhuwa kaye yaniha engazi eyo, ekhaba olwala, okhuba nga bamalaika banyala okhwikalana nende bandu. Kristo yakhwikasa omundu omunafu nende omunafu nende Amakhuwa makali.

Neende mwoyo, ebirowozo byabandu byokhukhula, neende ebikholwa byosi byokhukhulisa

abandu, tebinyala okhuba nga birekha Amakhuwa kakwe kakali nikakhupa olulayi. “Ekhupa kosi ekhulayi nende ekhuwa kosi ekhulayi” (Yakobo 1:17) khurula mwa Nyasaye. Tekhali obulayi bwa omundu obutali khurula mwa Nyasaye. Neende engazi yekha okhukhila kwa Nyasaye ni Kristo. Yaboola, “Nze niliyo engazi, neende ekhuulaho, nende obulamu: tewali mundu anyala okhukhila kwa Tata okhuba nga okhukhila khwanje.” Yohana 14:6.

Omwoyo kwa Nyasaye khukhola okhuyanza abana baye abali hasi

nende okhuyanza okhukhulu okhurula khufwa. Mwikali mwo okhuha Mwana waye, yatukasa byosi bya mwikulu. Obulamu bwa Kristo nende okhufwa kwaye nende okhukhwikho, amakhuwa ka bamalaika, okhukhupa kwa Mwoyo, Tata akholanga mwikulu nende khukhula byosi, nende okhukhwikho khwabandu bamwikulu—byosi bikhola okhuponesia bandu.

Ole, tuleke okhulola ekhupa ekhukhulu ekhwakholwa khurula khwesi! Tuleke okhuyesa okhulola amakhuwa nende amakhuwa

Nyasaye akolesa okhukhuya abakhayile, neende okhubakhuya mwikulu. Amakhuwa makali, nende amakhuwa makali, tekanyala okholwa; emikho emiminye khulwokhukhola obulayi, obulayi bwa mwikulu, okhuba nende bamalaika, okhuyanza kwa Nyasaye nende Mwana waye, nende okhukhula nende okhukhula kwamakhuwa kosi mwisasi yosi—ebi ebi tekhabi emikho emiminye okhukhukhwikasa okhuha omwoyo khwesi khukhwikhola Omulayi neende Omwene wabonanga?

Neende okhukhala, ebikhalo bya Nyasaye ebikholwa khulwokhuba ebibi, ebikhalo ebitali okhukhwikha, okhuba omunafu kwamakhuwa kefwe, nende okhukhalwa okhukhulu, bikhulayisibwa muboola bwa Nyasaye okhukhukhwikasa okhukhwepa okhukhola Shetani.

Tuleke okhulola okhukhwa kwa Nyasaye? Yanyala okhukhola ki? Tuleke okhwekalasa mwikali kwe yatuyanza nende okhuyanza okhukhulu. Tuleke okhukolesya ebikholwa ebikholwa khurula khwesi okhuba nga khukhalukha

okhuba nga Ye, neende okhukhwikala nende bamalaika, neende okhukhala nende Tata nende Mwana.

3 — Kusanduka

Muntu wenda kukala wakieleka va meso ma Nzambi nzila yika? Muntu wa mambi wenda kukala wakieleka nzila yika? Ke mu Kristu weni tu lenda kusangana ni Nzambi, ni ukristu; vava tu kenda kuiza kiezé kwa Kristu nzila yika? Bungi ba ke vula kifuani kikamba ni kikundi kia batu mu Mbala ya Pentekoste, kana ba kumona mambi, ba kudila, "Tu kenda sala kika?" Mambu ma kumbaka ma Pedu wavula, "Sandukani." Masala 2:37, 38. Mu mbala yikwawu, kana kiaxi kifu, wavula, "Sandukani, ... ni

kuvutuka, mwingi mambi menu ma kokolweswa." Masala 3:19.

Kusanduka ku kusangana ni kudila kua mambi ni kuleka mau. Tu kukonda kuleka mambi kana tu kumona ve mambi mau; mbala yandi tu kukonda kuleka mau mu muxima, ku kukonda kusanduka kua kieleka mu kiaxi.

Bungi ba ke kukonda kumona kifuani kia kieleka kia kusanduka. Bungi ba ke kudila mu kiaxi kia ba sala mambi ni kusala kusanduka kua kiaxi mu kiaxi kia ba ke boma nti mambu mau ma kenda kuba

makasi. Vava kiaxi yayi ke kukonda kusanduka kua Biblia. Ba ke kudila makasi kiezé kia mambi weni. Kiaxi yayi ke kia kudila kua Esau kana wamona nti kiaxi kiandi ki kia kumbaka ki zimbala. Balaamu, wenza boma ni malaika wau wakala mu nzila yandi ni kimondo, wenza kuzikisa kiaxi kiandi kana a zimbala kiaxi; vava wenza kukonda kusanduka kua kieleka kua mambi, kukonda kusanduka kua kuzola, kukonda kuzola mambi. Yuda Isikariote, kana wabika Mfumu wandi, wenza kudila, "Mi nena sala mambi mu kiaxi kia mi nena bika

menga ma kukonda kiaxi." Mateo 27:4.

Kuzikisa kwandi ku kukangwa ni muxima wandi wa mambi ni kiaxi kia kukambula ni boma kua kifuani. Mambu ma kenda kumukwela ma mu kumba ni boma, vava wenza kukonda kudila kua kikata mu muxima wandi, nti wabika Mwana wa Nzambi ukonda ni kuleka Mwana wa Isalele. Farao, kana wenza makasi mu kifuani kia Nzambi, wenza kuzikisa mambi mandi mwingi kukutuka mu makasi, vava wavutuka ku kukambula diulu kana makasi ma

kuleka. Batu baba boso ba kudila mambu ma mambi, vava ba kukonda kudila mambi weni.

Vava kana muxima wa kulemba mu makasi ma Mpala wa Nzambi, kielesu ki kenda kukangwa, ni muntu wa mambi uza kumona kifuani kia kukata ni ukristu kua nsiku ya Nzambi, kiaxi kia kifuani kiandi mu diulu ni mu nza. "Mwini, wau uke kumonisa muntu woso wau uke kuiza mu nza," uke kumonisa mambu ma kima, ni mambu ma kiaxi ma kumonika. Yau 1:9. Kielesu ki ke kumbaka lufwisu ni muxima. Muntu wa mambi uke

kumona kieleka kia Yehova ni kumona boma kua kumonika, ni mambi mandi ni kukonda ukristu, va meso ma Muntu wa kusosa mimina. Uke kumona kuzola kwa Nzambi, kiaxi kia ukristu, kusekesa kua ukristu; uke zola kukokolweswa ni kuvutukila kusangana ni diulu.

Sambu ya Davida kana wa kugwa, ke kumonisa kifuani kia kudila kua kieleka kua mambi. Kusanduka kwandi ke kua kieleka ni kua kikata. Wenza kukonda kusosa kulembisa kiaxi kiandi; kukonda kuzola kukutuka mu kifuani ki

kamba, ki kusambuza sambu yandi. Davida wamona kukata kua mambi mandi; wamona kukonda ukristu kua muxima wandi; wenza kuzola mambi mandi. Wenza kukonda kusambuza kulekwa weni, vava kukola kua muxima. Wenza kuzola kusekesa kua ukristu — kuvutukila kusangana ni Nzambi. Kiaxi yayi ke mambu ma muxima wandi:

"Ke kiaxi kia muntu wau mambi mandi ma kulekwa,
ni mambi mandi ma kufikwa.
Ke kiaxi kia muntu wau Mfumu
ke kumona ve mambi,

Ni wau mu muxima mundi ku ka malembe ve." Nzambi 32:1, 2.

"Wiza ni nkenda kiezé kwa mi, Nzambi, ni kuzola kuaku;
Ni kiaxi kia nkenda yaku yi bungi kokolwesa mambi mami....
Mu kiaxi kia mi nena zaba mambi mami: ni mambi mami ma kala va meso mami kioso....
Kokolwesa mi ni hisopo, ni mi kenda kukala mukonda: sukulwa mi, ni mi kenda kukala mwamba ni mbala....
Sala mu muxima wami muxima ukonda, Nzambi;

Ni vutula mu muxima wami mpala yambote.
Kubika mi ve va meso mage;
Ni kukutwala ve Mpala waku wa Ukristu.
Vutulila mi kusekesa kua lusadisu luaku;
Ni kukangama mi ni mpala wa kuzola....
Tusia mi mu menga, Nzambi,
Nzambi wa lusadisu lwami:
Ni mimuna miami yi kenda yimba kieleka kiaku." Nzambi 51:1-14.

Kusanduka kua kifuani yayi, ke kiezé kia makasi metu ku kukiza; ke kumbakana mu Kristu weni, wau

wambata ku diulu ni kuba mankemba kiezé kwa batu.

Kiaxi yayi ke kifuani ki bungi ba lenda kuzimbala, ni kiaxi yayi ba ke kukonda kumbaka kusadisu ki Kristu ke zola kuba. Ba ke kumona nti ba kukonda kuiza kiezé kwa Kristu kana ba kusanduka kumbaka, ni kusanduka ku ke kusadisa kulekwa kua mambi. Ke kieleka nti kusanduka ku ke kukutwila kulekwa kua mambi; mu kiaxi kia ke muxima weni wa kulema ni kukondama uza kumona mpusa ya Mupulusi. Vava muntu wa mambi wenda kusungida mbala

yandi a sanduka kana a lenda kuiza kiezé kwa Jesu? Kusanduka ku kenda kukala kiaxi kia kukanga muntu wa mambi ni Mupulusi?

Biblia ke kukonda kulongisa nti muntu wa mambi wenda kusanduka kana a lenda kuwa makoko ma Kristu, "Kuizani kiezé kwa mi, batu boso ba kusala ni ba kulembeswa, ni mi kenda kubikila ngemba." Mateo 11:28. Ke makasi ma ke koka mu Kristu, ma ke kutungusa kusanduka kua kieleka. Pedu wenza kumonisa kiaxi kieleka mu mambu mandi kiezé kwa batu ba Isalele kana wavula, "Nzambi

wamutumuna ni kuboko kwandi kua kieleka mwingi kukala Mfumu ni Mupulusi, mwingi kuba kusanduka kiezé kwa Isalele, ni kulekwa kua mambi." Masala 5:31. Tu kukonda kusanduka kukonda Mpala wa Kristu mwingi kukangisa kielesu ni kiaxi kikamba tu kukonda kulekwa kukonda Kristu.

Kristu ke maza ma mambu moso ma mbote. Ke yandi weni wenda kuvula mu muxima kuzola kua kukambula mambi. Kuzola kioso kua kieleka ni ukristu, kielesu kioso kua mambi metu, ke kielesu nti

Mpala wandi uke kusala mu mimina mi tu.

Jesu wenza kuba, "Kana mi, kana mi nena kutumunwa ku nza, mi kenda kukutwala batu boso kiezé kwa mi." Yau 12:32. Kristu wenda kumonika kiezé kwa muntu wa mambi ni Mupulusi wau uke kufwila mambi ma nza; ni kana tu ke kumona Mwana wa Nzambi va Mvula ya Kalivari, kieleka kia kusumbula ke kumbaka kumonika mu lufwisu lwetu ni mambote ma Nzambi ma ke kutungusa kusanduka. Mu kufwila batu ba mambi, Kristu wenza kumonisa

kuzola kua kukonda kumonika; ni kana muntu wa mambi uke kumona kuzola yayi, ke kulembisa muxima, ke kukangisa lufwisu, ni kutungusa kudila mu muxima.

Ke kieleka nti batu bangi ba ke kala ni soni mu nzila yau ya mambi, ni kuleka mambu mau ma mambi, kana ba kumona kiaxi kia ba ke kutunguswa kiezé kwa Kristu. Vava kana ba ke sala makasi ma kusanduka, mu kuzola kua kieleka kusala mambote, ke makasi ma Kristu ma ke kubatwala. Makasi ma ba kukonda kuzaba ma ke kusala mu muxima, ni kielesu ki ke

kukangwa, ni kiaxi kia kiaxi ki ke kusanduka. Ni kana Kristu ke kubatwala kumona Mvula yandi, kumona yandi wau mambi yau ma kumukanga, nsiku ke kuiza mu kielesu. Mambi ma kiaxi kiau, mambi ma kikata ma muxima, ma ke kumonika kiezé kwa bau. Ba ke kumbaka kumona kifuani kia kieleka kia Kristu, ni kudila, "Mambi ke kika, mwingi kusaka kitambu kia kifuani mu kusumbula muntu wau? Kuzola kwoso yayi, makasi moso yayi, kulembeswa kwoso yayi, ku kusakwa, mwingi tu kukonda kuzimbala, vava kukala ni kiaxi ki mbikudi?"

Muntu wa mambi wenda kukambula kuzola yayi, wenda kukonda kutunguswa kiezé kwa Kristu; vava kana ke kukonda kukambula uza kutunguswa kiezé kwa Jesu; kuzaba kua kusala kua lusadisu ku kenda kumutwala va makulu ma Mvula mu kusanduka kua mambi mandi, ma kusala makasi ma Mwana wa Nzambi wa kuzola.

Lufwisu lua Nzambi lua kusala mu mambu ma nza lua ke tuba kiezé kwa mimina mi batu ni kuvula kuzola kua kukonda kuzabikisa

kiezé kwa kiaxi ki ba kukonda. Mambu ma nza ma ke kukonda kusekisa kuzola kwau. Mpala wa Nzambi uke kusambuza batu kusosa mambu ma weni ma lenda kuba ngemba ni kukebisa — ngala ya Kristu, kusekesa kua ukristu. Mu makasi ma kumonika ni ma kukonda kumonika, Mupulusi wetu uke kusala mbikudi mwingi kutungusa lufwisu lua batu ku kukutuka mu kusekesa kua mambi ku kukonda kusekisa kiezé kwa mankembu ma nkumbu ma lenda kukala kiau mu yandi. Kiezé kwa mimina moso yayi, yi ke sosa mu kiaxi kia kukonda kiaxi kusekesa

kua nza yayi, mambu ma Nzambi ma kuba, "Muntu wau wa nzala a kuize. Ni muntu woso wa zola, a kumbaka maza ma kiaxi kukonda kufuta." Kizibukisa 22:17.

Ngeye wau mu muxima wa zola kiaxi ki mbote kiezé kia nza yayi ke kuba, zaba kuzola yayi ni ndinga ya Nzambi kiezé kwa muxima mage. Sambuza yandi kukubikila kusanduka, kumonisa Kristu kiezé kwa ngeye mu kuzola kwandi kua nkumbu, mu ukristu wandi wa kieleka. Mu kiaxi kia Mupulusi, mambu ma nsiku ya Nzambi — kuzola Nzambi ni muntu — ma

kumonika wenza. Kiaxi kia mbote, kuzola kukonda kiaxi, ke kiaxi kia muxima wandi. Ke kana tu ke kumona yandi, kana mwini wa Mupulusi wetu uke kumonisa tu, nti tu ke kumona mambi ma mimina mi tu.

Tu lenda kukala ni kifuani kia kukola, ni kiaxi kia Nikodemu, nti kiaxi kietu ki kieleka, nti kifuani kietu ki mbote, ni kumona nti tu kukonda kulembesa muxima va meso ma Nzambi, ni muntu wa mambi wa kieleka: vava kana mwini wa Kristu uke kumonisa mu mimina mi tu, tu kenda kumona

kukonda ukristu kwetu; tu kenda kumona kukonda kuzola kwa makoko, kukambula Nzambi, ku ke kusala mambu moso ma kiaxi. Ni kiaxi yayi tu kenda kuzaba nti kieleka kietu ke ni kiaxi kia kiaxi, ni nti menga ma Kristu weni ma lenda kukokolwesa mu mambi, ni kuvutula mimina mi tu mu kifuani kiandi.

Kiezé kimosi kia kiaxi kia Nzambi, kiezé kimosi kia ukristu kia Kristu, ki ke kukanga muxima, ki ke kumonisa kiaxi kioso kia kukonda ukristu ni kukangisa, ni kumonisa kukonda kukala ni kiaxi ni mambi

ma kifuani kia muntu. Ki ke kumonisa kuzola kua kukonda ukristu, kukonda kumona kua muxima, kukonda ukristu kua mimuna. Mambi ma muntu wa kukonda kieleka mu kuleka nsiku ya Nzambi, ma ke kumonika va meso mandi, ni mpala wandi uke kukangwa ni kulembeswa mu makasi ma kusosa kua Mpala wa Nzambi. Uke kuzola yandi weni kana uke kumona kifuani kia Kristu kia kieleka ni kukonda kiaxi.

Kana mvumbi Daniele wamona kiaxi ki kuzunguluka malaika wa diulu wau watumwa kiezé kwa

yandi, wenza kulembeswa ni kielesu kia kukonda makasi kwandi ni kukonda kukala kwandi. Mu kumonisa makasi ma kiaxi ki kikata, utuba, "Ku ka makasi ma kukala mu mi: mu kiaxi kia kiaxi kiami ki kusanduka mu kukonda kiaxi, ni mi nena kukonda makasi." Daniele 10:8. Muxima wau wa kukangwa ni kiaxi yawi uza kuzola kukonda kuzola ngeye, uza kuzola mambi mandi, ni kusosa, mu kieleka kia Kristu, kukola kua muxima ku kusangana ni nsiku ya Nzambi ni kifuani kia Kristu.

Paulo utuba nti kana "mu kieleka ki mu nsiku" — kana mu mambu ma kiaxi — wenza "kukonda kiaxi" (Bafilipi 3:6); vava kana wamona kifuani kia mpala kia nsiku, wenza kumona yandi muntu wa mambi. Mu kifuani kia nsiku ni kiaxi kia batu ke kumona mu kiaxi kia kiaxi, wenza kukutuka mu mambi; vava kana watala mu kikata kia mambu mandi ma ukristu, ni kumona yandi ni kiaxi kia Nzambi wamona, wenza kulema ni kuzikisa kiaxi kiandi. Utuba, "Mi nena kala ni kiaxi kukonda nsiku: vava kana nsiku wiza, mambi wa vutuka, ni mi nena kufwa." Baloma 7:9. Kana

wamona kifuani kia mpala kia nsiku, mambi wenza kumonika mu kiaxi kiandi, ni kukonda kumona ngeye kwandi ku zimbala.

Nzambi ka mona maze ma meso mioso ni kimpwanza kia meso ve; kuna midimbu ya kiaxi mu kifuani kiezé, mu kikalulu kiezé ni mu kia muntu; vava mbiyi munkambu kia meso mambu mamo manne, ku ka meso ve kiezé mu meso ma Nzambi. Kifuani kia muntu ke kia kingi, ke kia kukonda wenza; vava Nzambi ke mona mambu moso ni muxima wau. Muntu wa malavu ke tenwanga ni kuzabikisa nti kiezé

nzambi wau mantsi kiezé akitula ye ku diulu; vava lulendo, lukulukilu, ni kuzola mambu ma nza ke kala mwingi kukonda kukambula. Vava mambu mamo ma meso ke kangilanga Nzambi ngenyi; mambu mamo ke kangila kikolokolo kiezé, kiezé kuzola kukonda kiaxi kiandi, kiezé ke diulu dia nza yi kukonda kiaxi. Muntu wau ukulua mu mambu ma meso manne mwingi ke wa soni ni lukulukilu ni mpusa kiezé wa ngala kia Kristu; vava lulendo lu kewi mpusa ve, ni lummona lulenda mu kukanga muxima kiezé kwa Kristu ni

mankembu ma mbote ma nkumbu mamo ma ndende wizanga kuba.

Muntu wa makaya wau uzavila, "Nzambi, wiza ni nkenda kiezé kia mi, muntu wa meso" (Luka 18:13), wenza mu kizola ye ni muntu mambi mbua; ni batu bakwawu ba mona ye ni kiaxi kikamba; vava wenza mu mpusa yandi, ni ni kitumbu kia kiaxi ni soni wiza va meso ma Nzambi, kusamba ni nkenda yandi. Muxima wandi wakanga mu Mpala wu Nzambi wiza ni kusala kiezé kiezé ni kummona mu mambu ma meso. Sambu ya Mfalisi yawu ya lulendo,

ya kuzikisa mutima wau, yimonisa nti muxima wau wakanga mu ndungisa ya Mpala wa Nzambi. Mu kiaxi kia kukala kia kiaxi ni Nzambi, wenza ve mu kumona kontaminasaun yandi, ni kikolokolo kia ukristu wa Nzambi. Wenza mu mpusa ve, ni kambakala ve.

Ngeye muna mona meso mage, kukala ve kusungida kummona mbote. Bungi bwa batu ke kuzayila nti ke kukonda mbote mwingi kuiza kiezé kwa Kristu. Ngeye ke lungisa kummona mbote mu kusala kwa ngeye? "Kana Mutilopian wa lusakasana kia kiele, kana yingi yi

mbongo yawu? ni ngeye ngie wenda mambote, ngie wi zolanga kusala mambi." Yelemiya 13:23. Lusadisu lu kala kiezé kwa Nzambi. Tu kukala ve kusungida makoko ma lulendo, ma mbote, ma mpala mi ukristu. Tu kala ve ni makasi ma kusala kia ku tu mona. Tu kiza kiezé kwa Kristu ni kiaxi kia tu kala.

Vava muntu mwingi kalusanga mu kifuani kiezé nti Nzambi mu kuzola ni nkenda yandi yinene, uza kubikisa balembi ba ngala yandi. Ukristu wa meso wenda kumonika mu kiezé kia meso kia Mvula. Batu

ba kamba nti Nzambi wa mbote ngolo mwingi kumona muntu wa meso, balola ku Kalivari. Mu kiaxi kia kukala ve nzila yikwawu yi muntu wenda kubikiswa, mu kiaxi kia kukonda kia kitambu kia meso kikwenda kubikisa muntu ku mambu ma meso ni kumvutula ni batu ba ukristu, — ku kukonda kubika batu kumona mpala yi kiaxi, — ni mu kiaxi kia kia Kristu wakumbata kiaxi kia batu ba kukonda kuwenza ni kufwa mu kikambu kia muntu wa meso. Kuzola ni kufwa kwa Mwana wa Nzambi moso ke kimonisa ukristu wa meso mambi ni kutuba nti ku ka

nzila ya kukutuka mu makasi mau, ku ka diambu di kusungida mu kiaxi, vava kukonda kulemba mutima kiezé kwa Kristu.

Batu ba kukonda kuzitula ngolo ke kala kukunda nzila mu kutuba, "Mi ni mbote ni bau. Bau ke kala ni kukonda kukundanga, kukonda malavu, ni kukonda kuzola mambu ma nza kukonda mi. Bau ke zola kusekesa ni kukala ni makasi ma kuzola mambu ma nza ni mi." Bau ke sadila mambu mambi ma bakwawu mu kukunda kusala kia bau. Vava mambu mambi ni kukonda kukala kwa bakwawu ku

ke kambula muntu ve, mu kiaxi kia Mfumu uka tubila ye nzila yi muntu yi kukonda wenza. Mwana wa Nzambi ukonda wakana ni kuba nzila yi tu lungisa, ni batu ba kambula batu ba Kristu ba wenza mambi ke bau mwingi bamonisa kiaxi ki mbote ni nzila yambote. Kana bau ba mona nzila yi muntu wa Kristu wenda kala, kiaxi kia bau ke kala kia kikata? Bau ba zaba mambote, vava ba kukonda kusala.

Kangala ni kukebisa mu kuzungidisa. Kukala ve kusungida kuleka mambu mage ma meso ni kusosa ukristu wa muxima mu

Jesu. Kiaxi kia bungi bwampa bwa batu ba wenza mambi ni kuzimbala kwa mbikudi. Mi ka kala ve kuzavisa mu kifuani kia kufwa ni kukonda kuzabikisa kia kiaxi; vava kuna kiaxi ki boma — kiaxi ki kukonda kuzabikisa wenza — mu kusungida kulemba ndinga ya Mpala wa Nzambi, mu kuzola kukala ni mambu ma meso; mu kiaxi kia kusungida ke kiaxi kia meso. Mambi, mambote kana ma monikanga munkambu, ma lenda kusadilwa vava mu kiaxi kia kuzimbala kwa nkumbu. Mambu ma tu kukonda kubaka, ma kumbakata ni kutusia.

Adami ni Eva ba kizola mu kifuani kia kudya mbuta yi ba kangila kukonda kuba mambi ma boma ma Nzambi. Vava kiaxi kia munkambu kia kia kia kuleka nsiku ya Nzambi, ni kia kia kummona muntu ni Nzambi ni kuzibula mimbudi mi lufwa ni soni ma nkumbu mu nza yetu. Kiaxi ni kiaxi kuna ndembo ya kudila mu nza yetu, ni bima bioso bi ku kala ni kukebisa ni kufwa mu kiaxi kia kukonda kuwenza kwa muntu. Diulu dieni dimuma makasi ma kia kiaxi kiezé kiezé ni Nzambi. Kalivari ke kimonisa kitambu kia kikata ki lomba mu kufuta kia kia

kuleka nsiku ya Nzambi. Tu kukala ve kumona mambi ni kiaxi kia munkambu.

Kusala kioso kia mambi, kuleka ngala ya Kristu, ke kuba mbeba kiezé kwa ngeye; ke kukangisa muxima, ke kusala mutima mambi, ke kukebisa lufwisu, ni kukonda kukusadisa ku kulemba ndinga ya Mpala wa Nzambi.

Bungi ke kukundisa muxima wau mu kifuani kiati ba lenda kusanduka kana ba zola; nti ba lenda kusekesa makoko ma nkenda, ni kumona kiaxi. Ba ke kuzayila nti

kana ba sala mambi kiezé kwa Mpala wa ngala, ni kusadila Satana, mu kiaxi kia boma ba lenda sanduka. Vava kiaxi ke kikonda wenza. Mambu mau ma kala, malongesu ma kiaxi kioso, ma sala mutima ni kukonda bungi ba zola kumbaka kifuani kia Jesu.

Kana kiaxi kia mambi kimosi kia mutima, kuzola kumosi, ku kala ku munu, kuzinda kusala makasi ma Nsangu Mbote. Kiaxi kioso kia mambi ke kukangisa mutima kiezé kwa Nzambi. Muntu wau umonisa lulendo lua kukonda kuzola Nzambi, kana kukonda kuzola

ndinga ya Nzambi, ke kumbaka mambu ma wenza. Mu Biblia yoso ku ka kikambu kia boma kiezé kiezé ni mambi kiezé kia mambu ma muntu wa lufwisu nti muntu wa mambi "ke kukangwa ni mikoba mi mambi mawu." Nzambi 5:22.

Kristu ke wenza mwingi kutusia mu mambi, vava ke kukonda kukangisa mutima; ni kana mu kusala mambi, mutima wawu wenza mambi, ni tu kukonda kuzola kutuswa, ni tu kukonda kumbaka ngala yandi, kika kiezé kenda sala? Tu kuzimbisa tueni mu kukonda kuzola kwetu. "Tala,

mbala yayi ke mbala yi bamkunda; tala, mbala yayi ke mbala yi lusadisu." "Mbala yayi kana mu wa ndinga yandi, kukangisa ve mimima mi enu." 2 Kolinto 6:2; Ebreu 3:7, 8.

"Muntu ke mona kia kiaxi, vava Mfumu ke mona muxima" — muxima wa muntu, ni makasi mau ma kusekesa ni kudila; muxima wau wa kukebisa, wau wa kukonda nzila, wau ke kala ni kiaxi kingi ni malembe. 1 Samuele 16:7. Wenza mu kuzaba makoko mau, mambu mau moso. Kuiza kiezé kiezé ni muxima mage mambi. Ni Mvumbi,

zibula mimbudi miandi kiezé kwa Meso ma mona moso, mu kutuba, "Sosa mi, Nzambi, ni zaba muxima wami; sosa mi, ni zaba mambu ma muxima wami: mona kana kuna nzila yi mambi mu mi, ni longa mi nzila ya kiaxi." Nzambi 139:23, 24.

Bungi ke kumbaka nzila ya lufwisu, kifuani kia ukristu, kana muxima ke kukonda kukolwa. Sambu yenge yi kala, "Sala mu muxima wami muxima ukonda, Nzambi; ni vutula mu muxima wami mpala yambote." Nzambi 51:10. Sala ni kieleka ni muxima mage. Kala ni makasi, ni kukebisa, ni kana kiaxi kia kufwa

kwa ngeye. Kiaxi yayi ke kia ku sala kiezé kwa Nzambi ni muxima mage, kia kiaxi kioso. Kiaxi kia kusungida, ni kukonda kiaxi, ke kuzimbisa ngeye.

Longa Ndinga ya Nzambi ni sambu. Ndinga yayi ke monisa nzila ya ukristu mu nsiku ya Nzambi ni mu kiaxi kia Kristu, ni kukonda kiaxi "ku ka muntu wenda mona Mfumu ve." Ebreu 12:14. Ke kumonisa mambi; ke monisa nzila ya lusadisu. Wa ye ni muxima wau ni ndinga ya Nzambi.

Kana ngeye mona ukristu wa mambi, kana ngeye mona ngeye ni kiaxi kia ngeye, kukala ve kuzimbala. Kristu wizanga kubikisa batu ba mambi. Tu kukonda kuvutula Nzambi kiezé kwa tu, vava — kuzola kwa kuzawula! — Nzambi mu Kristu ke "kuvutula nza kiezé kwa yandi." 2 Kolinto 5:19. Ke kuzola bana bandi ba kukebisa ni kuzola kwandi. Ku ka papa wa nza wenda kala ni kukebisa ni bana bandi ni kiaxi kia Nzambi ni batu ba wenda kubikisa. Ku ka muntu wenda samba ni muntu wa mambi ni kuzola. Ku ka mimuna mi muntu mi tuba mambu

ma kuzola kiezé kwa muntu wa kukebisa ni kiaxi kiezé. Makwila mawu moso, kikambu kiandi, ke kia kuzola kwa kukonda kuzabikisa.

Kana Satana kuiza kukamba nti ngeye wi muntu wa mambi mbua, tala Mupulusi waku ni tuba mambu mambote mawu. Kiaxi ke kukusadisa ke kumona kiezé kia kiaxi kiezé. Zikisa mambi mage, vava tuba kiezé kwa mukambu nti "Kristu Jesu wizanga mu nza kubikisa batu ba mambi" ni ngeye wenda kubikiswa ni kuzola kwandi kwa kukonda kiaxi. 1 Timoteo 1:15.

Jesu wavula Simao ni kifuani kia batu babidi ba kuba nkenda. Muntu mosi wa kuba nkenda munkambu, ni muntu yikwawu wa kuba nkenda yinene; vava wabikisa bau boso, ni Kristu wavula Simao nti muntu wau wenda zola M

4 — Okhweyubia

“U mwene wakwisia ebibi biaye takhanyala okhukhalayi: neende u mwene wakweyuba nende okhulekha, akhanye okhukhwa.” Amakhuwa 28:13.

Emikali yokhukhanya okhukhwa kwa Nyasaye ni yorofu, ni yobutifu, ni yamakhuwa. Mwanta tatukhasa okhukhola ekhupa ekhikhulu okhuba nga khukhanye okhulekhelwa ebibi. Khutakhola okhukhupa okhukhulu okhwesa, okhukhola ebikhalo ebilayi okhukhwesa emioyo kyefwe

khubwa Nyasaye wa mwikulu, nende okhukhanya ebibi byefwe; neende u mwene wakweyuba nende okhulekha ebibi biaye, akhanye okhukhwa.

Omutume yaboola, “Kweyubianu ebibi bienu, nende khulomberananga okhuba nga khuponesibwe.” Yakobo 5:16. Kweyubie ebibi bienu khubwa Nyasaye, u mwene yekha anyala okhubilekhela, nende ebibi bienu khubwa mwene. Nga wakhola omukwenu oba omunyasi wao ekhabi, khulonda okhweyuba, nende ni omukholo waye

okhukhulekhela. Nona olekhe okhukhoma okhulekhelwa khwa Nyasaye, khulwokhuba omundu wakhupa ali omwene wa Nyasaye, neende mu khumupa wakhona khubwa Omulayi neende Omwene wabonanga. Ebi biyihwa khubwa Omukhupili yekha omulayi, Omulayi Omukhulu, yali "amakomanu mu byosi nga efwe, neende atakhona," neende "akhola okhukhwa khubakholi bitu," neende anyala okhujeja ebibi byosi. Abaebrania 4:15.

Abatahweholesa emioyo kyabo khubwa Nyasaye mu khweyuba,

tebamalisa emikali yokhukhana. Nga khutakhole okhweyuba okhutakhwikha, neende nga khutakhole okhweholesa okhukhulu nende okhukhalwa kwamwoyo mu khweyuba ebibi byefwe, okhwepa ebibi byefwe, khutakhole okhukhoma okhulekhelwa ebibi; neende nga khutakhole okhukhoma, khutakhana okhukhanya okhukhwa kwa Nyasaye. Ekikholwa kyekha ekhukhola nga khutali okhulekhelwa ebibi byefwe ebyakhila ni khulwokhuba khutali okhukhasa okhweholesa emioyo kyefwe nende okhukhola emikali

yamakhuwa kamakali. Amakhuwa makali kakhayisibwa muboola buno. Okhweyuba ebibi, nga khwemba oba mwikali, khulonda okhurula mwoyo nende okhweyubia khutakhwikha. Tekhukholwa khulwokhukhasa omwene bibi. Tekhukholwa mwikali kwa okhutakhwikha, oba khulwokhukhasa abo abatamanya obubi bwibibi. Okhweyuba okhurula munda mwomwoyo khukhila khubwa Nyasaye owokhukhwa okhukhulu. Omuyimbi yaboola, "Mwanta ali hafi khubakholi bemioyo embise; neende aponesia abo abali nende

omwoyo okhwebonekha.”
Amakhuwa 34:18.

Okhweyuba okhwa kyaka khukholwa khulwokhuba ebibi bi khwene, neende khweyuba ebibi ebyo. Byanyala okhuba ebiindu ebyakholwa khubwa Nyasaye yekha; byanyala okhuba ebikholwa ebikhasa okhweyubwa khubandu abakhupwa; oba byanyala okhuba ebikholwa ebikholebwa mwikali, nono byakholwa mwikali. Neende okhweyuba koswi khulonda okhuba okhwa kyaka, khweyuba ebibi byosi byakhola.

Mwisasi ya Samueli, Abaisraeli bakhalekhana nende Nyasaye. Bakali okhufuna ebikhalo byibibi; khulwokhuba bakali okhuba okhwikha khwabo khwa Nyasaye, bakali okhuba okhutamanya amakhuwa kaye nende obulayi bwaye okhulama omwenzi, bakali okhuba okhutamanya okhuba nga anyala okhuba omulindi nende omukhupi wakwe. Bakaleka Omulama Omukhulu wabiosi, neende bakakhomba okhulamwa nga amwenzi akali okhwekalila. Enyuma wokhukhanya okhukhwa, bakhola okhweyuba okhwa kyaka: "Khuyongerera ebibi byefwe byosi

obubi buno, okhukhoma omwami.” 1 Samueli 12:19. Ebibi byo byakhola, byo bakhola okhweyuba. Obukhayi bwabo bwakasa emioyo kyabo neende okhubakayisa nende Nyasaye.

Okhweyuba tekukhanywa khubwa Nyasaye nga tekuli okhweyuba okhwa kyaka nende okhukhalukha. Khulonda okhuba nende okhukhalukha mwikali; byosi ebikhalanga Nyasaye khubi byakholwa. Eki nikio ekikholwa khurula mwokhweyuba okhwa kyaka. Ekikholwa khulonda okhukholwa khurula khwesi

kikhulayisibwa bulai: “Mwiyohe, mwiyejele; mwilekhe obubi bwamakhuwa kenu mu maasa kane; mulekhe okhukhola obubi; mwilongele okhukhola obulayi; mukhomenge obulayi; mwikholele abakalwa; mulamange abana abatali baba; mwikhupilile abakhasi abafwila abalala.” Yezaya 1:16, 17. “Nga omubi akhaya ekhupa, akhaye ekyakwiba, akhaye emikali yobulamu, atakhona; okhuba nga ali omulayi, tayali okhufwa.” Ezekieli 33:15. Paulo yaboola, muboola bwokhweyuba: “Mwakhulwa okhweyuba okhwa Nyasaye, okhweyuba okwo

kwakhola ki mwemwo? okhweyuba okhwa kia, okhweyuba okhwa kia, okhutina, okhukhoma okhukhulu, okhukhoma okhukhulu, okhukhoma okhukhulu, okhweyuba okhukhulu, okhweyuba okhukhulu! Mu byosi mwekholesa nga mulayi muboola buno." 2 Abakolinto 7:11.

Nga ebibi bikhasa amakhuwa kamalayi, omwene bibi tanyala okhulola ebikholwa bye, neende tanyala okhumanya obubi bwibibi abyakhola; neende nga tayetabula khubwa Mwoyo Muyile, akhala mwikali kwa okhutamanya ebibi

biaye. Okhweyuba kwakwe tekuli okhwa kyaka. Mwikali mwo okhweyuba ebibi biaye, ayongerera okhwehola, nga yaboola nga teyali okhukhola bibi nga tekhali ebikholwa ebimwe.

Enyuma wokhulia ebibala ebyakalibwa, Adamu nende Eva bakali nende okhweyuba nende okhutina. Okhweyuba kwabo okhwe kukhwasila khwali okhwepa ebibi biabo neende okhwepa okhufwa okhutinyisa. Nga Mwanta yababoola khulwokhuba ebibi biabo, Adamu yakhaya omusango khubwa Nyasaye nende khubwa

omukhasi waye: “Omukhasi owahehe okhuba nende, yanha ekhubala, nende narya.” Omukhasi yaha omusango khubwa inzoka, nga yaboola, “Inzoka yanhulumbania, nende narya.” Mwandikho 3:12, 13. Khulwakho okhukhola inzoka? Khulwakho okhulekha okhwingila mwEdeni? Ebi nibili ebiboola bye yaboola okhwehola, nga yaha Nyasaye omusango khwokhuba ebibi byabo. Omwoyo kwokhwehola khurula mwa ise walembi, nende khukhayisibwa khubana bosi ba Adamu. Okhweyuba okhwokhuno tekhurula mwoyo wa Nyasaye,

neende tekukhanywa khubwa Nyasaye. Okhweyuba okhwa kyaka khukhufula omundu okhweyuba mwene, neende okhweyuba atakhole bulembu. Nga omukhoi omubi, atalola mwikulu, yalila, “Nyasaye, nda khwa khubwa nze omwene bibi,” neende abo abakweyuba bali okhubonekha nga balayi, khulwokhuba Yezu alikho okhukhupa khulwokhuba ebibi byabo.

Ebifwananio muboola bwa Nyasaye ebyokhweyuba okhwa kyaka nende okhweholesa bikhayisa omwoyo kwokhweyuba okhutali okhwehola.

Paulo tayesa okhwehola; yalayisa ebibi biaye mwikali khwe, atayesa okhukosa omusango. Yaboola, "Abalayi bangi ndabakwisia mwikhola, nga mbalekhelwa khubwa bakulu babakholi; neende nga bakhabo, ndaha olubaka. Neende ndabaluma mwisynagogi yosi, neende ndabakhasa okhweyubia; neende ndi nende obusuku khubwe, ndabakobela mu miji emikali." Amakhuwa 26:10, 11. Tayesita okhweyuba nga "Kristo Yesu yakhila mwikali, okhuponesia abene bibi; khubwe nze ndi omukhulu." 1 Timoseo 1:15.

Omwoyo okweholesa nende okhukalwa, okhukholwa khulwokhweyuba okhwa kyaka, kwanyala okhumanya okhuyanza kwa Nyasaye nende okhukhupa kwa Kalivale; neende nga omwana akweyubila ise, nomo omwene bibi okhweyuba okhwa kyaka akhufula ebibi biaye byosi khubwa Nyasaye. Neende kyalembwa, "Nga khweyuba ebibi byefwe, ni mulayi nende omulayi okhukhulekhela ebibi byefwe, nende okhukhujeja obubi bwosi." 1 Yohana 1:9.

5 — Kukuba Kiezé kwa Nzambi

Kwila ya Nzambi ke, “Mu kenda kusosa mi, ni kumbaka mi, kana mu kusosa mi ni muxima wenu woso.” Yelemiya 29:13.

Muxima woso wenda kukubwa kiezé kwa Nzambi, kana kusanduka ku kukonda kusala mu tu, ku tu kenda kuvutukila kifuani kiandi. Mu kifuani, tu ke kukebisa kiezé kwa Nzambi. Mpala wa Nzambi uke kumonisa kifuani kietu ni mambu mamo: “Bafwa mu mambi ni mu kuleka nsiku;” “mutu woso ulema, ni muxima woso

wafwa;" "ku ka kiaxi kia mbote mu wawu." Tu ke kukangwa mu kitambu kia Satana, "kukangwa ni yandi mu kuzola kwandi." Eféso 2:1; Izaya 1:5, 6; 2 Timoteo 2:26. Nzambi ke zola kutusia, kutusia. Vava mu kiaxi kia kiaxi yayi ke saka kusanduka kua kieleka, kuvutuka kua kifuani kietu kioso, tu wenda kukuba tueni kiezé kwa yandi.

Kukambula kwa kukambula ngeye weni ke kiaxi kia kikata ngolo ki ke kusala. Kukuba ngeye, kuleka mambu moso kiezé kwa kuzola kwa Nzambi, ke saka makasi; vava muxima wenda kulemba kiezé kwa

Nzambi kana a lenda kuvutuka mu ukristu.

Kifuani kia Nzambi ke kukonda, ni kiaxi kia Satana ke kusala kumonika, kutumwa mu kulemba kua kukonda kumona, kukangisa kua kukonda lufwisu. Ke kusambuza lufwisu ni kielesu. “Kuizani, ni tu keba kusangana” ke makoko ma Mvumbi kiezé kwa bima biandi. Izaya 1:18. Nzambi ke kukonda kukangisa kuzola kwa bima biandi. Ke kukonda kumbaka kumvumbila ku ke kukonda kukubwa ni kuzola ni lufwisu. Kulemba kua kukangisa weni ku

kenda kukanga kukula kua lufwisu kana kifuani; ku kenda kusala muntu kiaxi kia kukonda lufwisu. Kiaxi yayi ke kukonda kuzola kia Mvumbi. Ke zola nti muntu, kusala kua makasi mandi, a kiza kukula kua kukata. Uke kumonisa kiezé kwa tu kikata kia mankembu ki ke zola kutu twala mu ngala yandi. Uke kutusamba tu kukuba tueni kiezé kwa yandi, mwingi yandi a sala kuzola kwandi mu tu. Ke kia tu kuzola kana tu kenda kutuswa mu kukangwa kua mambi, mwingi kusekesa kia kiaxi kia bana ba Nzambi.

Mu kukuba tueni kiezé kwa Nzambi, tu wenda kuleka mambu moso ma lenda kutu katula ni yandi. Kiaxi yayi Mupulusi utuba, “Muntu woso wa enu wau kukonda kuleka mambu mandi moso, ke kukonda kukala mwana wami wa kulongwa.” Luka 14:33. Kiaxi kioso ki ke kukutwala muxima kiezé kwa Nzambi ki wenda kulekwa.

Mbongo ke kiaxi kia kumvumbila kiezé kwa bungi. Kuzola mbongo, kuzola kukala ni kiaxi, ke kikuma kia ngolo ki ke kubakata ni Satana. Kiaxi ni kiaxi mu nza ke kumvumbilwa ni kikundi kikwawu. Kiaxi kia kukebisa ni

kukonda kusala ke kiaxi kia kumvumbila kiezé kwa bakwawu. Vava mikanda yayi ya kukangwa yi wenda kukutwa. Tu kukonda kukala kia Mfumu ni kia nza. Tu ke kukonda kukala bana ba Nzambi kana tu ke kukonda kukala kiezé kia kieleka.

Kuna batu ba ke kuzikisa kusadila Nzambi, vava ba ke kukumina mu makasi mau ku kulemba nsiku yandi, ku kusala kifuani kiambote, ni kumbaka lusadisu. Mimina yau ke kukonda kukangwa ni kielesu kia kikata kia kuzola kwa Kristu, vava ba ke kusosa kusala mambu

ma kiaxi kia Kristu ni kiaxi kia Nzambi ke saka kiezé kwa bau mwingi kumbaka diulu. Ukristu wa kifuani yayi ke kukonda kiaxi. Kana Kristu ke kala mu muxima, muxima uza kukumba ni kuzola kwandi, ni kusekesa kua kusadila ni yandi, mwingi u ke kukangama ni yandi; ni mu kumona yandi, ngeye uza kuzimbala. Kuzola Kristu ke kukala maza ma kusala. Batu ba ke kumona makasi ma kuzola kwa Nzambi, ba ke kukonda kuvula kiaxi kia munkambu ki lenda kubikwa mwingi kukumba mambu ma Nzambi; ba ke kukonda kusosa kiaxi kia munkambu, vava ba ke

kusosa kusala kieleka kua kusangana ni kuzola kwa Mupulusi yau. Ni kuzola kua kikata ba ke kuleka moso ni kumonisa kuzola kua kieleka ni kiaxi ki ba ke sosa. Kuzikisa kua Kristu kukonda kuzola kua kikata yayi ke mambu weni, kifuani kia kukonda kiaxi, ni kusala kua kulema.

Ngeye wa kumona nti ke kitambu kia kikata kukuba moso kiezé kwa Kristu? Vula ngeye weni kifuani, “Kristu wambikila kika mu kikambu kia mi?” Mwana wa Nzambi wana moso — kiaxi ni kuzola ni makasi — mu

kutusumbula. Ni kiaxi kika, tu batu ba kukonda kiaxi kia kuzola kua kikata, tu kenda kukanga mimina mi tu kiezé kwa yandi? Kiaxi kioso kia kiaxi kietu tu ke kumbaka mankembu ma ngala yandi, ni mu kiaxi yayi tu ke kukonda kumona kukata kua kukonda kuzaba ni makasi ma tu kutuswa. Tu lenda kumona yandi wau mambi metu ma kumukanga, ni kukala ni kuzola kusala mambi kiezé kwa kuzola kwandi ni kitambu kiandi? Mu kumona kulembeswa kua kikata kua Mfumu wa kiaxi, tu kenda kudila mu kiaxi kia tu lenda kukala

ni kiaxi mu makasi ni kulembesa mutima?

Kuvula kua bungi ba mimina mi lulendo ke, “Mu kiaxi kika mi kenda kuenda mu kudila ni kulembesa mutima kana mi lenda kukala ni kiaxi kia kumbakana kwami ni Nzambi?” Mi nena kumonisa ngeye Kristu. Wenza kukonda mambi, ni kiezé kia yayi, wenza Mfumu wa diulu; vava mu kikambu kia muntu wenza kukala mambi mu kikambu kia muntu. “Wenza kuzabikisa ni batu ba kuleka nsiku; ni wakumbata mambi ma bungi, ni kusambula mu

kikambu kia batu ba kuleka nsiku.” Izaya 53:12.

Vava kika tu ke kuleka, kana tu ke kuleka moso? Muxima wa mambi, mwingi Jesu a ukokolwesa, a ukolwesa ni menga mandi, ni u kubika ni kuzola kwandi kua kukonda kiaxi. Ni batu ba ke kumona nti ke kiaxi kia kikata kuleka moso! Mi nena soni ku wa mambu yayi, soni ku ma sonika.

Nzambi ke kukonda kutusambuza kuleka kiaxi kioso ki ke mbote kiezé kwa tu ku keba. Mu mambu moso ma ke kusala, uke kumona

mambote ma bana bandi. Kana batu boso ba kukonda kuzola Kristu ba kumona nti yandi uke kuba kiaxi ki mbote ngolo kiezé kia ki ba ke sosa. Muntu ke kusala kiaxi kia kikata ni kukonda kieleka kiezé kwa muxima wandi weni kana uke kumona ni kusala mambu ma kukambula kuzola kwa Nzambi. Ku ka kusekesa kua kieleka ku lenda kumonika mu nzila yi Nzambi wakanga, yandi wau uke zaba kiaxi kiambote ni uke kusala mambote kiezé kwa bima biandi. Nzila ya kuleka nsiku ke nzila ya soni ni kuzimbala.

Ke kiaxi kia mambi kumona nti Nzambi uke kusekesa kumona bana bandi ba makasi. Diulu dioso di ke kuzola kusekesa kua muntu. Tata wetu wa diulu ke kukonda kukanga nzila ya kusekesa kiezé kwa bima biandi. Mambu ma Nzambi ma ke kutusamba kukutuka mu mambu ma lenda kuba makasi ni kuzimbala, ma lenda kukanga nzila ya kusekesa ni diulu. Mupulusi wa nza uke kumbaka batu ni kiaxi kia bau, ni mpusa yau yoso, kukonda kukala kwau, ni kukonda makasi; ni ke kukonda kukokolwesa mu mambi weni ni kuba kusumbula mu menga

mandi, vava uza kusekisa kuzola kua muxima kiezé kwa batu boso ba zola kumbaka kitulu kiandi, kumbaka kitumbu kiandi. Ke kuzola kwandi kuba ngemba ni kukebisa kiezé kwa batu boso ba kuiza kiezé kwa yandi mwingi kudia nkiko ya kiaxi. Uke kutusambuza kusala mambu weni ma lenda kutungusa makambu metu kiezé kwa kukata kua kusekesa ku batu ba kukonda kulemba ba kukonda kukiza. Kiaxi kia kieleka, kiaxi kia kusekesa kia muxima ke kukala Kristu mu kusala mu tu, kiaxi kia kusungida.

Bungi ba ke kuvula, “Ngeye kiaxi kiaku mi kenda kukuba ngeye kiezé kwa Nzambi?” Ngeye wa zola kukuba ngeye kiezé kwa yandi, vava ngeye wi kukonda makasi mu mpala, mu kukangwa ni kumona, ni kulongwa ni mambu ma kiaxi kiaku ma mambi. Makwila mage ni kuzola kuaku ke ni kiaxi kia musanga. Ngeye ke kukonda kukangisa mambu mage, makoko mage, kuzola kuaku. Kuzaba kua makwila mage ma kukutwa ni kuzola kuaku ku ke kulembisa lukumu luaku mu kieleka kiaku, ni kusala ngeye kumona nti Nzambi ke kukonda kumbaka ngeye; vava

ngeye ke kukonda kuzimbala. Kiaxi ki ngeye wenda kuzaba ke makasi ma kieleka kua kuzola. Kiaxi yayi ke makasi ma kukangisa mu kifuani kia muntu, makasi ma kusala, kana kuzola. Mambu moso ma ke kala mu kusala kua kieleka kua kuzola. Makasi ma kuzola Nzambi wakubikila batu; ke kia bau kusadila. Ngeye ke kukonda kusandula muxima mage, ngeye ke kukonda kukuba kiezé kwa Nzambi kuzola kwaku; vava ngeye wenda kuzola kusadila yandi. Ngeye wenda kumbaka yandi kuzola kuaku; yandi uza kusala mu ngeye kuzola ni kusala ni kuzola

kwandi. Ni kiaxi kikamba kifuani kiaku kioso ki kenda kukangwa ni Mpala wa Kristu; kuzola kuaku ku kenda kukala mu yandi, mambu mage ma kenda kusangana ni yandi.

Kuzola kwa mbote ni ukristu ke kiaxi kiambote kana ku kiza; vava kana ngeye kukala kiaxi yayi, ke kukonda kusadisa. Bungi ba kenda kuzimbala vava ba ke kusungida ni kuzola kukala Bakristu. Ba ke kukonda kuiza kiezé kia kuleka kuzola kwa bau kiezé kwa Nzambi. Ba ke kukonda kuzola kukala Bakristu.

Mu kusadila kua kieleka kua kuzola, kusanduka kua kieleka ku lenda kusala mu kiaxi kiaku. Mu kuleka kuzola kuaku kiezé kwa Kristu, ngeye wi kusangana ni makasi ma kiezé kia makasi moso ni kifuani. Ngeye kenda kambaka makasi ku diulu mwingi kukeba ngeye, ni kiaxi kikamba mu kukuba kwa kukeba kiezé kwa Nzambi ngeye kenda kukala ni makasi ku kukala ni kiaxi kinkwa, ni kiaxi kia lukumu.

6 — Okhukhwikha nende Okhutambula

Nga omwoyo wao okhweyuba khukhumisibwa khulwa Mwoyo Muyile, wamanya obubi bwibibi, amakhuwa kabwo, omusango kwabwo, nende obulafu bwabwo; neende wabwepa. Wawula nga ebibi bikakhayisa nende Nyasaye, nga oli omukoye mwikali kwebibi. Nga okhuesa okhwiholamo, wamanya nga oli omunafu. Ebirowozo byao tebilayi; omwoyo kwao tekulayi. Wolola nga obulamu bwao bwakhula nende okhwiyonda nende ebibi. Wakhomba

okhulekhelwa, okhujejwa, okhuponesibwa. Okhukhala nende Nyasaye, okhuba nga Ye—nyala okhukhola ki okhukhanya?

Nikhoyo okhukhwa okhukhukhweta—okhulekhelwa kwa mwikulu, okhukhwa, nende okhuyanza mwoyo. Embiya teyinyala okhukhukhuya, amakhuwa tekanyala, obulayi tebunyala; tonyala okhulola okhukhanya okhwo khurula khwesi. Neende Nyasaye akhuha okhuba ekhupa, "khutali embiya nende khutali ohwere." Yezaya 55:1. Nikikhwoli nga wanyala

okhukhwikasa nende okhukhwikasa. Mwanta yaboola, “Nga ebibi byenyu bili nga omusaaka, bikhaluba nga omuraaka; nga bili nga omusaaka omunyofu, bikhaluba nga oboya bwa ng'ondi.” Yezaya 1:18. “Nende ndibaha omwoyo omulayi, nende ndibaha omwoyo omulayi munda mwenyu.” Ezekieli 36:26.

Wakweyuba ebibi byao, neende mwoyo wakalekha. Wakakasa okhwikhola khubwa Nyasaye. Hano khila khubwe, neende okhulomba akhujeje ebibi byao nende akhuhe omwoyo omulayi.

Nona kikhele nga akhola ekyo khulwokhuba yalaka. Eki nikio ekisomo Yesu yalanga nga ali hasi, ekhupa Nyasaye akhulaka, khulonda okhukwikha nga khutambula, neende nikhikhwoli. Yesu yaponia abandu obulwale nga bakali okhuba nende okhukhwikha mwikali kaye; yabafwa mu biindu byo bakanyala okhulola, nomo akhukhwikasa okhukhwikha khubwe mu biindu byo batanyala okhulola—okhubakhufula okhukhwikha mwikali kaye okhulekhela ebibi. Eki yakhayisa bulai mu khuponia omundu omusasi: "Okhuba nga mumanye

nga Omwana womundu ali nende amakhuwa hasi okhulekhela ebibi, (nono yaboola khubwa omusasi,) Wimukha, wikhase olubeka lwao, neende okhukhila mwikari yao." Matayo 9:6. Nende Yohana omutume yaboola, muboola bwamakhuwa ka Yesu, "Ebi bikalembwa, okhuba nga mukwikhe nga Yesu ni Kristo, Omwana wa Nyasaye; nende nga mukwikhile mukhabe obulamu khulwa Erina lye." Yohana 20:31.

Khurula muboola bwa Biblia obworofu bwokhuponia abalwale, khunyala okhulonga ekindu

khulwa okhukhwikha khubwe khulwokhulekhelwa ebibi. Tuleke okhulola ekisomo kyomundu omusasi wa Beteseda. Omusasi yali omunafu; yali atakholesa amakhuwa kaye okhulwa emyaka 38. Neende Yesu yamuboola, "Wimukha, wikhase olubeka lwao, neende okhwenda." Omundu omulwale yanyala okhuboola, "Mwanta, nga wanyala okhuponia, ndakhola ekhuwa lyo." Neende, eyo, yalikhele okhukhwikha mu khuwa lya Kristo, akhwikha nga yaponesibwa, neende yahola amakhuwa kane; yakasa okhwenda, neende yenda. Yakhola khulwa

khuwa lya Kristo, neende Nyasaye yaha amakhuwa. Yaponesibwa.

Nga oli omwene bibi. Tonyala okhukhanya ebibi byao ebyakhila; tonyala okhukhalukha omwoyo kwao nende okhuba omulayi. Neende Nyasaye alaka okhukhola byosi ebi khulwa Kristo. Okhwikha mu laka lino. Okhweyuba ebibi byao nende okhwikhola khubwa Nyasaye. Okhakasa okhukhola. Nga wakhola ekyo, Nyasaye alikho okhukhola ekhuwa lye khubwe. Nga okhwikha mu laka,—okhwikha nga wakhulekhelwa nende

okhujejwa,—Nyasaye akha ekhuwa; waponesibwa, nga Yesu yaha omundu omusasi amakhuwa okhwenda nga omundu akhwikha nga yaponesibwa. Nikikhwo nga okhwikha.

Oleke okhulinda okhwawula nga waponesibwa, neende oboole, "Ndeekhikha; nikikhwo, tekhulwa okhwawula, neende khulwa Nyasaye yalaka."

Yesu yaboola, "Byosi bye mukhola okhulomba nga mukhola okhulomba, kikheleni nga mukhitambula, neende mukhabe

nabyo.” Mako 11:24. Khulayo emikali khulwa laka lino—nga khulomba okhukhwikha nende okhukhula kwa Nyasaye. Neende nikikhwoli okhukhula kwa Nyasaye okhukhujeja ebibi, okhukhutula khuba bana baye, nende okhukhutula okhuba nende obulamu obulayi. Nona khunyala okhulomba emikho eyi, nende okhukhwikha nga khuyitambula, nende okhuweba Nyasaye nga khuyitambula. Nikikhwoli khwesi okhukhila khubwa Yesu nende okhujejwa, nende okhuyemanga khubwa lilako khutali okhweyuba. “Nono tekuli omusango khubali

mwikali kwa Kristo Yesu, abatenda khulwa omubiri, neende khulwa Mwoyo." Abaroma 8:1.

Khurula hano, tewali omwene wao; mwakhuulwa nende omurio. "Tekhamuulwa nende ebiindu ebilayi, nga esilifa nende ezahabu; ... neende khulwa omusango kwa Kristo, nga omwana womundu omulayi atali ekhabi." 1 Petro 1:18, 19. Khulwa okhukhwikha okhworofu, Mwoyo Muyile abutula obulamu omulayi mwoyo kwao. Oli nga omwana owabutulwa mwikari ya Nyasaye, neende

akhuyanza nga akhuyanza Omwana waye.

Hano nga wakwikhola khubwa Yesu, oleke okhukhaya, oleke okhwihola, neende buli lwanyanga oboole, “Ndi wa Kristo; ndekwikhola khubwe;” neende okhulomba akhuhe Mwoyo waye nende akhulame khulwa amakhuwa kaye. Nga khulwa okhwikhola khubwa Nyasaye, nende okhukhwikha, okhuba omwana waye, nomo khulonda okhukhala mwo. Omutume yaboola, “Nga mwamutambula

Kristo Yesu Mwanta, nomo mwendamwo.” Abakolosai 2:6.

Bangi bawula nga khulonda okhuba mwikali kwa okhuesaya, nende okhulayisa Mwanta nga bakhalukha, enyuma wakhwo bakhabe nende okhukhwikha kwakwe. Neende banyala okhukhwikha okhukhwa kwa Nyasaye hano. Bakhaba nende amakhuwa kaye, Mwoyo wa Kristo, okhubafwa mwikali kwabo okhubanafu, oba batanyala okhuhinya ebibi. Yesu akhoyanza okhukhila khubwe nga khuli, bene bibi, abanafu, abakhola. Khunyala

okhukhila nende obunafu bwesi, obubi bwesi, nende ebibi byesi, neende okhukhwa hasi ha malu kaye mwikali kwokhweyuba. Nikikhwoli khubwe okhutukasa mwikali kwaye nende okhukhwikasa okhukhwikasa, okhukhujeja obubi bwosi.

Hano nihaho abandu abangyi bakhayila; tebakwikha nga Yesu akhulekhela buli mundu, buli mundu. Tebakwikha mu khuwa lya Nyasaye. Nikikhwoli khubosi abakhola emikali okhumanya bulai nga okhulekhela kwahebwa khulwa ebibi byosi. Lekha okhwikha nga

amalaka ka Nyasaye tekakhola khubwe. Kakhola khubwa omwene bibi yosi okhweyuba. Amakhuwa nende amakhuwa kaha khulwa Kristo okhukhufulwa khubwa bamalaika khubwa omwoyo yosi okhukhwikha. Tewali omwene bibi omunafu omunafu atanyala okhukhanya amakhuwa, obulayi, nende obulayi mwa Yesu, yabafirila. Alindilila okhuba akhulekha ebyambalo byabo ebilafu nende ebikhafu khulwa ebibi, neende okhubatwasa ebyambalo ebilayi; ababoola okhuba nende obulamu, nende okhulekha okhufwa.

Nyasaye takhola nga bandu abanafu bakhola. Ebirowozo bye nibi byokhukhwa, okhuyanza, nende okhukhwa okhukhulu. Yaboola, “Omubi alekhe engazi yaye, nende omubi ebirowozo biaye: neende akhaye khubwa Mwanta, neende akhaye okhukhwa khubwe; neende khubwa Nyasaye wetu, khulwokhuba alikho okhulekhela okhukhulu.” “Ndeesia, nga likumbi, ebibi byao, neende nga likumbi, ebibi byao.” Yezaya 55:7; 44:22.

“Tindilayo obulayi mwikali kwa u mwene afwa, Mwanta Nyasaye

yaboola: khulwakho mwikalukhe, nende mwikale." Ezekieli 18:32. Shetani ali okhunyala okhukwiha amalaka ka Nyasaye. Akhoyanza okhukwiha esubi yosi nende olulimi lwosi khurula mwoyo; neende olakhola okhulekha okhukhola ekyo. Oleke okhupulilila omwenyi, neende oboole, "Yesu yafwa okhuba nga ndikale. Anganza, neende takhoyanza nga nfwa. Ndi nende Tata owokhukhwa owokhukhwa; neende nga ndakolesa ebibi okhuyanza kwakwe, nga ndasasanya emikho yakwe, ndakwinukha, neende okhukhila khubwa Tata, neende

okhuboola, ‘Ndakona khubwa mwikulu nende khubwa ove, neende tindi mulayi okhukitibwa omwana wao; ndakhola nga omukholi wao.’” Ekisomo ekyo kikhulayisa nga omweni akhaye: “Nga akhali okhwekalila, ise yamulola, nende okhukhwa, nende okhukhwa, nende okhumukwata, nende okhumunyweha.” Luka 15:18-20.

Neende ekisomo eki, nga ekhulayi nende ekhukhwikasa, tekinyala okhulayisa okhukhwa kwa Nyasaye okhukhulu. Mwanta yaboola khulwa omuloli waye,

“Ndakuyanza nende okhuyanza okhukhulu: khulwakho ndakuhufula nende okhuyanza.” Yeremia 31:3. Nga omwene bibi akhali okhwekalila, akhasasanya ebiindu bye mwikari eyo, omwoyo kwa Tata kukhola okhukhwa khubwe; neende okhukhoma okhosi okhukhumisibwa mwoyo okhukhila khubwa Nyasaye, niko okhukhupa kwa Mwoyo waye, okhukhwikasa, okhukhufula omweni okhukhila khubwa Tata owokhuyanza.

Nende amalaka makali ka Biblia khubwa ove, onyala okhuha

omwanya okhukhwikha? Onyala okhukwikha nga omwene bibi akhoyanza okhukhalukha, akhoyanza okhulekha ebibi biaye, Mwanta akhumuhinya atakhile hasi ha malu kaye mwikali kwokhweyuba? Lekha ebirowozo ebi! Tekhali ekindu ekhinyala okhukasa omwoyo kwao okhukhula okhuba nende ebirowozo ebi khulwa Tata wetu wa mwikulu. Akhupa ebibi, neende akhuyanza omwene bibi, neende yekwikhola mwene mwikali kwa Kristo, okhuba nga bosi abakhoyanza baponesibwe nende okhuba nende obulayi obwa

mwikulu mwobwami bwakwe. Yanyala okhukolesya khuwa ki okhukhulu oba okhukhwa okhukhulu okhukhula okwo akholesa okhulayisa okhuyanza kwakwe khubwesi? Yaboola, "Omukhasi anyala okhwerwa omwana waye, atakhole okhukhwa khubwa mwana womunda waye? Neende nga banyala okhwerwa, nze tindanyala okhukwerwa." Yezaya 49:15.

Lola mwikulu, ove okhutina nende okhutinisa; khulwokhuba Yesu ali omulamu okhukhupa khubwesi. Weba Nyasaye khulwa ekhupa

lyomwana waye omulayi, neende okhulomba atafwile khulwokhuba nga tewali. Mwoyo akhukita hano. Kila nende omwoyo kwao khubwa Yesu, neende onyala okhukhwikha okhukhwa kwakwe.

Nga osoma amalaka, kumbuka nga kali okhulayisa okhuyanza nende okhukhwa okhukhulu. Omwoyo okhukhulu okhuyanza okhukhulu okhukhwa okhukhulu khukhola khubwa omwene bibi. “Khuli nende okhuponesibwa khulwa omusango kwaye, okhulekhelwa ebibi.” Abaefeso 1:7. Eyo, kikhele okhukwikha nga Nyasaye ni

mukhupi wao. Akhoyanza okhukhalukha ekifwananio kyaye mwikali. Nga okhwekalilila khubwe nende okhweyuba, alikho okhwekalilila khubwe nende okhukhwa nende okhulekhelwa.

7 — Kieteswa kia Kulongwa

“Kana muntu kala mu Kristu, ke kiaxi kinkwa: mambu ma kala ma kukutwa; tala, mambu moso ma kusanduka kinkwa.” 2 Kolinto 5:17.

Muntu wenda kukonda kuzaba mbala yendelezi kana kiaxi, kana kusosa mikanda yoso ya mambu mu kusanduka; vava kiaxi yayi ke kukonda kumonisa nti ke kukonda kusanduka. Kristu wenza kuba kiezé kwa Nikodemu, “Mupepe uke vuma kuna ku zola, ni ngeye we wa ndinga yawu, vava ke kukonda kuzaba ku wiza ni ku

kuenda: ni kiaxi kikamba ke muntu woso wau wa butwa ni Mpala.” Yau 3:8. Ni mupepe, wau ke kukonda kumonika, vava makasi mandi ma ke kumonika ni kuwa, ni Mpala wa Nzambi mu kusala kwandi mu muxima wa muntu. Makasi mau ma kuvutuka, ma mesu ma muntu ma kukonda kumona, ma ke kubuta kiaxi kinkwa mu muxima; ma ke kusala kiaxi kinkwa mu kifuani kia Nzambi. Kana kusala kua Mpala ku ke kukebisa ni kukonda kumonika, makasi mandi ma ke kumonika. Kana muxima wa kuvutukwa ni Mpala wa Nzambi, kiaxi ki kenda

kumonisa kieleka. Kana tu ke kukonda kusala kiaxi ku kusandula mimina mi tu kana ku kutusala ni kiaxi ni Nzambi; kana tu ke kukonda kukumina mu tu weni kana mu mambu metu ma mbote, kiaxi kietu ki kenda kumonisa kana ngala ya Nzambi ke kala mu tu. Kusanduka ku kenda kumonika mu kifuani, mu mambu, mu kusosa. Kukambula ku kenda kumonika ni kieleka ni makasi mu kiaxi ba kala ni kiaxi ba kala. Kifuani ke kumonika, kukonda mu mambu ma mbote ma kiaxi ni kiaxi ni mambu ma mambi ma kiaxi ni kiaxi, vava

mu kusala kua mambu ni kusala kua kiaxi ni kiaxi.

Ke kieleka nti kuna kukala ni kieleka kia kiaxi kukonda makasi ma kuvutuka kua Kristu. Kuzola kua kukala ni kiaxi ni kuzola kua kumonikisa kiezé kwa bakwawu ku lenda kuba kiaxi kiakieleka. Kukala ni kiaxi ku lenda kutusadisa kukutuka mu kumonika kua mambi. Muxima wa kukonda kuzola bakwawu u lenda kusala mambu ma mbote. Kiaxi yayi, tu kenda zaba nzila yika kuzaba kiaxi kietu?

Nani uke kala ni muxima? Mambu metu ma ke kala ni nani? Nani tu ke zola kusadila? Nani uke kala ni kuzola kwetu kua kikata ni makasi metu ma mbote? Kana tu ke kia Kristu, mambu metu ma ke kala ni yandi, ni mambu metu ma mbote ngolo ma ke kala ni yandi. Mambu moso ma tu kala ni ma tu kala ma ke kukubwa kiezé kwa yandi. Tu ke zola kumbaka kifuani kiandi, kupema mpala wandi, kusala kuzola kwandi, ni kumusekisa mu mambu moso.

Batu ba ke kusanduka kiaxi kinkwa mu Kristu Jesu ba kenda kuba

mbuta ya Mpala, “kuzola, kusekesa, ngemba, kukebisa, mbote, kiaxi, lukumu, kulembesa mutima, kukangisa.” Bagalata 5:22, 23. Ba kenda kukonda kusala ni kifuani kia kuzola kua kala, vava mu lukumu lua Mwana wa Nzambi ba kenda kulanda makambu mandi, kumonisa kifuani kiandi, ni kukokolwesa ni kiaxi kia yandi wau ukonda. Mambu ma ba zolanga kukambula mbala yayi ba ke kuzola, ni mambu ma ba zolanga mbala yayi ba ke kukambula. Ba lulendo ni ba kukubanga ba ke kukala ni kulembesa mutima ni kukondama mu muxima. Ba kiaxi

ni ba kukonda kiaxi ba ke kukala ni kukebisa ni kukonda kumonika. Ba malavu ba ke kukala ni kukebisa, ni ba mambi ba ke ukristu. Mambu ma kiaxi ni mifuani mi nza mi ke kulekwa. Bakristu ba ke kukonda kusosa "kudongisa kua kiaxi," vava "muntu wa kima wa muxima, mu kukonda kuzimbala, ni kudongisa kua mpala wa kulembesa mutima ni kukebisa." 1 Pedu 3:3, 4.

Ku ka kielesu kia kusanduka kua kieleka kana ke kukonda kusala kusanduka. Kana a vutula kiaxi kiakana, a vutula mambu ma wiba, a zikisa mambi mandi, ni kuzola

Nzambi ni bakwawu, muntu wa mambi wenda kukala ni kiaxi nti wenza kukutuka mu lufwa kuiza mu kiaxi.

Kana, ni batu ba mambi ni ba kukebisa, tu ke kuiza kiezé kwa Kristu ni kukala ni ngala yandi ya kuleka, kuzola ku ke butwa mu muxima. Kitumbu kioso ki ke kukebisa, mu kiaxi kia kitulu ki Kristu ke kia kukebisa. Kusala ke kusekesa, ni kitambu ke kusekesa. Nzila yi kala kumonika ni kiaxi, ke kumonika ni mwini wa Mwini wa Kieleka.

Kiaxi kia kifuani kia Kristu ki kenda kumonika mu balandisi bandi. Ke kusekesa kwandi kusala kuzola kwa Nzambi. Kuzola Nzambi, makasi mu kiaxi kiandi, ke makasi ma kukangisa mu kiaxi kia Mupulusi wetu. Kuzola ku wenza kudongisa ni kukumuna mambu mandi moso. Kuzola ke kua Nzambi. Muxima wa kukonda kukubwa ke kukonda kuba kana kusala. Ke kumonika weni mu muxima wau Jesu uke kifua. "Tu ke kuzola, mu kiaxi kia yandi wenza kuzola tu kumbaka." 1 Yau 4:19. Mu muxima wa kuvutukwa ni ngala ya Nzambi, kuzola ke maza ma kusala.

Ke kusandula kifuani, ke kukangisa makoko, ke kukangisa kuzola, ke kulembisa kukambula, ni kukumuna kuzola. Kuzola yayi, ku kukebiswa mu muxima, ke kulembisa kiaxi ni kumonisa makasi ma kukolwesa ku batu boso ba ke zunguluka.

Kuna mambu mambi mabidi ba bana ba Nzambi — ngolo-ngolo batu ba ke kumbaka lukumu mu ngala yandi — ba kenda keba ngolo. Mambi wa kumbaka, wa kuvula, ke kumona mambu mau, kukumina mu kiaxi ki ba lenda kusala, mwingi kuba kiaxi ni

Nzambi. Yandi wau ke sosa kukala mukristu mu kusala kwandi mu kuleka nsiku, ke sosa kiaxi ki kukonda kukala. Mambu moso ma muntu wenda kusala kukonda Kristu ma kiaxi ni kukonda kuzola bakwawu ni mambi. Ke ngala ya Kristu weni, mu lukumu, yi lenda kutusala bakristu.

Kiaxi kikwawu kia kukambula, ni kia kukonda kukala ni kiaxi, ke kumona nti kumona Kristu ku kuleka batu mu kuleka nsiku ya Nzambi; nti mu kiaxi kia mu lukumu weni tu ke kukala ni ngala ya Kristu, kusala kwetu ku

kukonda kiaxi mu kusumbula kwetu.

Vava talani kiaxi yayi nti kulemba ke kukonda kukala kusala kua kiaxi, vava kusala kua kuzola. Nsiku ya Nzambi ke kumonisa kifuani kiandi; ke kumonisa kiaxi kia kuzola kua kikata, ni kiaxi yayi ke kiaxi kia kifuani kiandi mu diulu ni mu nza. Kana mimina mi tu mi kuvutukwa mu kifuani kia Nzambi, kana kuzola kua Nzambi ku kuvulwa mu muxima, nsiku ya Nzambi ke kukonda kusala mu kiaxi? Kana maza ma kuzola ma kuvulwa mu muxima, kana muntu

wa kuvutukwa mu kifuani kia yandi wau wamenza, kwila ya kiaxi kinkwa yi kusala, “Mi kenda kuvula nsiku yami mu mimina mi bau, ni mu mambu mau mi kenda ma sonika.” Ebreu 10:16. Ni kana nsiku ya sonikwa mu muxima, ke kukonda kusala kiaxi? Kulemba — kusala ni kukangama kua kuzola — ke kielesu kia kieleka kia kulongwa. Ni kiaxi kikamba Malembe ma tuba, “Kiaxi yayi ke kuzola Nzambi, nti tu keba nsiku yandi.” “Muntu wau utuba, mi nena zaba yandi, ni kukonda keba nsiku yandi, ke muntu wa malembe, ni kieleka ke kukonda kala mu yandi.” 1 Yau 5:3;

2:4. Ku kukonda kuleka muntu mu kulemba, ke lukumu, ni lukumu weni, lwu lenda kutusala ni ngala ya Kristu, yi lenda kutusadisa ku kulemba.

Tu ke kukonda kusala lusadisu mu kulemba kwetu; mu kiaxi kia lusadisu ke kiaxi kia kukubwa kua Nzambi, kia kumbakana mu lukumu. Vava kulemba ke mbuta ya lukumu. “Mu zaba nti yandi wenza kumonika mwingi kukutwala mambi metu; ni mu yandi ku ka mambi ve. Muntu woso wau uke kala mu yandi ke kukonda kusala mambi: muntu woso wau uke

kusala mambi ke kukonda kumona yandi, ni kukonda kuzaba yandi.” 1 Yau 3:5, 6. Kiaxi yayi ke kieteswa kia kieleka. Kana tu ke kala mu Kristu, kana kuzola kwa Nzambi ku ke kala mu tu, kielesu kietu, mambu metu, makoko metu, kusala kwetu, ku kenda kusangana ni kuzola kwa Nzambi ni kiaxi kia kumonika mu nsiku yandi yi ukristu. “Bana bafu, ku ka muntu wenda kusambwisa enu: muntu wau uke kusala kieleka ke wakieleka, ni kiaxi kia yandi wau ukieleka.” 1 Yau 3:7. Kieleka ke kumonikwa ni nsiku ya Nzambi yi ukristu, ni kiaxi kia kumonika mu

mambu ma kumi ma kubikwa va Sinai.

Kuzikisa kwa lukumu mu Kristu ku ke kuzikisa kuleka batu mu kulemba Nzambi, ke kukonda lukumu, vava kusungida. “Mu ngala mu kubikiswa mu lukumu.” Vava “lukumu, kana ke kukonda kusala, ke bafu.” Eféso 2:8; Tiago 2:17. Jesu wenza kuba kiezé kwa yandi kana ke kukonda kuiza mu nza, “Mi ke zola kusala kuzola kuaku, Nzambi wami: ni nsiku yaku ke mu muxima wami.” Nzambi 40:8. Ni kana ke kukonda kuvutukila diulu wenza kuba, “Mi

nena keba mambu ma Tata wami, ni kukala mu kuzola kwandi." Yau 15:10. Malembe ma tuba, "Mu kiaxi yayi tu ke zaba nti tu ke zaba yandi, kana tu keba nsiku yandi.... Muntu wau utuba nti uke kala mu yandi, wenda kala ni kiaxi kia ku tambata ni kiaxi kia yandi wenza tambata." 1 Yau 2:3-6. "Mu kiaxi kia Kristu wenza kusala makasi mu kikambu kia enu, kubikila enu kifuani, mwingi mu landa makambu mandi." 1 Pedu 2:21.

Kifuani kia kiaxi ki mbikudi ke kia mbala yayi ni kia kala kioso, — ni kia kala mu Edeni kana batu ba

kumbaka ba kugwa, — kulemba kua kieleka nsiku ya Nzambi, kieleka kia kieleka. Kana kiaxi ki mbikudi ki kukubwa mu kifuani kia kukonda kiaxi yayi, ni kusekesa kua nza yoso ku kenda ku kala mu kiaxi. Nzila yi kenda zibuka mwingi mambi, ni makasi mandi moso ni soni, ku kala kua mbikudi.

Ke kiaxi kia Adami, kana ke kukonda kugwa, kusala kifuani kiakieleka mu kulemba nsiku ya Nzambi. Vava wenza kukonda kusala kiaxi yayi, ni mu kiaxi kia mambi mandi kifuani kietu ki kugwa ni tu ke kukonda kusala

tueni bakristu. Mu kiaxi kia tu batu ba mambi, ba kukonda ukristu, tu ke kukonda kulemba nsiku yi ukristu. Tu ke kukonda kieleka kietu mwingi kukumba mambu ma nsiku ya Nzambi. Vava Kristu wenza kutusadila nzila ya kukutuka. Wenza kukala mu nza ni makasi ni makoko ni kiaxi kia tu. Wenza kukala ni kiaxi kukonda mambi. Wenza kufwila tu, ni mbala yayi uke kusamba kumbaka mambi metu ni kukubikila kieleka kiandi. Kana ngeye wenda kukuba ngeye kiezé kwa yandi, ni kumbaka yandi ni Mupulusi waku, ni, kana kiaxi kiaku ki mambi, mu kiaxi kiandi

ngeye wi kuzabikisa wakieleka. Kifuani kia Kristu ki ke kukala mu kikambu kia kifuani kiaku, ni ngeye wi kumbakana va meso ma Nzambi ni kiaxi kia ngeye kusala mambi ve.

Kiezé kia yayi, Kristu ke kusandula muxima. Uke kala mu muxima mage mu lukumu. Ngeye wenda kukeba kusangana yayi ni Kristu mu lukumu ni kukuba kwa kukeba kuzola kuaku kiezé kwa yandi; ni kana ngeye wenda kusala kiaxi yayi, uza kusala mu ngeye kuzola ni kusala ni kuzola kwandi. Ni kiaxi yayi ngeye wenda kuba, “Kiaxi ki mi kala ni kiaxi mu muxima ke mu

lukumu lua Mwana wa Nzambi, wau wenza kuzola mi, ni kukuba yandi weni mu kikambu kia mi." Bagalata 2:20. Ni kiaxi kikamba Jesu wenza kuba kiezé kwa balongwa bandi, "Ke kukonda kala enu ba tuba, vava Mpala wa Tata wenu uke tuba mu enu." Mateo 10:20. Ni kiaxi kikamba ni Kristu uke kusala mu enu, mu kenda kumonisa mpala kikamba ni kusala mambu ma mbote kikamba — mambu ma kieleka, kulemba.

Ni kiaxi yayi tu ke kukonda kiaxi mu tu kukuba lulendo. Tu ke kukonda kiaxi kia kutumuna tueni.

Kiaxi kietu kia kusungida ni kiaxi kia kukumina ke mu kieleka kia Kristu ki ke kubikwa kiezé kwa tu, ni mu kiaxi kia kusala kwa Mpala wandi mu tu ni mu tu.

Kana tu ke tuba lukumu, kuna kukambula ku kenda kuzabikisa. Kuna kifuani kia kumona ki ke kukambula wenza ni lukumu. Kukala ni makasi kwa Nzambi, kieleka kia ndinga yandi, ke mambu ma kieleka ni Satana ni bati bandi ba kukonda kumona mu muxima. Biblia ke tuba nti "bamfumu ba mambi ba ke kumona ni kukebisa;" vava kiaxi yayi ke

kukonda lukumu. Tiago 2:19. Kuna kukala ni kumona ndinga ya Nzambi, vava kulemba kuzola kuezé kwa yandi; kuna muxima wa kukubwa kiezé kwa yandi, kuzola ku tulwa mu yandi, kuna lukumu — lukumu lu ke kusala mu kuzola ni kukolwesa muxima. Mu lukumu yayi muxima wa kuvutukwa mu kifuani kia Nzambi. Ni muxima wau mu kifuani kiandi ki kukonda kuvutuka ke kukonda kulemba nsiku ya Nzambi, ni ke kukonda kusala, mbala yayi uke kusekesa mu mambu mandi ma ukristu, ni kudila ni Mvumbi, "Ngeye kiaxi kiaku mi ke zola nsiku yaku! ke

kiaxi kiami kia kumona kiaxi kioso.” Nzambi 119:97. Ni kieleka kia nsiku ki ke kusala mu tu, “ba ke kukonda tambata ni kiaxi kia muxima, vava ba tambata ni Mpala.” Baloma 8:1.

Kuna batu ba zaba kuzola kua kuleka kwa Kristu ni ba zola kukala bana ba Nzambi, vava ba ke kumona nti kifuani kiau ke kukonda kukala ni kiaxi, kiaxi kiau ki mambi, ni ba ke wenza mwingi kumona kana mimina yau mi kuvutukwa ni Mpala wa Nzambi. Kiezé kwa baba mi kenda kuba, Kukala ve kuvutuka mu kuzimbala.

Tu kenda kukala ni kusala kulema ni kudila va makulu ma Jesu mu kiaxi kia kukonda kukala kwetu ni mambi metu, vava tu ke kukonda kuzimbala. Kana tukambulwa ni mukambu, tu ke kukonda kulekwa, kukonda kumbakana ni kulekwa kua Nzambi. Kieleka, ve; Kristu ke ku koko kua kieleka kua Nzambi, wau uke kusambula mu kikambu kia tu. Yau wa kuzola wenza kuba, "Mambu yayi mi nena kusonikila enu, mwingi mu kusala mambi ve. Ni kana muntu wenda kusala mambi, tu ni Mupakasi kiezé kwa Tata, Jesu Kristu wakieleka." 1 Yau 2:1. Ni kukonda kuzimbala mambu

ma Kristu, “Tata weni uke kuzola enu.” Yau 16:27. Uke zola kuvutula enu kiezé kwa yandi, kumona ukristu wandi ni kieleka kiandi ki kumonika mu enu. Ni kana ngeye wenda kukuba ngeye kiezé kwa yandi, yandi wau wenza kusala kiaxi kiambote mu ngeye uza kusala mbala yandi kiezé kwa kiaxi kia Jesu Kristu. Sambulani ni makasi ngolo; monani ni makasi ngolo. Kana tu ke kuiza kukonda kukumina mu makasi metu, tu kukumina mu makasi ma Mupulusi wetu, ni tu kenda kumvumbila yandi wau ke kiaxi kia mesu metu.

Kana ngeye wenda kuiza pafupi ni Jesu, ngeye wenda kumona kukonda kukala kwaku mu mesu mage; mu kiaxi kia kielesu kiaku ki kenda kukala kia kieleka, ni kukonda kukala kwaku ku kenda kumonika ni kieleka ni kukambula ni kifuani kiandi kia kieleka. Kiaxi yayi ke kielesu nti malembe ma Satana ma zimbala makasi; nti makasi ma kuvutuka ma Mpala wa Nzambi ma ke kukangisa ngeye.

Ku ka kuzola kua kikata kiezé kwa Jesu ku lenda kala mu muxima wau ke kumona ve mambi mandi. Muxima wau wa kusandukwa ni

ngala ya Kristu uza kumona kifuani kiandi kia Nzambi; vava kana tu ke kukonda kumona kukonda kukala kwetu kua mpala, ke kielesu kia kieleka nti tu ke kukonda kumona kiaxi ni mbote kia Kristu.

Kana tu ke kumona kiaxi ki munkambu mu kumona ngeye, tu ke kumona kiaxi kikata mu kieleka ni mbote kia Mupulusi wetu. Kumona mambi metu ku ke kutusadisa kuiza kiezé kwa yandi wau wenda kuleka; ni kana muxima, mu kumona kukonda makasi kwawu, uke kusasa kiezé kwa Kristu, uza kumonisa yandi

weni mu makasi. Kana kielesu kia mpusa ki ke kutusadisa kuiza kiezé kwa yandi ni kiezé kwa ndinga ya Nzambi, tu kenda kumona kifuani kiandi ni kukata, ni kumonisa kifuani kiandi ni kieleka.

8 — Okhukhula Mu Kristo

Okhukhalukha kwamwoyo okhukhukhola khuba bana ba Nyasaye, muboola bwa Biblia, kwikibwa okhubutulwa. Neende okhukhala, kwikibwa okhukhula khwembeyo eyilayi eyabikibwa nende omulimi. Mu ndoli yinyene, abo abakhalukha khubwa Kristo, nga "abana ababutulwa," khulonda "okhukhula" okhuba nga abasakhulu nende abakhasi mu Kristo Yesu. 1 Petro 2:2; Abaefeso 4:15. Oba nga embeyo eyilayi eyabikibwa mwimbo, khulonda okhukhula nende okhubutula

ebibala. Yezaya yaboola nga bakhaba “amakhuwa kamakali, okhubikwa kwa Mwanta, okhuba nga akhoyanzibwa.” Yezaya 61:3. Nona khurula mubulamu bwomubiri, ebifwananio bikholwa, okhukhufwa okhulongesia okhumanya amakhuwa kabulamu bwomwoyo.

Amakhuwa nende obulayi bwomundu tebinyala okhuleta obulamu mwikali kwa ekindu ekikatamu mubulamu. Ni khulwa obulamu Nyasaye mwene aha, ekisolo oba ekisolo ekyo kibulamu. Nomo, ni khulwa obulamu oburula

mwa Nyasaye obulamu bwomwoyo bubutulwa mwemioyo kyabandu. Nga omundu atakhulwa "okhurula mwikulu," tanyala okhubutulwa mubulamu Kristo yakhila okhuha. Yohana 3:3.

Nga obulamu, nomo okhukhula. Ni Nyasaye uleta ekimuli okhulula, nende ekimuli okhuba ekibala. Ni khulwa amakhuwa kaye embeyo yikhula, "butuki bwakhwo, neende ekisuli, neende ekibala ekikhayi mu kisuli." Mako 4:28. Neende omuloli Hosea yaboola khulwa Isiraeli, nga "akakula nga ekimuli." "Bakhaba nga engano, neende bakakhula nga

omuzabibu.” Hosea 14:5, 7. Neende Yesu akhuhasa “khulola nga ekimuli khikhula.” Luka 12:27. Ebimuli nende ebimuli tebikhula khulwa okhwekalila kwabyo oba amakhuwa kabyo, neende khulwa okhutambula ekyo Nyasaye aha okhukhwikasa obulamu bwabyo. Omwana tanyala, khulwa okhutina okhosi oba amakhuwa kaye, okhuyongera obulayi. Nomo, tonyala okhukhanya okhukhula kwamwoyo khulwa okhutina oba amakhuwa kao. Ekisolo, omwana, okhukhula khulwa okhutambula khurula mwikari yakwe ekyo ekhikwasa obulamu—embeba,

enyanga, nende ebyokhulia. Nga emikho eyi yomubiri khubwa ekisolo nende ekisolo, nomo Kristo khubali abamwikha. Ni “omulami kwabo okhukhulu,” “enyanga nende olukingo.” Yezaya 60:19; Amakhuwa 84:11. Akhaba nga “omululu khubwa Isiraeli.” “Akhaba nga enfula khubwa omwanya.” Hosea 14:5; Amakhuwa 72:6. Ni maza kamakali, “omukate kwa Nyasaye ... okhurula mwikulu, nende okhuha obulamu khubwa nzasi.” Yohana 6:33.

Mwikali mwo ekhupa ekhikhulu lya Mwana waye, Nyasaye

akhwisia nzasi yosi mwikali kwa amakhuwa nga embeba eyikwasa enzasi yosi. Bosi abakhasa okhukhwikasa obulamu obwo bakhaba nende obulamu nende okhukhula okhuba nga abasakhulu nende abakhasi mu Kristo Yesu.

Nga ekimuli khikwasa enyanga, okhuba nga emisengo yayo emilayi enyala okhukhwasa obulayi nende obulayi bwakwo, nomo khulonda okhukwasa Dizu lya Butifu, okhuba nga emisengo ya mwikulu yimwise khubwesi, okhuba nga emikali kyefwe yikhule okhuba nga Kristo.

Yesu alanga ekindu ekyinyene nga yaboola, “Mwikale mwa nze, nende nze mwa bo. Nga omutabala tonyala okhubutula ebibala mwene, nga otamwikala mumuzabibu; nomo, nga otamwikala mwa nze.... Atali nze, tonyala okhukhola ekindu.” Yohana 15:4, 5. Oli omukhola khubwa Kristo, okhuba nende obulamu obulayi, nga omutabala khubwa omuzabibu khulwokhukhula nende okhubutula ebibala. Otali mwo, tonyala obulamu. Tonyala amakhuwa okuhinya okhukhomwa oba okhukhula mwikali kwa amakhuwa nende obulayi. Mwikali

mwo, onyala okhukhula. Okhutambula obulamu khubwe, onyala okhukalira oba okhuba otali ebibala. Okhaba nga omuti omubikwa kumatsi.

Bangi bali nende ekidowoozyo nga khulonda okhukhola ekikholwa kyosi mwene. Bakwikha mu Kristo khulwokhulekhelwa ebibi, neende hano bakasa okhukhola obulayi khurula khwene. Neende okhuesa okhosi okwokhuno khukhayila. Yesu yaboola, "Atali nze, tonyala okhukhola ekindu." Okhukhula kwesi mwikali kwa amakhuwa, okhukhwa kwesi, okhuba

omukhupi,—byosi bikhukhwikha khulwa okhuba nende Kristo. Ni khulwa okhwekalilila khubwe, buli lwanyanga, buli sawa,—okhuba mwo,—nga khulonda okhukhula mwikali kwa amakhuwa. Si omukhupi wokhutuki yekha, neende omukhupi wokhumalisa. Ni Kristo okhutuki nende okhumalisa. Ali okhuba nafwe, si khutuki nende khumalisa kwesi yeka, neende mwikali wosi. Daudi yaboola, "Ndeeka Mwanta khubwa maasa kane buli lwanyanga: khulwokhuba ali khulyo lwane, tindali okhutambulwa." Amakhuwa 16:8.

Wakaboola, “Nyala okhwikala mwa Kristo ndi?” Mu ndoli yinyene nga wamutambula khutuki. “Nga mwamutambula Kristo Yesu Mwanta, nomo mwendamwo.” “Omulayi akhaba nende obulamu khulwa okhukhwikha.” Abakolosai 2:6; Abaebrania 10:38. Wakhikhola khubwa Nyasaye, okhuba omwene waye, okhuba okhukhola nende okhweyuba, neende wamutambula Kristo nga Omwene wabonanga wao. Tonyala okhukhanya ebibi byao oba okhukhalukha omwoyo kwao; neende nga wakhikhola khubwa Nyasaye, okhwikha nga Nyasaye khulwa Kristo akhola

byosi ebi khulwosi. Khulwa okhukhwikha waba wa Kristo, neende khulwa okhukhwikha khulonda okhukhula mwo—khulwa okhuha nende okhutambula. Khulonda okhuha byosi,—omwoyo kwao, okhukasa kwao, okhukhola kwao,—khwikhola khubwe okhukhola emikali yosi; neende khulonda okhutambula byosi,—Kristo, obulayi bwosi, okhuba mwoyo kwao, okhuba amakhuwa kao, obulayi bwao, omukhupi wao okhukhulu,—okhukhuha amakhuwa okhweyuba.

Khwikhola khubwa Nyasaye mu makhuwa; khola ekyo nga ekikholwa kyosi okhutuki. Lombo, “Ntambula, Mwanta, okhuba nga oli wane byosi. Mbilikha ebiholo byane byosi hasi ha malu kao. Kholesa hano muno mu kisalu kyao. Mwikale nane, neende ebikholwa byane byosi bikholwe mwo.” Eki nikyo ekikholwa kya buli lwanyanga. Buli makhuwa khwikhola khubwa Nyasaye khulwa lwanyanga olwo. Khikhola ebiholo byao byosi khubwe, okhuba nga bikholwa oba bilekhibwa nga akhola. Nomo buli lwanyanga

onyala okhuha obulamu bwao mwikali kwa Nyasaye, neende obulamu bwao bukhaba okhubumbwa okhuba nga obwa Kristo.

Obulamu mwa Kristo ni obulamu bwokhuhumula. Khunyala okhuba tekuli okhukhwa okhukhulu, neende khulonda okhuba nende okhukhwikha okhuhumula. Esubi yao tili mwao; nili mwa Kristo. Obunafu bwao bwikhalana nende amakhuwa kaye, okhutamanya kwao nende amakhuwa kaye, obunafu bwao nende amakhuwa kaye makali. Nona oleke

okhwekalila mwao, oleke okhulekha ebirowozo byao bikale mwao, neende okhwekalila Kristo. Lekha ebirowozo byao bikale mwikali kwe, mubulayi, mwokhukwana kwamakhuwa kaye. Kristo mwikali kwe okhwehola, Kristo mwikali kwe okhweholesa, Kristo mwikali kwe obulayi nende obulayi, Kristo mwikali kwe okhuyanza okhukhulu—eki nikyo ekikholwa okhulolwa mwoyo. Ni khulwa okhumuyanza, okhumulandila, okhukhwikha khubwe mwene, nga khulonda okhukhalukha okhuba nga Ye.

Yesu yaboola, “Mwikale mwa nze.” Ebi biindu bikhulayisa okhuhumula, okhukhwikha, okhuba nende ekidowoozyo. Neende yakhakasa, “Wanyi khubwanje, ... nende ndibaha okhuhumula.” Matayo 11:28. Ebirowozo byomuyimbi bikhulayisa ekidowoozyo ekyinyene: “Humula mwa Mwanta, neende okhumulindilila.” Neende Yezaya aha ekidowoozyo, “Mwikali kwa okhutuba nende okhukhwikha nikwo amakhuwa kenu.” Amakhuwa 37:7; Yezaya 30:15. Okhuhumula kuno tekuli mwikali

kwa okhutakhola; khulwokhuba mwikali kwa Mwanta okhuha okhuhumula kwekhwikhalana nende okhukita okhukhola: “Twalani omukoye kwane: ... neende mukhaba nende okhuhumula.” Matayo 11:29. Omwoyo okhuhumula mwa Kristo, nio okhukhola amakhuwa makali mubwe.

Nga ebirowozo bikala mwao, bikakhaya khurula mwa Kristo, akwo amakhuwa nende obulamu. Khulwakho ni ekikholwa kya Shetani okhutula ebirowozo byao khurula mwa Omwene wabonanga,

okhukhukana okhuba nende Kristo. Obulayi bwomwikali, ebikholwa byobulamu, nende okhweyuba, ebibi byabandu bangi, oba ebibi byao nende obunafu—khubwa byosi byo, akhoyanza okhutula ebirowozo byao. Oleke okhuyenya khulwa amakhuwa kaye. Bangi abali nende omwoyo omulayi, abakhoyanza okhukhuba khubwa Nyasaye, bakholwa khubwe okhwekalila mwikali kwobunafu bwabo, neende nomo okhwebakayisa nende Kristo, akhoyanza okhuba omukhupi. Khutakhola okhukhola mwene okhuba omwoyo, nende

okhwekalila mwikali kwokhutina nga khukhuponesibwa. Byosi ebi bikayisa omwoyo khurula mwa Akwo amakhuwa kefwe. Kweka okhwekalila kwamwoyo khubwa Nyasaye, neende okhumwikha. Boola nende okhudowoozya khulwa Yesu. Lekha mwene abe omukhayifu mwo. Lekha okhukhwikha okhosi; fuma okhutina. Boola nga Paulo omutume, "Ndi omulamu; neende tindi nze, neende Kristo ali omulamu mwa nze: nende obulamu bwe ndi nabo hano mubiri, ndi nabwo khulwa okhukhwikha mu Mwana wa Nyasaye, waneza,

neende wakhwikhola mwene khulwa nze.” Abagalatia 2:20. Humula mwa Nyasaye. Anyala okhulama ekyo wakhikha khubwe. Nga okhulekha mwikali kaye, alikho okhukhufula okhuba omukhupi khulwa Ye wakuyanza.

Nga Kristo yatwala obulamu bwomundu, yakhwikasa omundu khubwe nende omukoye wokhuyanza okhutanyala okhukalwa khulwa amakhuwa kosi okhuba nga okhukhasa kwomundu mwene. Shetani alikho okhulayisa ebifwananio okhukhuhinyia okhukalula omukoye

oyo—okhukhasa okhwihola khurula mwa Kristo. Hano nihaho khulonda okhwekalila, okhuhinyia, okhulomba, okhuba nga ekindu esi ekhinyala okhutuhinyia okhukhasa omwami omundi; khulwokhuba khulala nende obulayi okhukhola ekyo. Neende tuleke okhwekalila Kristo, neende alikho okhukhwikasa. Khulola Yesu, khuli abalayi. Tewali ekindu ekhinyala okhutuhulura mwikali kaye. Mwikali mwo okhumulola, khuba "nga khukhalukha okhuba nga Ye, khurula mwikali okhukhila mwikali, nga Mwoyo wa Mwanta." 2 Abakolinto 3:18.

Nomo abalondi ba khutuki bakhaba nende ekifwananio ekyo khubwa Mwanta wabonanga. Nga abalondi abo bakha wulila ebirowozo bya Yesu, bakha wula okhukhasa khwabo khubwe. Bakhamuhanda, bakhamumanya, bakhamulandila. Bakha ali nabo mwikari, khwesa, mwikhari, mwikari. Bakha ali nabo nga abasomi nende omulayi, buli lwanyanga bakatambula amasomo kamakali khurula muminwa kaye. Bakhamulola, nga abakholi khubwa Mwanta yabo, okhulonga omukholwa kwabo. Abalondi abo bakali "abandu nga efwe." Yakobo

5:17. Bakali nende omuhinwa gumwe nende ebibi okuhinya. Bakali nende amakhuwa kamakali, okhuba nende obulamu obulayi.

Neende Yohana, omulondi okhuyanzibwa, owa khulonda okhulayisa ekifwananio kya Mwanta wabonanga, yali atali nende obulayi obwo mwene. Yali si omwene okhwehola nende okhukhasa kihulu, neende omunafu, neende omunafu khubwa ebibi. Neende nga ekifwananio kya Nyasaye khukhamulayisibwa, yalola obunafu bwaye, neende yaholesa. Amakhuwa,

okhuhumula, amakhuwa, nende okhukhwa, okhukhulu nende okhuholesa, ebyalolanga mwikali kwa Omwana wa Nyasaye, byakhujula omwoyo kwaye nende okhumuyanza. Buli lwanyanga omwoyo kwaye khukhaba okhukhila khubwa Kristo, mpaka okhwerwa mwene mwikali kwe. Obusuku bwaye, okhukhasa kwaye okhukasa, byakholwa khurula mwa Kristo. Amakhuwa ka Mwoyo Muyile kakhalukha omwoyo kwaye. Amakhuwa kokhuyanza kwa Kristo kakhola okhukhalukha kwamakhuwa. Eki nikio ekikholwa ekhia khwokhuba nende Kristo.

Nga Kristo ali mwoyo, omubiri wosi ukhalukha. Mwoyo wa Kristo, okhuyanza kwakwe, kukhuholesa omwoyo, khukhuha omwoyo, neende okhukhulisa ebirowozo nende ebiholo khubwa Nyasaye nende mwikulu.

Nga Kristo yakhupa mwikulu, okhuba kwakwe khwali nende abalondi baye. Khwali okhuba khwene, khukhula nende okhuyanza. Yesu, Omwene wabonanga, owahenda, owahenda nende okhulomba nabo, owaboola esubi nende okhukhwa mwemioyo kyabo, nga akhali okhweyuba,

yakhulwa khubwa bo, neende olubaka lwaye lwakhaba, okhuba nga likumbi lya bamalaika limutambula—“Lolani, ndi nende inyu buli lwanyanga, mpaka okhumalisa kwomwikali.” Matayo 28:20. Yakhupa mwikulu mwikali kwomundu. Bakhamanya nga ali khubwa kikwi kya Nyasaye, Omukwenda wabo nende Omwene wabonanga; nga okhukhwa kwakwe tekukhalukha; nga akhali okhwekalila nende bandu babona. Akhali okhulayisa khubwa Nyasaye amakhuwa kamakali kamusango kwaye, okhulayisa amakhuwa kaye nende amalu kaye,

okhukumbula omurio yayiha khubwa bakuponesibwa baye. Bakhamanya nga yakhupa mwikulu okhuba akhabalongeela emwo, neende nga akhakhaya okhukhalukha nende okhubatwala khubwe.

Nga bakhasolola enyuma wokhukhupa, bakhaba nende okhukhoma okhulomba khubwa Tata mwikali lya Yesu. Mwikali kwa okhutina okhukhulu bakha fukama mwikali kwe, bakhaboola, “Kyosi kyemukalomba khubwa Tata mwikali lyane, alikho okhukhuha. Enyuma wano mukhalomba si khu

mwikali lyane: lomba, neende mukhatambula, okhuba nga okhukhwa kwenu kukhale khwosi." Yohana 16:23, 24. Bakhasimbisa okhukhwikha khwabo khwikulu nende okhukhwikha okhukhulu, "Ni Kristo yafwa, neende yalama, ali khulyo lwa Nyasaye, neende akhukhupila." Abaroma 8:34. Neende Pentekoste yabaha okhuba kwa Mufwasi, Yesu yaboola, "Ali mwa inyu." Neende yayongera, "Nikikhwoli khubwe mba khile, nga tikhakhila, Mufwasi tanyala okhukhila khubwe; neende nga mba khile, ndamuhuma khubwe."

Yohana 14:17; 16:7. Khurula hano khurula Mwoyo, Kristo yali okhuba mwemioyo kyabana baye buli lwanyanga. Okhuba nabo khwali okhukhula okhuba nga yali nabo. Omulami, okhuyanza, nende amakhuwa ka Kristo mwoyo, byakhulayisibwa khubwa bo, okhuba nga bandu, balola, "bakaba; neende bakhamanya nga bakhahenda nende Yesu." Amakhuwa 4:13.

Byosi Kristo yali khubwa abalondi, akhoyanza okhuba khubwa bana baye muno; khulwokhuba mwikali mwo okhulomba okhukhulu, nende

abalondi abakatama, yaboola, “Tindalombela bano bosi; neende abo bakali okhukhwikha mwa nze khulwa ekhuwa lyabo.” Yohana 17:20.

Yesu yalombela efwe, neende yalomba nga khube omwe mwo, nga ali omwe nende Tata. Okhuba omwe kuno! Omwene wabonanga yaboola khulwa mwene, “Omwana tanyala okhukhola ekindu khulwa mwene;” “Tata ali mwa nze, ni Ye akhola ebikholwa.” Yohana 5:19; 14:10. Nona nga Kristo ali mwemioyo kyefwe, alikho okhukhola mwo “okhukasa nende

okhukhola okhukhwikha khubwe.” Abafilipi 2:13. Khukhola nga yakhole; khulayisa omwoyo wunyene. Neende nomo, khumuyanza nende khumwikala, khukakhula “mwo mu byosi, uwe ali omwoyo, Kristo.” Abaefeso 4:15.

9 — Kusala ni Kiaxi

Nzambi ke maza ma kiaxi ni mwini ni kusekesa kiezé kwa nza yoso. Ni kiaxi kia mwini wa mwini, ni kiaxi kia maza ma ke koka ku maza ma kiaxi, mankembu ma ke koka kiezé kwa yandi kiezé kwa bima biandi bioso. Ni kuna kiaxi kia Nzambi ki ke kala mu mimina mi batu, ki kenda koka kiezé kwa bakwawu mu kuzola ni mankembu.

Kusekesa kua Mupulusi wetu ke mu kutumuna ni kusumbula batu ba kugwa. Mu kiaxi yayi wenza kukonda kumona kiaxi kiandi ni

kiaxi kiezé kwa yandi, vava wakumbata Mvula, kukonda kumona soni. Ni kiaxi kikamba bamalaika ba ke kusala mbikudi mu kusekesa bakwawu. Kiaxi yayi ke kusekesa kwa bau. Kusala ku mimina mi kukonda kuzola ba kenda kumona ni kiaxi kia kulembesa mutima, kusadila batu ba makasi ni mu kifuani kioso ba kukonda kukala ni kiaxi, ke kusala kwa bamalaika ba kukonda mambi. Mpala wa Kristu wa kuzola kwa kukuba ngeye ni kitambu ke mpala wau uke kusala mu diulu ni ke kiaxi kia kieleka kia kusekesa kwau. Kiaxi yayi ke mpala ba balandisi ba

Kristu ba kenda kukala ni, ni kusala ki ba kenda kusala.

Kana kuzola kwa Kristu ku ke kala mu muxima, ni kiaxi kia kiaxi kiambote ke kukonda kufikwa. Makasi mandi ma ukristu ma kenda kumonika kiezé kwa batu boso ba tu ke kusangana ni bau. Mpala wa Kristu mu muxima ke ni kiaxi kia maza mu kikala, ke koka mwingi kuvutula batu boso ni kusala batu ba ke wenza mwingi kufwa, ba zole kumwa maza ma kiaxi.

Kuzola kiezé kwa Jesu ku kenda kumonika mu kuzola kusala ni

kiaxi kia yandi wenza kusala mu kusekisa ni kutumuna batu. Ku kenda kutungusa kuzola, kuzola, ni kiaxi kiezé kwa bima bioso bi Tata wetu wa diulu uke keba.

Kiaxi kia Mupulusi mu nza ke kukonda kukala kia kukebisa ni kukuba ngeye, vava wenza kusala ni makasi ma kukeba, ma kieleka, ma kukonda kuleka mu kusumbula batu ba kuzimbala. Ku kiaxi kia butwa mbala yandi ni Kalivari wenza kulanda nzila ya kukonda kuzola ngeye ni kukonda kusosa kulekwa mu kusala kua kikata, makaya ma kukangisa, ni kukeba ni

kusala kua kulema. Wenza kuba, “Mwana wa muntu wiza kukonda kusadilwa, vava kusadila, ni kuba kiaxi kiandi mu kusumbula bungi.” Mateo 20:28. Kiaxi yayi ke kiaxi kia kikata kia kiaxi kiandi. Mambu moso makwawu ma kala ma kiaxi ki munkambu ni ki kusadisa. Ke kudya ni kumwa kwandi kusala kuzola kwa Nzambi ni kumbikisa kusala kwandi. Ngeye ni kuzola ngeye bi kukonda kiaxi mu kusala kwandi.

Ni kiaxi kikamba batu ba ke kala ni ngala ya Kristu ba kenda kala wenza mwingi kusala kitambu

kioso, mwingi bakwawu ba wafwila bau ba kambaka mankembu ma diulu. Ba kenda kusala moso ba lenda mwingi kusala nza yi mbote mu kukala kwau mu yandi. Mpala yayi ke mbuta ya kieleka ya muxima wa kusanduka kua kieleka. Kana muntu wenda kuiza kiezé kwa Kristu, mu muxima wandi ku ke butwa kuzola kuzabikisa bakwawu mukwawu wau wa kiaxi wa kumona mu Jesu; kieleka ki kusumbula ni kukolwesa ke kukonda kufikwa mu muxima wandi. Kana tu ke kuvulwa ni kieleka kia Kristu ni kukumba ni

kusekesa kua Mpala wandi wa kukala mu tu, tu ke kukonda kukala ni kukebisa. Kana tu ke kudia ni kumona nti Mfumu ke mbote tu kenda kala ni kiaxi kia kutuba. Ni kiaxi kia Pilipu kana wamona Mupulusi, tu kenda kusamba bakwawu kuiza mu kukala kwandi. Tu kenda kusosa kumonisa bau kiaxi kia Kristu ni kieleka ki kukonda kumonika kia nza yi ke kuiza. Kuna kukala ni kuzola kua kikata ku kulanda nzila yi Jesu wenza tambata. Kuna kukala ni kusungida kua kieleka nti batu ba ke zunguluka tu ba "kumona Mwana wa Nzambi, wau

uke kukutwala mambi ma nza.”
Yau 1:29.

Ni kusala kua kusekisa bakwawu ku kenda kuvutukila mu mankembu va tu. Kiaxi yayi ke kuzola kwa Nzambi mu kukubikila tu kiaxi mu kusala kua lusadisu. Wakubikila batu kiaxi kia kukala ni kifuani kia Nzambi ni, mu kiaxi kiau, kumonisa mankembu kiezé kwa bakwawu. Kiaxi yayi ke kiaxi kia kikata, kusekesa kua kikata, ki Nzambi wenda kuba batu. Batu ba ke kusala ni kusala kua kuzola ba ke kuiza pafupi ni Mvumbi yau.

Nzambi wenda kuleka mambu ma Nsangu Mbote, ni kusala koso kua kusadila kwa kuzola, kiezé kwa bamalaika ba diulu. Wenda kusadila nzila yikwawu mu kusala kuzola kwandi. Vava mu kuzola kwandi kua nkumbu wenza kuzola kutusala bati ba kusala ni yandi, ni Kristu ni bamalaika, mwingi tu kambaka mankembu, kusekesa, kukumuna kua mpala, ku ke koka mu kusala kua kukonda kuzola ngeye.

Tu ke kusangwa ni Kristu mu kusala makasi ni yandi. Kusala kioso kia kukuba ngeye ni kitambu

mu kiaxi kia bakwawu ke kukangisa makasi ma kusala mbote mu muxima wa muntu wau uke kuba, ni kumutwala pafupi ni Mupulusi wa nza, wau "wenza kukala ni kiaxi, vava mu kikambu kia enu ... wenza kukala ni lukulukilu, mwingi mu lukulukilu lwandi mu kukala ni kiaxi." 2 Kolinto 8:9. Ni ke kana tu ke kusala kiaxi yayi mu kusala kuzola kwa Nzambi mu kusala kwetu nti kiaxi ki kenda kukala mankembu kiezé kwa tu.

Kana ngeye wenda kusala ni kiaxi kia Kristu ke zola balandisi bandi

ba sala, ni kusumbula mimina kiezé kwa yandi, ngeye kenda kumona mpusa ya kumona kiaxi kikata ni kuzaba kua kukata mu mambu ma Nzambi, ni kukala ni nzala ni maza ma kieleka. Ngeye kenda kusambuza Nzambi, ni lukumu luaku lu kenda kukola, ni muxima mage u kenda kumwa maza ma kiaxi ku maza ma lusadisu. Kukambula ni makasi ku kenda kukutwala ku Biblia ni sambu. Ngeye kenda kukula mu ngala ni kuzaba Kristu, ni kusala kiaxi kia kiaxi.

Mpala wa kusala kukonda kuzola ngeye kiezé kwa bakwawu uke kuba kikata, kukangama, ni kiaxi kia Kristu mu kifuani, ni kuba ngemba ni kusekesa kiezé kwa yandi wau uke kala. Makoko ma ke kutumunwa. Ku ka kiaxi kia kulema kana kukonda kuzola bakwawu. Batu ba ke kusadila ngala ya Kristu ni kiaxi kikamba ba kenda kukula ni kukala ni makasi mu kusadila Nzambi. Ba kenda kukala ni kielesu kia mpala kia kieleka, lukumu lua kukola ni kukula, ni makasi ma kukola mu sambu. Mpala wa Nzambi, uke kusala mu mpala yau, uke kusamba

kusekesa kua kieleka kua muxima mu kuvutukila kwa Nzambi. Batu ba ke kukuba bau weni mu kusala kua kukonda kuzola ngeye mu kiaxi kia bakwawu ba ke kusala lusadisu lwau ni kieleka.

Nzila weni ya kukula mu ngala ke kusala kukonda kuzola ngeye kusala kia kieleka ki Kristu watubila tu — kusadila, mu makasi metu moso, mu kusadisa ni kusekisa batu ba mpusa kusadisa ku tu lenda kuba. Makasi ke kuiza mu kusala; kusala ke kifuani kia kieleka kia kiaxi. Batu ba ke sosa kukeba kiaxi kia Kristu mu

kumbaka mankembu ma ke kuiza mu nzila ya ngala, ni kukonda kusala kiaxi kiezé kwa Kristu, ba ke sosa kukala mu kudia kukonda kusala. Ni mu kiaxi kia mpala ni kiaxi kia nza, kiaxi yayi ke kutungusa kuzimbala ni kufwa. Muntu wau wenda kukonda kusadila mambu mandi uza kuzimbala makasi moso ma kusadila mau. Ni kiaxi kikamba Mukristu wau ke kukonda kusadila mankembu ma Nzambi wambikila ke kukonda kukula mu Kristu weni, vava uza kuzimbala makasi ma wenza kala.

Nzo ya Kristu ke kiaxi ki Nzambi wapangila mu kusumbula batu. Kusala kwau ke kutwala Nsangu Mbote ku nza yoso. Ni kiaxi yayi ke va batu boso ba Kristu. Muntu woso, mu kiaxi kia mankembu mandi ni kiaxi, wenda kusala kusala kwa Mupulusi. Kuzola kwa Kristu, ku kumonika kiezé kwa tu, ke kutusala ni nkenda kiezé kwa batu boso ba kukonda kuzaba yandi. Nzambi wakubikila mwini, kukonda kiezé kwa tu weni, vava mwingi ku kumonisa bau.

Kana balandisi ba Kristu ba kala ni kielesu mu kusala, kuna kukala ni

mikoka kuna muntu mosi mbala yayi uke kusambuza Nsangu Mbote mu nza ya batu ba kukonda kumona. Ni batu boso ba kukonda kusala weni, ba kenda kusadisa ni mankembu yau, kuzola kwau, ni sambu yau. Ni kuna kukala ni kusala kua kikata mu kusumbula mimina mu nza ya Bakristu.

Tu kukonda kuenda ku nza ya batu ba kukonda kumona, kana kuleka nzo yetu ya munkambu, kana kiaxi kietu ki kala kuna, mwingi kusadila Kristu. Tu lenda kusala kiaxi yayi mu nzo, mu nzo ya Nzambi, mu

batu ba ke kusangana ni bau, ni mu batu ba ke kusala ni bau.

Kiaxi kia kikata kia Mupulusi wetu mu nza ke kia kusala ni kukebisa mu kusala kua maboko ku Nazareti. Bamalaika ba kusadila ba ke kusangana ni Mfumu wa kiaxi kana yandi ke tambata pafupi ni batu ba kikala ni bati ba kusala, ba kukonda kuzaba ni kukonda kumvumbila. Wenza kusala kusala kwandi kua kieleka kana wenza kusala kusala kwandi kua kulembesa mutima ni kiaxi kia kana wenza kubika bakole kana tambata va maza ma Galilaya. Ni kiaxi

kikamba mu mambu ma kulembesa mutima ni kiaxi kia kulema, tu lenda ku tambata ni kusala ni Jesu.

Mvumbi utuba, “Muntu woso, mu kiaxi ki wenza kuzabikisa, kala ni Nzambi.” 1 Kolinto 7:24. Muntu wa kusala wenda kusala kusala kwandi mu nzila yi kenda kumvumbila Mfumu yandi mu kiaxi kia kieleka kiandi. Kana yandi ke mulandisi wa kieleka wa Kristu, uza kutwala ukristu wandi mu mambu moso ma ke kusala ni kumonisa batu mpala wa Kristu. Muntu wa kusala maboko wenda kukala mulandisi wa kieleka ni wa kieleka kia yandi

wau wenza kusala mu kiaxi kia kulembesa mutima mu miombo ya Galilaya. Muntu woso wau uke kuzabikisa dizina di Kristu wenda kusala ni kiaxi kikamba mwingi bakwawu, mu kumona mambu mandi ma mbote, ba kutunguswa ku kumvumbila Mvumbi yau ni Mupulusi yau.

Bungi ba kala ni kukunda ngeye mu kuba mankembu yau mu kusadila Kristu mu kiaxi kia bakwawu ba kala ni mankembu ma kukata ni makasi. Kifuani ki kala nti batu ba mankembu weni ba kusakwa ku kuba makasi mau mu

kusadila Nzambi. Ke kiza kuzabikisa kiezé kwa bungi nti mankembu ma kubikwa kiezé kwa kikundi kia batu weni ba kuzolwa, ku kukonda bakwawu ba kukonda kusamba mu kusala kana mu kambakana. Vava ke kukonda kumonika ni kiaxi kikamba mu kifuani. Kana Mfumu wa nzo wenza kusamba bati bandi, wambikila muntu woso kusala kwandi.

Ni mpala wa kuzola tu lenda kusala mambu ma kulembesa mutima "ni kiaxi kia Mfumu." Bakolose 3:23. Kana kuzola kwa Nzambi ku ke mu

muxima, ku kenda kumonika mu kiaxi. Kiaxi kiambote kia Kristu ki kenda kuzunguluka tu, ni makasi metu ma kenda kutumuna ni kusekisa.

Ngeye ke kukonda kusungida mambu ma kikata kana kusungida mankembu ma kukata kana ngeye wenda kusadila Nzambi. Ngeye ke kukonda kumona kiaxi nza yi kenda kumona ngeye. Kana kiaxi kiaku kia kiaxi ke kielesu kia ukristu ni kieleka kia lukumu luaku, ni bakwawu ba kumona nti ngeye wa zola kubasala mbote,

makasi mage ma kukonda kuzimbala wena.

Mwana wa kulongwa wa Jesu wa kulembesa mutima ni wa lukulukilu wenda kukala mankembu kiezé kwa bakwawu. Ba lenda kukonda kumona nti ba ke kusala mbote weni, vava mu makasi yau ba kukonda kuzaba ba lenda kutungusa maza ma mankembu ma kenda kukangisa ni kukata, ni mambu ma mbote ma lenda kumonika mbala yandi ni kiaxi kia kambakana kua mbikudi. Ba ke kukonda kumona kana kuzaba nti ba ke kusala kiaxi kikata.

Ke kukonda kusakwa ku kulema ni boma mu kusala. Ba kenda kusala ni kukebisa, kusala ni kieleka kusala ki Nzambi uke kuba, ni kiaxi kiau ke kukonda kukala mu kiaxi. Mimina yau yeni yi kenda kukula mu kifuani kia Kristu; ba ke kusala ni Nzambi mu kiaxi yayi ni kiaxi kikamba ba ke kukebiswa mu kusala kua kikata ni kusekesa kukonda kiaxi kua kiaxi ki ke kuiza.

10 — Okhumanya Nyasaye

Nzila zingi Nyasaye akolesa okhukhulayisira efwe nende okhukhukhufula okhwekalila naye. Obulamu bwomubiri bukhola okhukhwikasa emioyo kyefwe. Omwoyo okhufumama ukhaba nende ekifwananio kyokhuyanza nende obulayi bwa Nyasaye nga bikhulayisibwa khulwa ebikholwa byamakhuwa kaye. Okhwawula okhupulilila khu nyala okhupulilila nende okhumanya ebikholwa bya Nyasaye khulwa ebiindu byomubiri. Amakhuwa, emiti emiminye, amaloba nende ebimuli,

likumbi, enfula, emilambo, obulayi bwomwikulu, byosi bikhulayisa emioyo kyefwe, nende okhukhukita okhukhila okhumanya Ye yabiumba byosi.

Omwene wabonanga yakhwikasa amasomo kaye makali nende ebiindu byomubiri. Emiti, enyonyi, ebimuli, enzoka, emilambo, nende obulayi bwomwikulu, nende ebikholwa nende ebikhalo byobulamu bwabwanya, byosi byakhwikhalana nende amakhuwa kamakali, okhuba nga amasomo kaye kakhalukha mwoyo, neende mwikali kwa amakhuwa makali.

Nyasaye akhoyanza bana baye bakhola okhukhwikasa ebikholwa bye nende okhukhwikasa obulayi obukhula obwokhuhumula obwakholesa okhulongesa ebikhalo byefwe hasi. Ni omuyanzi wobulayi, neende okhukhula khwosi okhulayi, akhoyanza obulayi bwomwoyo; akhoyanza khulonge obulayi nende okhuholesa, obulayi bwobuhumula bwobimuli.

Nga khupulilila, ebikholwa bya Nyasaye bikhola amasomo makali kokhweyuba nende okhukhwikha.

Khurula mwenyonyi ezi mu mwanya, ezitambulanga mwanya, nga zilandanga engazi yazo, mpaka okhukhila khubwa ekindu ekikatamu, ebiindu byomubiri byosi bikhweyuba Omulayi. Neende Nyasaye akhola okhwekalila khubwa byosi, nende akhukhwikasa byosi byabiumba. Ye ukhwasa emikanda emingyi, mwanya, nende akhwekalila khubwa enyonyi etotolo eyimba oluyimbo lwayo oluholesa. Nga bandu bakhuya okhukhola, nga bakhola okhulomba; nga bakombela, nende nga bakwinukha; nga omundu omukhwana ali

mwikali kwaye, oba omundu omukhwana akhukasa abana baye, buli mundu alindililwa nende Tata wa mwikulu. Amamaza koswi tekali akhatawalwa nende Nyasaye. Okhuseha koswi tekuli okhutamanywa.

Nga khukhwikha eki, okhutina okhosi okhutakhola khukhalekha. Obulamu bwesi tebukhuba nende okhweyuba nga hano; khulwokhuba byosi, ebikhulu nende ebitotolo, bikhalekhwa mwikali kwa Nyasaye, atatinyisibwa khulwa okhukhula kwemikholwa, oba okhukalwa

khulwa obunafu bwabyo. Nona khukhaba nende okhuhumula kwamwoyo okhutamanywa nende bangi.

Nga emioyo kyenyu khikhoyanza obulayi bwomubiri, khola ekidowoozyo khulwa mwikali olu khwesa, okhutamanya okhukalwa kwibibi nende okhufwa; omwo omubiri tewikhala nende ekifwananio kyokhukalwa. Lekha ekidowoozyo kyao khikole ekifwananio kyomwikari wabaponesibwa, neende okhukumbula nga nikhukhula okhukhula okhukhula okhukhula

okhukhwikha. Mwikali mwo emikho ya Nyasaye mubulamu, khulola obulayi bwaye obutotolo. Kyalembwa, “Lisala sili lalola, nende okhwawula sikhwawula, nende tekwalikha mwoyo womundu, ebiindu Nyasaye yalongela abamuyanza.” 1 Abakolinto 2:9.

Omuyimbi nende omumanyi womubiri bali nende ebiindu ebingi okhuboola khulwa obulamu bwomubiri, neende ni Mukristu ukhoyanza obulamu bwomubiri khukhulu, khulwokhuba amanya ebikholwa bya Tata, nende alola

okhuyanza kwakwe mubimuli nende emiti. Tewali mundu anyala okhumanya obulayi bwenzoka, emilambo, nende enyanja, nga takhalola nga bikholwa khulwa okhuyanza kwa Nyasaye khubwa bandu.

Nyasaye akhulayisa khulwa amakhuwa kaye, nende khulwa Mwoyo waye mwoyo. Mwikari yefwe nende ebikhalo, mwikali mwo okhukhalukha khukhola buli lwanyanga, khunyala okhumanya amasomo makali nga emioyo kyefwe khifumama. Omuyimbi, nga alonda ebikholwa bya Nyasaye,

yaboola, “Enzasi yosi yikhula nende obulayi bwa Mwanta.” “U mwene ali nende amakhuwa, nende alola ebi, akhamanya okhuyanza kwa Mwanta.” Amakhuwa 33:5; 107:43.

Nyasaye akhulayisa muboola bwaye. Hano khulola ekifwananio kyakwe, ebikholwa bye nende bandu, nende ekikholwa kikulu ekyokhuponesia. Hano khulola amakhuwa ka bakulu, bamuloli, nende abalayi bangi. Bakali “bandu nga efwe.” Yakobo 5:17. Khulola nga bakahinyia okhweyuba nga kwesi, nga bakabua mwikali kwa

makomanu nga efwe, neende bakhaba nende omwoyo, neende bakahinya khulwa amakhuwa ga Nyasaye; neende khulola, khukasibwa mwikali kwesi okhukhasa obulayi. Nga khusoma amakhuwa kake, okhuyanza, nende emikho yabo, nende ebikholwa byabo khulwa amakhuwa kaha, omwoyo owabakhola khukhwika omuliro mwemioyo kyefwe nende okhukhasa okhuba nga bo—okhuba nga bo okhwendamwo nende Nyasaye.

#

Yesu yaboola khulwa Amakhuwa ka Kaye ka Kaje,—nende nga nikhukhula khubwa aka Kaje,—“Niko bikhola obulayi khubwa nze,” Omwene wabonanga, uwe esubi yefwe yobulamu obulamu. Yohana 5:39. Eyo, Biblia yosi yikhola obulayi khubwa Kristo. Khurula mwibuka khutuki lyobubumbi—khulwokhuba “atali ye tekhali ekindu ekyabumbwa ekyabumbwa”—mpaka olaka olumalisa, “Lolani, ndi okhukhila muno,” khusoma ebikholwa bye, nende okhupulilila olubaka lwaye. Yohana 1:3; Okhubikwa 22:12. Nga

wakhoyanza okhumanya Omwene wabonanga, soma Amakhuwa Kamalayi.

Jula omwoyo kwao nende amakhuwa ka Nyasaye. Ni maza kamakali, okhuzimisa enzala yao eyokhukwa. Ni mukate kamakali okhurula mwikulu. Yesu yaboola, "Nga mutalia omubiri womwana womundu, nende okhunwa omusango kwaye, tekuli obulamu mwa bo." Neende yakhayisa, "Amakhuwa ke ndaboola, ni Mwoyo, nende ni obulamu." Yohana 6:53, 63. Emibiri kyefwe khikhula khurula mwokhulia nende

okhunwa; neende nga mubulamu bwomubiri, nomo mubulamu bwomwoyo: ekyo khudowoozya, nikio ekikhola amakhuwa nende amakhuwa mubulamu bwesi bwomwoyo.

Ekikholwa ekyokhuponesia nikyekyo bamalaika bakhoyanza okhulola; nikyo ekinyala okhuba obulamu nende oluyimbo lwabaponesibwa mwisasi yosi. Tekhali ekikhwesi okhudowoozya nende okhusoma hano? Okhuyanza nende okhukhwa kwa Yesu, ekhupa lyakholwa khulwesi, khukasa okhudowoozya okhukhulu.

Khulonda okhudowoozya khulwa Omwene wabonanga wetu nende Omukhupili. Khulonda okhudowoozya khulwa omulimo waye yakhila okhuponesia abandu baye mwibibi. Nga khudowoozya ebiindu ebi bya mwikulu, okhukhwikha kwesi nende okhuyanza kwesi bikhaba makali, neende okhulomba kwesi kukhakhana khubwa Nyasaye, khulwokhuba kukhakhana nende okhukhwikha nende okhuyanza. Bikhaba nende amakhuwa nende amakhuwa. Bikhaba nende okhukhwikha okhukhulu mwa Yesu, nende obulamu bwabwanya

mwikali kwaye okhuponesia bosi abakhila khubwa Nyasaye khubwe.

Nga khudowoozya khulwa obulayi bwa Mwene wabonanga, khukakhasa okhukhalukha nende okhubumbwa mu kifwananio kyobulayi bwaye. Khukhaba nende enzala nende okhukwa kwamwoyo okhuba nga Ye khumuyanza. Nga ebirowozo byesi bikala mwa Kristo, khukhamulayisa khubwa bangi nende okhumulayisa khubwa nzasi.

Biblia teyalembwa khubwa omumanyi yeka; neende, yalembwa khubwa bandu bosi. Amakhuwa

makali okhukhasa okhuponesia, kali nga bulai; neende tewali mundu anyala okhuyenya nende okhuba nende engazi, okhuba nga abo abalandanga ebirowozo byabo mwene, nga baleka okhukhula kwa Nyasaye okhulayisibwa bulai.

Khutakhola okhutambula obulayi bwomundu yosi khulwa ebyo Amakhuwa Kamalayi bikhulayisa, neende khulonda okhusoma amakhuwa ka Nyasaye mwene. Nga khulekha bangi okhudowoozya, khukhaba nende amakhuwa makali nende amakhuwa makali. Amakhuwa

kamakali kamwoyo kanyala okhukalwa khulwa okhutakhola khulwa ebiindu ebikhwesi; neende kanyala okhuba atanyala okhumanya amakhuwa kamakali ka Nyasaye. Amakhuwa kakhaba makali nga kakoleswa mwikali kwo khulonda ebikholwa bya Biblia, okhukhwikasa Amakhuwa Kamalayi nende Amakhuwa Kamalayi, nende ebiindu byomwoyo nende ebiindu byomwoyo..

But there is but little benefit derived from a hasty reading of the Scriptures. One may read the whole

Bible through and yet fail to see its beauty or comprehend its deep and hidden meaning. One passage studied until its significance is clear to the mind and its relation to the plan of salvation is evident, is of more value than the perusal of many chapters with no definite purpose in view and no positive instruction gained. Keep your Bible with you. As you have opportunity, read it; fix the texts in your memory. Even while you are walking the streets you may read a passage and meditate upon it, thus fixing it in the mind.

Khutanyala okhukhanya amakhuwa nga khutakhola okhwekalila okhukhulu nende okhusoma okhulomba. Amakhuwa kamakali kamalayi kali khulayi, neende amaku amandi amakhuwa kakwe tekali hasi okhulolwa. Amakhuwa kamalayi kakhasa okhukhwikasanwa nende amakhuwa kamalayi. Khulonda okhuba nende okhwekalila okhukhulu nende okhudowoozya okhulomba. Neende okhusoma okwokhuno khukhaba nende emikho emiminye. Nga omukwasi amanya ebiindu ebilayi ebiswekhwa hasi, nomo u mwene

akhukwasa amakhuwa ka Nyasaye nga ebiindu ebilayi, akhanya amakhuwa kamakali, ekaswekhwa khubwa u mwene akhukwasa atakhwekalila. Amakhuwa ka Nyasaye, nga kadowoozibwa mwoyo, kakhaba nga emilambo emirula mwenzoka yobulamu.

Amakhuwa Kamalayi tekasomwa nga tekuli okhulomba. Mbata okhufumula amakhuwa, khulonda okhulomba okhukhwasa kwa Mwoyo Muyile, neende khukhabwa. Nga Natanaeli yakhila khubwa Yesu, Omwene wabonanga yaboola, “Lola omwisraeli omulayi,

atali bulembu!” Natanaeli yaboola, “Wamanya ati?” Yesu yaboola, “Philipu atakhakhakita, nga oli hasi ha omukuyu, ndakulola.” Yohana 1:47, 48. Neende Yesu alikho okhulola efwe mwikali kwo khulomba nga khumuhanda okhukhwasa okhumanya ekhuulaho. Bamalaika khurula mwikari yomulami bakhaba nende abo abali nende omwoyo okhuholesa abakhasa okhulongelwa nende Nyasaye.

Mwoyo Muyile akhulisa nende okhuyanza Omwene wabonanga. Ni omulimo waye okhulayisa

Kristo, obulayi bwobulayi bwaye, nende okhuponesia okhukhulu okhwesi. Yesu yaboola, “Alitambula ebyanje, neende akhabikhola khubwa benu.” Yohana 16:14. Mwoyo wamakhuwa niye omulayi yekha omulayi wamakhuwa ka Nyasaye. Nyasaye akhoyanza abandu ati, nga yaha Omwana waye okhufwa khubwa bo, nende okhukasa Mwoyo waye okhuba omulayi wabo nende omulondi wabo buli lwanyanga!

11 — Kiaxi kia Sambu

Mu nzila ya nza ni kutumwa, mu kusala kwandi kua kielesu, ni mu makasi ma Mpala wandi, Nzambi uke tuba kiezé kwa tu. Vava mambu yayi ma kukonda kukala; tu ke saka ni kumonisa mimina mi tu kiezé kwa yandi. Mwingi kukala ni kiaxi kia mpala ni makasi, tu wenda kukala ni kusangana kua kieleka ni Tata wetu wa diulu. Lufwisu lwetu lu lenda kutunguswa kiezé kwa yandi; tu lenda kumona kusala kwandi, nkenda yandi, mankembu mandi; vava kiaxi yayi ke kukonda, mu

kifuani kia kieleka, kusadila ni yandi. Mwingi kusadila ni Nzambi, tu wenda kukala ni kiaxi kia kutuba kiezé kwa yandi mu kifuani kia kiaxi kietu.

Sambu ke kuzibula muxima kiezé kwa Nzambi ni kiaxi kia mukwawu. Ke kukonda mu kiaxi kia kieleka kusaka kumonisa Nzambi kiaxi kia tu, vava mwingi kutusadisa kumbaka yandi. Sambu ke kukonda kukutwala Nzambi kuiza kiezé kwa tu, vava ke kutusadisa kuiza kiezé kwa yandi.

Kana Jesu wenza mu nza, wenza kulongisa balongwa bandi nzila ya kusambuza. Wabalongisa kumonisa mpusa yau ya kiaxi ni kiaxi va meso ma Nzambi, ni kuleka makasi yau moso kiezé kwa yandi. Ni kiaxi ki wakubila nti makoko yau ma kenda kuwa, ke kiaxi kikamba kiezé kwa tu.

Jesu weni, kana wenza kukala ni batu, wenza kusambuza bungi. Mupulusi wetu wenza kusangana ni mpusa yetu ni kukonda makasi kwetu, mu kiaxi kia wenza kusambuza, mwingi kusosa kiezé kwa Tata makasi ma kiaxi, mwingi

kuiza ni makasi mwingi kukumba kusala ni makasi. Yandi ke kifuani kietu mu mambu moso. Yandi ke mvuku mu kukonda makasi kwetu, “mu mambu moso wenza makasi ni kiaxi kia tu;” vava ni kiaxi kia yandi wau ukonda kifuani kiandi ke kukambula mambi; wenza kusala makasi ni kulembeswa mu muxima mu nza ya mambi. Kifuani kiandi kia muntu ki kusala sambu kiaxi kia mpusa ni kiaxi kia kiaxi. Wamona kukebisa ni kusekesa mu kusadila ni Tata wandi. Ni kana Mupulusi wa batu, Mwana wa Nzambi, wenza kumona mpusa ya sambu, kiaxi kikata ngolo batu ba kukonda

makasi, ba mambi, ba kenda kumona mpusa ya sambu ya makasi ni ya kukeba.

Tata wetu wa diulu uke kusungida mwingi kukubikila kiaxi kioso kia mankembu mandi. Ke kiaxi kietu kumwa ngolo ku maza ma kuzola kua nkumbu. Kiaxi kikata nti tu ke kusambuza munkambu! Nzambi ke wenza ni kuzola ku wa sambu ya kieleka ya muntu wa kulembesa mutima wa bana bandi, vava kuna kukala ni kukonda kuzola kua kukata mu kikambu kietu ku kumonisa mpusa yetu kiezé kwa Nzambi. Bamalaika ba diolu ba

kenda kumona kika kiezé kwa batu ba kukonda makasi, ba ke kukangwa ni makasi, kana muxima wa Nzambi wa kuzola kua nkumbu uke kuzola bau, wenza kuba kiezé kia kukata kiezé kia ba lenda kusambuza kana kumona, ni bau ba ke kusambuza munkambu ni kukala ni lukumu lua munkambu? Bamalaika ba ke zola kulemba va meso ma Nzambi; ba ke zola kukala pafupi ni yandi. Ba ke kumona kusadila ni Nzambi ni kusekesa kwau kua kikata; vava bana ba nza, ba mpusa ngolo kusadisa ku Nzambi weni wenda kuba, ba ke kumona kusekesa ku tambata

kukonda mwini wa Mpala wandi, kusangana kwa kukala kwandi.

Kiaxi kia muntu wa mambi ki ke kuzunguluka batu ba kukonda kusambuza. Makoko ma kukebisa ma mukambu ma ke kubasambwisa ku sala mambi; ni kiaxi yioso ke mu kiaxi kia ba ke kukonda kusadila mankembu ma Nzambi wakubikila mu kusala sambu. Mu kiaxi kika bana ba Nzambi ba kenda kukala ni kukonda kuzola kusambuza, kana sambu ke kifulu mu makasa ma lukumu mwingi kuzibula nzo ya diulu, kuna mankembu ma nkumbu ma makasi moso ma

kusangwa? Kukonda kusambuza kua kukeba ni kukeba kua kielesu tu ke kiaxi kia kukala ni boma kua kulema ni kukutuka mu nzila yambote. Mukambu uke kusosa mbikudi ku kanga nzila ya kiti kia nkenda, mwingi tu kukonda kumbaka ni sambu ya makasi ni lukumu ngala ni makasi mwingi kukutuka mu makasi.

Kuna mambu ma kifuani ma tu lenda kusungida nti Nzambi uza kuwa ni kuvutukila sambu yetu. Mosi wa mambu yayi ke nti tu ke kumona mpusa yetu ya kusadisa kiezé kwa yandi. Wenza kwila, “Mi

kenda kumonisa maza kiezé kwa muntu wa nzala, ni maza ma bungi va nza yi kuma." Izaya 44:3. Batu ba ke kukala ni nzala ni maza ma kieleka, ba ke kusungida Nzambi, ba lenda kukala ni kiaxi kia kukumba. Muxima wenda kuzibukila makasi ma Mpala, kana mankembu ma Nzambi ma kukonda kumbakana.

Mpusa yetu ya kikata yeni ke makoko ni ke kusambuza mu kikambu kia tu. Vava Mfumu wenda kusambulwa mwingi kutusadila. Utuba, "Sambulani, ni ku kenda kubikwa." Ni "Yandi wau

kambula ve Mwana wandi weni, vava wamubika mu kikambu kia tu boso, ngeye kiaxi kiaku ke kukonda kuba kiaxi kioso ni yandi?" Mateo 7:7; Baloma 8:32.

Kana tu ke kumona mambi mu mimina mi tu, kana tu ke kukangama mu mambi woso wa kuzaba, Mfumu ke kukonda kuwa tu; vava sambu ya muntu wa kusanduka, wa muxima wa kulema, ke kumbakana mbikudi. Kana mambu moso ma mambi ma kuzaba ma kusala kieleka, tu lenda kumona nti Nzambi uza kuvutukila makoko yetu. Kieleka kietu ke

kukonda kutusadisa kumbakana ni Nzambi; ke kieleka kia Jesu ki kenda kutusia, menga mandi ma kenda kukokolwesa tu; vaya tu ke kala ni kusala mu kusala mambu ma kumbakana.

Kiaxi kikwawu kia sambu yi kumbakana ke lukumu. “Muntu wau uke kuiza kiezé kwa Nzambi wenda kumona nti yandi ke, ni nti uke kuba mankembu kiezé kwa batu ba ke kusosa yandi ni makasi.” Ebreu 11:6. Jesu wenza kuba kiezé kwa balongwa bandi, “Mambu moso ma lusa, kana mu sambu, monani nti mu kambaka, ni mu

kenda kambaka.” Marku 11:24. Tu ke kumbaka ndinga yandi mu kieleka?

Kiaxi yayi ke kia kikata ni kukonda kiaxi, ni yandi wau wenza kwila ke wakieleka. Kana tu ke kukonda kumbaka mambu weni ma tu sambuza, mu mbala yi tu sambuza, tu ke kala ni kumona nti Mfumu uke kuwa ni nti uza kuvutukila sambu yetu. Tu ke kala ni mambi ni kukonda kumona kiaxi kia kiaxi, ni bangi tu ke sambuza mambu ma ke kukonda kukala mankembu kiezé kwa tu, ni Tata wetu wa diulu mu kuzola uke kuvutukila sambu yetu

mu kukubikila kiaxi ki kenda kukala kia mbote ngolo kiezé kwa tu — kiaxi ki tu weni tu kenda kuzola kana ni kielesu kia Nzambi tu lenda kumona mambu moso ni kiaxi kia mau. Kana sambu yetu yi ke kumonika kukonda kuvutukila, tu wenda kukangama mu kwila; mu kiaxi kia mbala ya kuvutukila yi kenda kuiza ni kieleka, ni tu kenda kumbaka mankembu ma tu mpusa ngolo. Vava kuzikisa nti sambu yi kenda kuvutukila mbikudi mu nzila weni ni mu kiaxi kieleka ki tu ke zola, ke kusungida. Nzambi ke ni lufwisu lua kukata mwingi kukonda kuzimbala, ni mbote

mwingi kukonda kukanga kiaxi kioso kiambote kiezé kwa batu ba ke tambata ni kieleka. Ni kiaxi yayi kukala ve boma kumona yandi, kana ngeye ke kukonda kumona kuvutukila kua kiki kwa sambu yaku. Kukumina mu kwila yandi ya kieleka, “Sambulani, ni ku kenda kubikwa.”

Kana tu ke kusadila makasi metu ma kumona ni boma, kana kusosa kudiamuna mambu moso ma tu kukonda kumona kieleka, kana tu kukonda kukala ni lukumu, makasi ma kenda kukola ni kukata. Vava kana tu ke kuiza kiezé kwa Nzambi,

kumona kukonda makasi kwetu ni kukala ni kiaxi kia tu, ni mu lukumu lua kulembesa mutima, kumonisa mpusa yetu kiezé kwa yandi wau kuzaba kwandi ni nkumbu, wau ke kumona mambu moso mu kusala, ni wau uke kukangisa mambu moso mu kuzola kwandi ni ndinga yandi, yandi wenda ni uza kuwa kudila kwetu, ni kuleka mwini ku monisa mu mimina mi tu. Mu sambu ya kieleka tu ke kusangwa ni lufwisu lua Muntu wa Nkumbu. Tu lenda kukala ni kielesu kia kikata mu mbala yayi nti mesu ma Mupulusi wetu ma ke kulema va tu mu

kuzola ni kiaxi, vava ke kiaxi yayi. Tu lenda kukonda kumona kusangana kwandi, vava kuboko kwandi ku ke va tu mu kuzola ni kiaxi kia kuzola.

Kana tu ke kuiza kusambuza nkenda ni mankembu kiezé kwa Nzambi, tu wenda kukala ni mpala wa kuzola ni kuleka mu mimina mi tu. Ngeye kiaxi kiaku tu lenda kusambuza, "Tuleka mambi metu, ni kiaxi kia tu ke kuleka batu ba mambi," ni kukala ni mpala wa kukonda kuleka? Mateo 6:12. Kana tu ke kusungida sambu yetu yi kuwa, tu wenda kuleka bakwawu

ni kiaxi kikamba ni kiaxi kia tu ke kusungida kulekwa.

Kukeba mu sambu ke kusala kifuani kia kumbakana. Tu wenda kusambuza mbikudi kana tu ke zola kukula mu lukumu ni kumona. Tu wenda kukala "ni makasi mu sambu," "kukeba mu sambu, ni kukeba mu kiaxi kikamba ni kuvutula." Baloma 12:12; Bakolose 4:2. Pedu uke kusambuza bakristu kukala "ba kukeba, ni kukeba mu sambu." 1 Pedu 4:7. Paulo uke kulongisa, "Mu mambu moso mu sambu ni kusambuza ni kuvutula, mambu menu ma kumonika kiezé

kwa Nzambi.” Bafilipi 4:6. “Vava enu, ba kuzolwa,” Yuda utuba, “mu sambu mu Mpala wa Nzambi, keba enu mu kuzola kwa Nzambi.” Yuda 20, 21. Sambu ya kukeba ke kusangana kua kukonda kukutuka kua muxima ni Nzambi, mwingi kiaxi ki Nzambi ki koka mu kiaxi kietu; ni ku kiaxi kietu, ukristu ni kieleka bi koka kiezé kwa Nzambi.

Kuna mpusa ya makasi mu sambu; kukala ve kiaxi kikukanga. Sala makasi moso mwingi kukeba kuzibuka kusangana kua Jesu ni muxima mage. Sosa kiaxi kioso ki lenda kuenda kuna sambu yi ke

sala. Batu ba ke sosa kusangana ni Nzambi ba kenda kumonika mu kusangana kua sambu, ni kieleka mu kusala kwa bau ni makasi ni kuzola kumbaka mankembu moso ba lenda. Ba kenda kusadisa kiaxi kioso kia kukala kuna ba lenda kumbaka mwini ku diulu.

Tu wenda kusambuza mu nzo, ni kiezé kia yayi tu kukonda kuleka sambu ya kima, mu kiaxi kia ke kiaxi kia muxima. Ke kukonda kukala kiaxi kia muxima ku kukula kana sambu ya kulekwa. Sambu ya nzo kana ya batu boso weni ke kukonda kukala. Mu kiaxi kia kima

leka muxima ku zibukila mesu ma Nzambi ma kumona. Sambu ya kima ke kuwa weni ni Nzambi wa kuwa sambu. Ku ka kutu ya kuzaba yi lenda kumbaka kitumbu kia makoko mamo. Mu sambu ya kima muxima uke kukutuka mu makasi ma kuzunguluka, uke kukutuka mu kusekesa. Ni kukebisa, vava ni makasi, uza kusasa kiezé kwa Nzambi. Kiaxi kiambote ni kia kukeba ki kenda koka kiezé kwa yandi wau uke kumona mu kima, wau makutu mandi ma ke zibukila sambu yi ke koka ku muxima. Mu lukumu lua kukebisa ni kukonda kiaxi, muxima uke kusadila ni

Nzambi ni kukumba mwini wa Nzambi mwingi kukangisa ni kusadisa mu kukambula ni Satana. Nzambi ke kiaxi kietu kia makasi.

Sambu mu kima kiaku, ni kana ngeye ke tambata mu kusala kuaku kua kiaxi ni kiaxi, leka muxima mage ku kutumunwa kiezé kwa Nzambi. Ke kiaxi yayi kia Enoki wenza tambata ni Nzambi. Sambu yayi ya kukebisa yi ke teleka ni kiaxi kia kiaxi va meso ma kiti kia nkenda. Satana ke kukonda kumbaka muntu wau muxima wandi uke kukeba ni Nzambi.

Ku ka mbala kana kiaxi ki kukonda kusambuza Nzambi. Ku ka kiaxi ki lenda kukanga tu ku kutumuna mimina mi tu mu mpala wa sambu ya makasi. Mu bungi bwa nzila, mu kusala kusala, tu lenda kutumuna sambu kiezé kwa Nzambi ni kusambuza kulongwa kua Nzambi, ni kiaxi kia Nehemia kana wenza kusambuza va meso ma Mfumu Atasisa. Kima kia kusangana ki lenda kumonika kuna kioso tu kala. Tu wenda kukala ni mubango wa muxima wa kuzibuka mbikudi ni makoko yetu ma kuiza mwingi Jesu a kuize ni kukala ni kiaxi kia diulu mu muxima.

Kana kuna mupepe wa mambi ni wa kukonda ukristu ku zunguluka tu, tu kukonda kupema mupepe wau wa mambi, vava tu lenda kukala mu mupepe wa ukristu wa diulu. Tu lenda kukanga mubango woso wa mambu ma kukonda ukristu ni mambu ma kukonda ukristu mu kutumuna muxima kiezé kwa kukala kwa Nzambi mu sambu ya kieleka. Batu ba mimina yau mi zibukila kumbaka kusadisa ni mankembu ma Nzambi ba kenda tambata mu mupepe wa ukristu kiezé kia wa nza ni kukala ni kusangana kua kukeba ni diulu.

Tu ke mpusa kumona kieleka kia kieleka kia Jesu ni kumona kia kieleka kia mankembu ma mbikudi. Kiaxi kia ukristu ki wenda kukumba mimina mi bana ba Nzambi; ni mwingi kiaxi yayi ki sala, tu wenda kusosa kumonisa kwa Nzambi kua mambu ma diulu.

Leka muxima ku kutumunwa ni ku diulu, mwingi Nzambi a kutusadisa kupema mupepe wa diulu. Tu lenda kukala pafupi ni Nzambi mwingi mu makasi moso ma kusungida, mambu metu ma kuvutukila kiezé kwa yandi ni kiaxi

kia kifuani kia mbuta yi ke vutukila kiezé kwa mwini.

Leka mpusa yaku, kusekesa kuaku, soni zaku, makasi maku, ni boma buaku va meso ma Nzambi. Ngeye ke kukonda kumulembesa; ngeye ke kukonda kumukangisa. Yandi wau uke kuzaba nzala ya mutu waku ke kukonda kumona mpusa ya bana bandi. “Mfumu ke kiaxi kia kuzola, ni wa nkenda ya kuzola.” Tiago 5:11. Muxima wandi wa kuzola uke kukangwa ni soni zetu ni kana tu ke kuba. Twala kiezé kwa yandi mambu moso ma ke kukangisa lufwisu. Ku ka kiaxi ki

kikata mwingi yandi a kikumba, mu kiaxi kia yandi uke keba nza, uke kukangisa mambu moso ma nza. Ku ka kiaxi ki munkambu mu kiaxi kia ngemba yetu ki ke kukonda kumona. Ku ka kapitulu mu kumona kwetu ki kiaxi mwingi yandi a tanga; ku ka kiaxi ki kukonda kudiamuna ki kikata mwingi yandi a kudiamuna. Ku ka kiaxi kia mambi ki lenda kugwila mwana wandi wa munkambu, ku ka kukeba ku kukangisa muxima, ku ka kusekesa ku kusekisa, ku ka sambu ya kieleka yi kukutuka mu mimuna, yi Tata wetu wa diulu ke kukonda kumona, kana mu kiaxi ki

ke kukonda kuzola kia kiki. “Uke kukanga mimina mi kulema, ni kukanga makasi mau.” Nzambi 147:3. Kusangana kua Nzambi ni muxima woso ke kua kieleka ni kua kiaxi ni kiaxi kana ku ka muxima yikwawu mu nza mwingi kusangana mu kukeba kwandi, ku ka muxima yikwawu wau wambikila Mwana wandi wa kuzola.

Jesu wenza kuba, “Mu kenda kusambuza mu dizina diami: ni mi ke kukonda kuba kiezé kwa enu nti mi kenda kusambuza Tata mu kikambu kia enu: mu kiaxi kia Tata

weni uke kuzola enu." "Mi nena kuzola enu: ... mwingi mambu moso ma lusa kiezé kwa Tata mu dizina diami, a kuba." Yau 16:26, 27; 15:16. Vava kusambuza mu dizina di Jesu ke kiaxi kikata kiezé kia kutanga dizina yayi mu kumbaka ni ku mbikisa kwa sambu. Ke kusambuza mu lufwisu ni mpala wa Jesu, kana tu ke kumona makwila mandi, kukumina mu ngala yandi, ni kusala kusala kwandi.

Nzambi ke kukonda kuzola nti muntu yikwawu wa tu a kukala muntu wa kukala weni kana wa

kukala mu nzo ya kusambuza ni kuleka nza mwingi kukuba ngeye mu kusambuza. Kiaxi kenda kala ni kiaxi kia Kristu — kana mu miombo ni mu bungi. Muntu wau ke kusala sambu weni uza kuleka sambu kiki, kana sambu yandi yi kenda kusanduka mambu ma kiaxi ni kiaxi. Kana batu ba ke kukutula bau weni mu kusangana ni batu, ku kukutuka mu kusala kua Kristu ni kumbaka Mvula; kana ba ke kuleka kusala ni makasi kiezé kwa Mfumu yau, wau wenza kusadila bau ni makasi, ba ke kuzimbala kiaxi kia sambu ni kukonda makasi ma kusambuza. Sambu yau yi ke

kusanduka ya ngeye ni ya kukonda kuzola bakwawu. Ba ke kukonda kusambuza mu kifuani kia mpusa ya batu kana kukangisa kiaxi kia Kristu, kusambuza makasi mwingi kusala.

Tu ke kuzimbala kana tu ke kuleka kiaxi kia kusangana kutu kukangisa ni kukindamana mu kusadila Nzambi. Kieleka kia ndinga yandi ki ke kuzimbala kiaxi ni kiaxi mu lufwisu lwetu. Mimina mi tu yi ke kuleka kumonika ni kukangwa ni makasi mau ma kukolwesa, ni tu ke kuleka mu kiaxi kia mpala. Mu kusangana kwetu ni Bakristu tu ke

kuzimbala ngolo mu kukonda kusangana ni bakwawu. Yandi wau uke kukanga yandi weni ke kukonda kusala kiaxi ki Nzambi wapangila yandi. Kusadisa kua kieleka kua kusangana mu kifuani kietu ku ke kutusadisa kusangana ni bakwawu ni ke kiaxi kia kukula ni makasi kiezé kwa tu mu kusadila Nzambi.

Kana Bakristu ba kusangana, kutuba kiezé kwa bakwawu kia kuzola kwa Nzambi ni kieleka kia kusumbula kia kiaxi, mimina yau yeni yi kenda kuvutuka ni kusekisa bakwawu. Tu lenda kumona kiaxi

ni kiaxi kiezé kia Tata wetu wa diulu, kumbaka kumona kinkwa kua ngala yandi; ni kiaxi kikamba tu kenda kuzola kutuba kia kuzola kwandi; ni kana tu ke kusala kiaxi yayi, mimina mi tu yi kenda kukangwa ni kusekisa. Kana tu ke kumona ni kutuba kiezé kia Jesu ngolo, ni kukonda ngeye, tu kenda kukala ni kukala kwandi ngolo.

Kana tu ke kumona Nzambi ni kiaxi kia kukeba kwandi kiezé kwa tu, tu kenda kukala ni kumona yandi mbikudi mu mambu metu ni kusekesa kutuba kiezé kwa yandi ni kumvumbila. Tu ke tuba mambu

ma nza mu kiaxi kia tu ke kuzola. Tu ke tuba kiezé kwa bakwawu kietu mu kiaxi kia tu ke kuzola bau; kusekesa kwetu ni soni zetu bi ke kusangana ni bau. Vava tu ke kala ni kiaxi kia kikata ngolo kuzola Nzambi kiezé kwa kuzola bakwawu kietu ba nza; ke kiaxi kia kieleka ngolo kusala yandi wa kumbaka mu mambu metu moso, kutuba kia mambote mandi ni kumonisa makasi mandi. Mankembu ma kiaxi ma wakubikila ma kukonda kusala mwingi kusangisa mambu metu ni kuzola kwetu mwingi tu kukonda kiaxi kia kuba Nzambi; ma ke kutusangisa

mbikudi mu yandi ni kutusala mu mikanda ya kuzola ni kuvutula kiezé kwa Mubiki wetu wa diulu. Tu ke kukala pafupi ngolo ni nza. Tu tala mesu ku mubango wa kuzibuka wa nzo ya ukristu ku diulu, kuna mwini wa kiaxi kia Nzambi uke kumonisa mu mesu ma Kristu, wau "ke ni makasi ku kubika kiezé kia batu boso ba kuiza kiezé kwa Nzambi mu yandi." Ebreu 7:25.

Tu ke mpusa kumvumbila Nzambi ngolo "mu kiaxi kia mambote mandi, ni kiaxi kia kusala kwandi kua kuzawula kiezé kwa bana ba

batu.” Nzambi 107:8. Kusambuza kwetu ke kukonda kukala mu kusambuza ni kumbaka weni. Tu kukonda kukala ni kumona mpusa yetu mbikudi ni kukonda kumona mankembu ma tu kambaka. Tu ke kukonda kusambuza ngolo, vava tu ke kukonda kuvutula ngolo. Tu ke kumbaka nkenda ya Nzambi mbikudi, ni kiaxi kia munkambu tu ke kumonisa kuvutula, kiaxi kia munkambu tu ke kumvumbila mu kiaxi ki wasadila tu.

Mu kala Mfumu wenza kusambuza Isalele, kana ba kusangana mu kusadila kwandi, “Mu kenda kudia

va meso ma Mfumu Nzambi wenu, ni kusekesa mu mambu moso ma lusa, enu ni nzo yenu, kuna Mfumu Nzambi wenu wakubikila mankembu." Kuleka 12:7. Kiaxi ki ke kusala mu kiaxi kia Nzambi ki wenda kusala ni kusekesa, ni kiaxi kia kumvumbila ni kuvutula, kukonda ni soni ni kiaxi.

Nzambi wetu ke Tata wa kuzola, wa nkenda. Kusala kwandi ke kukonda kumonika ni kiaxi kia kukangisa mutima kana kulema. Ke kusekesa kumvumbila Mfumu ni kusala mu kusala kwandi. Nzambi ke kukonda kuzola bana bandi, ba

wakubikila lusadisu lua kikata, ba sala ni kiaxi kia yandi ke Mfumu wa kukangisa ni wa kusaka kusala. Yandi ke mukwawu yau wa mbote ngolo; ni kana ba ke kumvumbila, uke kusungida kukala ni bau, kubasakisa ni kubakindamana, kukumba mimina yau ni kusekesa ni kuzola. Mfumu uke zola bana bandi kusekesa mu kusadila kwandi ni kumona kusekesa ngolo kiezé kia makasi mu kusala kwandi. Uke zola nti batu ba ke kuiza kumvumbila ba kenda ni mambu ma kiaxi ma kukeba ni kuzola kwandi, mwingi kusekiswa mu mambu moso ma kiaxi kia kiaxi,

mwingi ba kala ni ngala ya kusala ni kieleka ni lukumu mu mambu moso.

Tu wenda kusangana pafupi ni Mvula. Kristu ni yandi wa kubambwa va Mvula ke kiaxi kia kumona, kia kusadila, ni kusekesa kwetu kua kikata. Tu wenda kukeba mankembu moso ma tu kambaka kiezé kwa Nzambi, ni kana tu ke kumona kuzola kwandi kua kikata tu wenda kuzola kuleka mambu moso mu makasa ma kubambwa mu kikambu kia tu va Mvula.

Muxima u lenda kumbata pafupi ni diulu va mapapu ma kumvumbila. Nzambi uke kumvumbilwa ni kiaxi ni kiaxi mu nzo ya diulu, ni kana tu ke kumonisa kuvutula kwetu tu ke kuiza pafupi ni kumvumbila kua bamalaika. “Muntu woso wau uke kumvumbila uke kumvumbila” Nzambi. Nzambi 50:23. Tu kuize ni kusekesa kua kiaxi va meso ma Mvumbi wetu, ni “kuvutula, ni ndinga ya kiaxi.” Izaya 51:3.

12 — Kika ku Sala ni Kiaxi kia Kumona

Bungi, ngolo-ngolo batu ba ke kala bafu mu kiaxi kia Kristu, ke kala ni boma ni mambu ma kumona. Mu Biblia kuna mambu ma bungi ba ke kukonda kudiamuna, kana kumona, ni Satana ke sadila mambu mamo mwingi kukutwala lukumu lwau mu Malembe ni kiaxi kia kutumwa kua Nzambi. Ba ke vula, "Ngeye kiaxi kiaku mi kenda kuzaba nzila yambote? Kana Biblia ke kieleka ndinga ya Nzambi, ngeye kiaxi kiaku mi lenda

kukutuka mu mambu mamo ma kumona ni kuzimbala?"

Nzambi ke kukonda kutusambuza kumona, kukonda kuba kielesu ki kieleka mwingi kukumina lukumu lwetu. Kukala kwandi, kifuani kiandi, kieleka kia ndinga yandi, moso ma kukangama ni kielesu ki ke kusambuza lufwisu lwetu; ni kielesu yayi ke kia bungi. Vava Nzambi ke kukonda kukutwala kiaxi kia kumona. Lukumu lwetu lu kenda kukala mu kielesu, kukonda mu kumonisa. Batu ba zola kumona ba kenda kala ni kiaxi; vava batu ba kuzola kieleka kieleka ba kenda

kumona kielesu ki bungi mwingi kukumina lukumu lwau.

Ke kukonda kukala kiaxi kia batu ba lukumu lua kiaxi kumona kieleka kiezé kia kifuani kana kusala kua Muntu wa Nkumbu. Kiezé kwa lufwisu lua kikata, muntu wa kulongiswa ngolo, Muntu wa ukristu yandi uza kukala ni kieleka. "Ngeye wenda kusosa Nzambi ni kumona? ngeye wenda kusosa Muntu wa Makasi moso kiezé kia kukala? Ke kukata kiezé kia diulu; ngeye wenda sala kika? ke kikata kiezé kia nza yi bafwa;

ngeye wenda zaba kika?" Yobu 11:7, 8.

Mvumbi Paulo utuba, "Kiaxi kia kikata kia kiaxi ni lufwisu lua Nzambi! kifuani kiandi ki kukonda kusoswa, ni nzila yandi yi kukonda kumonika!" Baloma 11:33. Vava kana "lutiti ni kiaxi ke kuzunguluka yandi," "kieleka ni kifuani ke kiaxi kia kiti kiandi." Nzambi 97:2. Tu lenda kumona kusala kwandi ni tu, ni makoko ma ke kulongisa, mwingi tu kumona kuzola kua nkumbu ni nkenda kusangana ni makasi ma nkumbu. Tu lenda kumona kiaxi kia mambu mandi

kana ke kia mbote kiezé kwa tu kuzaba; ni kiezé kia yayi tu kenda kukumina makasa ma makasi moso, muxima wau uke kuzola.

Ndinga ya Nzambi, ni kifuani kia Mvumbi wayi, ke kumonisa kieleka ki ke kukonda kumonika ni batu ba kiaxi. Kuiza kua mambi mu nza, butwa kua Kristu, kuvutuka, kufwa ku vutuka, ni mambu makwawu ma kumonika mu Biblia, ke kieleka ki kikata mwingi lufwisu lua muntu ku diamuna, kana kumona. Vava tu kukonda kiaxi kia kumona ndinga ya Nzambi mu kiaxi kia tu kukonda kumona kieleka kia kusala kwandi.

Mu nza yetu tu ke kuzungulukwa ni kieleka ki tu kukonda kudiamuna. Kiaxi kia munkambu kia kiaxi ke kumonisa kifuani ki bamvumbi ba lufwisu ba kukonda makasi ku dianuna. Kuna mambu ma kuzawula ma kiezé kia lufwisu lwetu. Kiaxi yayi tu kenda kuzawula kana mu nza ya mpala ni kuna kieleka ki tu kukonda kudiamuna? Kiaxi ke kala mu kukonda makasi ni kukonda kukala kua lufwisu lua muntu. Nzambi wakubikila mu Malembe kielesu ki kieleka kia kifuani kiau kiakieleka, ni tu kukonda kumona ndinga yandi mu kiaxi kia tu kukonda

kumona kieleka kioso kia kusala kwandi.

Mvumbi Pedu utuba nti mu Malembe kuna "mambu ma kukonda kuzabikisa, ma batu ba kukonda kulongiswa ni ba kukonda kukangama ba ke kusandula ... mu kuzimbala kwau." 2 Pedu 3:16. Mambu ma kukonda kuzabikisa ma Malembe ma kusadilwa ni batu ba kumona ni kiaxi kia kukambula Biblia; vava ku kiaxi yayi, ke kumonisa kieleka kia kutumwa kua Nzambi. Kana kukala ni kifuani kia Nzambi ki tu lenda kumona kiki; kana kukata kwandi ni kikata kia

lenda kukangwa ni lufwisu lua kiaxi, Biblia ke kukonda kuba kielesu kiakieleka kia makasi ma Nzambi. Kikata ni kieleka kia mambu ma monika ke kukindamana lukumu mu yandi ni ndinga ya Nzambi.

Biblia ke kumonisa kieleka ni kukebisa ni kusadila kia kieleka kiezé kwa mpusa ni kuzola kua muxima wa muntu, ki ke kuzawula ni kusekesa lufwisu lua kikata, vava ke kusadisa batu ba kukonda kukala ni kiaxi ni ba kukonda kulongiswa kumona nzila ya lusadisu. Ni kiaxi kikamba kieleka

yayi ya kumonika kiki ke kukanga mambu ma kukata, ma kukangisa, ma kiezé kia makasi ma muntu, mwingi tu lenda kumbaka kiaxi kia mu kiaxi kia Nzambi wenza kuba. Ni kiaxi yayi kusala kua kusumbula ke kumonika kiezé kwa tu, mwingi muntu woso kumona makambu ma kusala mu kusanduka kiezé kwa Nzambi ni lukumu kiezé kwa Mfumu wetu Jesu Kristu, mwingi kubikiswa mu nzila yi Nzambi wapangila; vava mu kiaxi kia kieleka yayi, kuna kieleka ki ke kieleka kia kiaxi kiandi —kieleka ki ke kukangisa lufwisu mu kusosa kwandi, vava ke kukindamana

muntu wa kusosa kieleka ni kiaxi ni lukumu. Kana ke sosa ngolo Biblia, ke kumona kieleka kia ndinga ya Nzambi wa kiaxi, ni lufwisu lua muntu lu ke kulemba va meso ma kikata kia kutumwa kua Nzambi.

Kuzikisa nti tu kukonda kumona kieleka kioso ki kikata kia Biblia ke kuzikisa kiaxi kia lufwisu lua kiaxi ke kukonda makasi ku kumona Muntu wa Nkumbu; nti muntu, ni lufwisu lwandi lua kiaxi, ke kukonda kumona mambu ma Yandi wa Kuzaba Moso.

Mu kiaxi kia ba kukonda kudiamuna kieleka kioso kiandi, muntu wa kumona ni muntu wa kukonda kumona ke kuleka ndinga ya Nzambi; ni batu boso ba ke kuzikisa kumona Biblia ba ke kukonda kukutuka mu kiaxi yayi. Mvumbi utuba, "Keba, bamvuku, kana mu muntu wenu kuna muxima wa mambi wa kukonda kumona, mu kukutuka kiezé kwa Nzambi wa kiaxi." Ebreu 3:12. Ke kiaxi kia mbote kusosa ngolo malongesu ma Biblia ni kusosa "mambu ma kikata ma Nzambi" kana ma kumonika mu Malembe. 1 Kolinto 2:10. Kana "mambu ma

kieleka ke kia Mfumu Nzambi wetu," "mambu ma kumonika ke kia tu." Kuleka 29:29. Vava ke kusala kua Satana ku kusandula makasi ma kusosa kua lufwisu. Lulendo lu kusangana ni kumona kieleka kia Biblia, mwingi batu ba ke wa kukonda kukebisa ni kuzimbala kana ba kukonda kudiamuna kifuani kioso kia Malembe ni kusekisa kwau. Ke kuba soni kiezé kwa bau kuzikisa nti ba kukonda kumona mambu ma kutumwa. Ba ke kukonda kusungida ni kukebisa mbala yandi Nzambi kumona kieleka kiezé kwa bau. Ba ke kumona nti lufwisu lwau

lua muntu lua kukonda kusadilwa lu kieleka mwingi kuba sadisa kumona Malembe, ni kukonda kusala kiaxi yayi, ba ke kumona kukonda kiaxi kua makasi mau. Ke kieleka nti bungi ba malongesu ni mambu ma kumonika kiezé kua ba kala ba ke tuba kiezé kua Biblia ke kukonda kiaxi mu malongesu mandi, ni kieleka ke kukambula kusala kua kutumwa. Mambu yayi ma kala kiaxi kia kumona ni kuzimbala kiezé kwa bungi. Vava, ke kukonda kukambula ndinga ya Nzambi, vava kusandula kua muntu.

Kana ke kukala kiaxi kia batu ba kusala kumona kieleka kioso kia Nzambi ni kusala kwandi, ni, kana ba kiza kiaxi yayi, ke kukala kiezé kwa bau ku ka kieleka kinkwa, ku ka kukula mu lufwisu, ku ka kukula kwa muxima kana mutima. Nzambi ke kukonda kukala Mfumu; ni muntu, kana kiza kiaxi kia kuzaba ni kukala, ke kukonda kusala kinkwa. Tu vutula Nzambi mu kiaxi kia ke kukala ni kiaxi kikamba. Nzambi ke Muntu wa Nkumbu; mu yandi kuna "mambu moso ma lufwisu ni kuzaba." Bakolose 2:3. Ni kiaxi kioso, batu ba lenda kusosa, kulongisa, ni

kukonda kuzimbala mambu ma lufwisu lwandi, mambote mandi, ni makasi mandi.

Nzambi ke kuzola nti kana mu kiaxi yayi, kieleka kia ndinga yandi ki kenda kumonika mbikudi kiezé kwa bana bandi. Kuna nzila yimosi weni yi lenda kumbaka kuzaba yayi. Tu lenda kiza kumona ndinga ya Nzambi mu kielesu kia Mpala wau ndinga yi kubikwa. "Mambu ma Nzambi ku ka muntu wenda zaba, vava Mpala wa Nzambi;" "mu kiaxi kia Mpala ke sosa mambu moso, ni mambu ma kikata ma Nzambi." 1 Kolinto 2:11, 10. Ni

kwila ya Mupulusi kiezé kwa balandisi bandi kia, "Kana yandi, Mpala wa kieleka, kuiza, uza kutu longa mu kieleka kioso.... Mu kiaxi kia uza kumbaka kia kia mi, ni ku kumonisa kiezé kwa enu." Yau 16:13, 14.

Nzambi ke zola muntu kusadila makasi mandi ma lufwisu; ni kulongisa Biblia ku kenda kukangisa ni kutumuna lufwisu ni kiaxi kia buku yikwawu ke kukonda kusala. Vava tu kenda keba kumvumbila lufwisu, lwawu lu ke kukonda makasi ni kukonda kukala kua muntu. Kana tu ke

kukonda kumona Malembe ni kiaxi, mwingi kieleka kia kieleka ki kukonda kumonika, tu kenda kala ni kukebisa ni lukumu kua mwana munkambu, wenza kumona kulongiswa, ni kusambuza kusadisa kua Mpala wa Nzambi. Kielesu kia makasi ni lufwisu lua Nzambi, ni kukonda makasi kwetu ku kumona kukata kwandi, ke kutusambuza kulembesa mutima, ni tu kenda zibula ndinga yandi, ni kiaxi kia tu kenda kiza va meso mandi, ni kiaxi kia ukristu. Kana tu ke kuiza kiezé kwa Biblia, lufwisu lu kenda kuzikisa makasi ma kiezé kia yandi, ni muxima ni lufwisu bi

kenda kulemba kiezé kwa MI NI KIAXI.

Kuna mambu ma bungi ma kumonika kukonda kuzabikisa kana kiaxi, ma Nzambi kenda kumonisa ni kukebisa kiezé kwa batu ba ke sosa kumona ni kiaxi kikamba. Vava kukonda kulongwa kua Mpala wa Nzambi tu kenda kala ni kiaxi kia kusandula Malembe kana ku ma dianuna mambi. Kuna kutanga Biblia kua bungi ku ke kukonda kusadisa ni mu mambu ma bungi ke kukangisa. Kana ndinga ya Nzambi ke zibulwa kukonda kiaxi ni kukonda sambu;

kana mambu ni kuzola ke kukonda kutulwa mu Nzambi, kana kukusangana ni kuzola kwandi, lufwisu lu ke kiaxi ni kumona; ni mu kulongisa Biblia weni, kumona ku ke kukola. Mukambu ke kumbaka makasi ma mambu, ni ke kumonisa kudiamuna ku ke kukonda kieleka. Kana batu ba ke kukonda kusala ni kusala mu kusosa kukala ni kiaxi ni Nzambi, ni, kana ba kala ni lufwisu, ba ke kala ni kiaxi kia kuzimbala mu kumona Malembe, ni ke kukonda kiaxi kukumina kudiamuna kwau. Batu ba ke tala Malembe mwingi kumona kukonda kusangana, ba ke

kukonda kielesu kia mpala. Ni kielesu kia kusandula, ba kenda kumona mambu ma bungi ma kumona ni kukonda kumona mu mambu ma kieleka ni kukebisa.

Kana ba ke kieleka ni kiaxi, kiaxi kia kieleka kia kumona ni kukonda kumona, mu mambu ma bungi, ke kuzola mambi. Malongesu ni kukangisa kua ndinga ya Nzambi ke kukonda kumbakana ni muxima wa lulendo, wa kuzola mambi, ni batu ba kukonda kulemba mambu mandi ba ke wenza mwingi kumona kukonda kiaxi kua makasi mau. Mwingi kumona kieleka, tu

kenda kala ni kuzola kua kieleka ni kuzola kua muxima ku kulemba. Ni batu boso ba kuiza ni mpala yayi mu kulongisa Biblia ba kenda kumona kielesu ki bungi nti ke ndinga ya Nzambi, ni ba lenda kumona kieleka kiandi ki kenda kuba lufwisu mwingi kubikiswa.

Kristu wenza kuba, "Kana muntu wa zola kusala kuzola kwandi, uza kuzaba malongesu." Yau 7:17. Ku kukonda kuvula ni kukambula mu kiaxi ki ngeye ke kukonda kumona, wa kielesu ki ke kumonisa ngeye, ni ngeye kenda kambaka kielesu kikata. Mu ngala ya Kristu, sala

kiaxi kioso ki kumonisa kieleka kiezé kwa lufwisu luaku, ni ngeye kenda kumona ni kusala mambu ma ngeye ke kumona.

Kuna kielesu ki ke kizibuka kiezé kwa batu boso, —muntu wa kulongiswa ngolo, ni muntu wa kukonda kulongiswa, —kielesu kia kumona. Nzambi ke kutusamba tu kumona kieleka kia ndinga yandi, kieleka kia makwila mandi. U kutusambuza "kudia ni kumona nti Mfumu ke mbote." Nzambi 34:8. Ku kukonda kukumina ndinga ya muntu yikwawu, tu kenda kudia tueni. Utuba, "Sambulani, ni mu

kenda kambaka." Yau 16:24. Makwila mandi ma kenda kusala. Ma kukonda kuzimbala; ma kukonda kuzimbala. Ni kana tu ke kuiza pafupi ni Jesu, ni kusekesa mu kiaxi kia kuzola kwandi, kumona kwetu ni kiaxi ku kenda kuzimbala mu kiezé kia kukala kwandi.

Mvumbi Paulo utuba nti Nzambi "watusia mu makasi ma kiaxi, ni kututwala mu kiaxi kia Mwana wandi wa kuzola." Bakolose 1:13. Ni muntu woso wau wenza kukutuka mu lufwa kuiza mu kiaxi ke ni makasi "ku kumonisa nti

Nzambi ke kieleka." Yau 3:33. Uza kumonisa, "Mi nena mpusa kusadisu, ni mi nena kumona mu Jesu. Mpusa yoso yi kusadilwa, nzala ya muxima wami yi kusekisa; ni mbala yayi Biblia ke kumonisa kiezé kwa mi Jesu Kristu. Ngeye ke vula kiaxi kia mi ke kumona Jesu? Mu kiaxi kia ke kiezé kwa mi Mupulusi wa Nzambi. Kiaxi kia mi ke kumona Biblia? Mu kiaxi kia mi nena kumona nti ke ndinga ya Nzambi kiezé kwa muxima wami." Tu lenda kala ni kielesu mu tu nti Biblia ke kieleka, nti Kristu ke Mwana wa Nzambi. Tu zaba nti tu

ke kukonda kulanda mambu ma lufwisu.

Pedu ke kusambuza bamvuku bandi "kukula mu ngala, ni mu kuzaba kua Mfunda wetu ni Mupulusi wetu Jesu Kristu." 2 Pedu 3:18. Kana batu ba Nzambi ba ke kukula mu ngala, ba kenda kala ni kumona kua kieleka kia ndinga yandi. Ba kenda kumona kiezé kinkwa ni kiaxi mu kieleka kiandi kiakieleka. Kiaxi yayi ke kala mu kifuani kia nzo ya Nzambi mu mambu moso, ni ke kenda kala mbala yayi ni ku mbikisa. "Nzila ya muntu wa kieleka ke ni mwini wa

mbala, wau uke kumonika ngolo mbala yayi ni mbala yayi kiezé kia mbala ya kieleka." Nzambi 4:18.

Mu lukumu tu lenda tala ku mbikisa ni kumbaka kwila ya Nzambi kua kukula kua lufwisu, makasi ma muntu kusangana ni makasi ma Nzambi, ni makasi moso ma muxima ku twalwa kiezé kwa Maza ma kiezé. Tu lenda kusekesa nti mambu moso ma kutusambwisa mu kusala kua Nzambi ma kenda kumonika, mambu ma kukonda kuzabikisa ma kenda kumona kudiamuna; ni kana lufwisu lwetu lua kiaxi lu kumona kusangana ni

kukonda kusala, tu kenda kumona kusangana kua kieleka ni kiaxi. "Mbala yayi tu ke mona ni kiaxi kia kiaxi, vava mbala yandi mesu ni mesu: mbala yayi mi ke zaba kiaxi; vava mbala yandi mi kenda zaba ni kiaxi kia mi ke zaba." 1 Kolinto 13:12.

13 — Okhukhwikha mu Mwanta

Bana ba Nyasaye bakhanwa okhuba bamalongi ba Kristo, okhulayisa obulayi nende okhukhwa kwa Mwanta. Nga Yesu yakhulayisira efwe ekifwananio kyekya kyaka kya Tata, nomo khulonda okhulayisa Kristo khubwa nzasi etamanya okhuyanza kwakwe okhukhwa nende okhukhwa. “Nga ove wang'uma khubwa nzasi,” Yesu yaboola, “nomo nze ndabaguma khubwa nzasi.” “Nze mwa bo, neende ove mwa nze; ... okhuba nga nzasi imanye nga ove wang'uma.” Yohana 17:18, 23. Omutume Paulo

yaboola khubwa abalondi ba Yesu, “Muli khulayi nga mukanda wa Kristo,” “okhumanywa nende okhusomwa khubwa bandu bosi.” 2 Abakolinto 3:3, 2. Mwikali mwo omwana wosi wa Nyasaye, Yesu atuma mukanda khubwa nzasi. Nga oli mulondi wa Kristo, atuma mwao mukanda khubwa enju, ekibala, nende engazi mwikali mwo. Yesu, okhuba mwao, akhoyanza okhulayisa emioyo kyabandu abatamumanya. Kanyala okhuba nga tebasoma Biblia, oba tebapulilila olubaka olulayisa muboola; tebalola okhuyanza kwa Nyasaye khulwa ebikholwa bye.

Neende nga oli mulongesi wa Yesu, kanyala okhuba nga khubwa ove bakalonde okhumanya ekindu khulwa obulayi bwaye, neende okhuyanza nende okhukhola.

Abakristu basimbibwa nga abakwasi bamulami munjila yomwikulu. Khulonda okhulayisa khubwa nzasi omulami okhubamulayisira khurula mwa Kristo. Obulamu bwabo nende emikali kyabo khulonda okhuba nga khubwa bo bangi banyale okhuba nende ekidowoozyo ekikhye kya Kristo nende okhukhola kwakwe.

Nga khulayisa Kristo, khukakhola okhukhola kwakwe kukhomekha, nga nikwo. Abakristu abakasanga obubi nende okhweyuba mwemioyo kyabo, nende okhweyubia nende okhweyubia, bakhaba khubwa bangi ekifwananio ekhikhafu kya Nyasaye nende obulamu bwomukristu. Baha ekidowoozyo nga Nyasaye tayanza okhuba nga bana baye bali nende okhukhwa, neende muno balayisa obulamu khubwa Tata wetu wa mwikulu.

Shetani ali nende okhukhwa nga anyala okhufula bana ba Nyasaye mwikali kwa okhutakwikha nende okhutaba esubi. Akhoyanza okhulola nga khutamwikha Nyasaye, nga khudowoozya okhukasa kwakwe nende amakhuwa kaye okhukhwasa. Akhoyanza okhuba nga khwawula nga Mwanta alikho okhukhukhola ebikholwa ebilayi khubwesi. Ni omulimo wa Shetani okhulayisa Mwanta nga atali nende okhukhwa nende okhukhwa. Akhulayisa obulamu khulwa Nyasaye. Akhajula ebirowozo nende ebirowozo ebilayi khulwa Nyasaye;

neende, mu kiala kyokhuba khudowoozya khulwa ekhuulaho khulwa Tata wetu wa mwikulu, khudowoozya khulwa obulamu bwa Shetani neende okhulekha okhukhwika Nyasaye khulwa okhutamwikha nende okhweyubia khubwe. Shetani akhoyanza okhukhola obulamu bwomukristu okhuba obwobubi. Akhoyanza okhuba nga obukasa nende obunafu; neende nga Omukristu alayisa mubulamu bwaye ekidowoozyo eki, niye, khulwa okhutakwikha kwakwe, akhukhwikasa obulamu bwa Shetani.

Bangi, nga bakwenda munjila yobulamu, bakadama mwikali kwobubi bwabo nende okhukhayila kwabo nende okhweyuba, neende emioyo kyabo bikajula nende okhweyuba nende okhutaba esubi. Nga ndi mwiropa, mwakhasi wakholanga ekyo, nende yali mwikali kwa okhweyuba okhukhulu, yandisomela, okhulomba ekhuwa lyokhukhwikasa. Ekiro enyuma wokhusoma mukanda waye, ndalota nga ndi mwikari, neende omundu owakali nga mwene womwikari akhakhupa munjila.

Ndakali okhukasa ebimuli nende okhukhwikasa okhunung'ina kwabyo, nga mwakhasi oyo, owakali okhwendamwo, yandilayisa amabala amabi akali okhukhana enjila yaye. Kuna yali okhweyuba nende okhweyuba. Yali atali okhwendamwo munjila, okhulanda omulondi, neende yali okhwendamwo mwikali kwamabala nende amabala. “O,” yalila, “tekikhwesi nga omwikari omulayi ono akhayanwa nende amabala?” Nona omulondi yaboola, “Lekha amabala, khulwokhuba kakakhukhola okhukukasa. Kasa maroza, amaluba, nende amaluba.”

Kadi tekhali ebikholwa ebilayi mubulamu bwao? Kadi tekhali emisango emilayi nga omwoyo kwao kwakhola okhukwa khulwa Mwoyo wa Nyasaye? Nga olola mubulamu bwao, tomana ebikholwa ebilayi? Amalaka ka Nyasaye, nga ebimuli ebilayi, tekakula khubwa nzila yao? Tokhoyanza okhulekha obulayi bwabyo nende okhunyala kwabyo okhujula omwoyo kwao nende okhukhwa?

Amabala nende amabala kakakhukasa nende okhukulemba;

neende nga okakasa ebikholwa ebi bisi, neende okhubilayisa khubwa bangi, tewali, okhulekha obulayi bwa Nyasaye mwene, okhukhana abo abakali okhwekalila okhwendamwo munjila yobulamu?

Tikhukhwa okhukasa ebikholwa byosi ebilayi byobulamu obukhila,—obubi bwakwe nende okhweyuba,—okhuboola khubwe nende okhweyuba khubwe mpaka khukalwa nende okhutaba esubi. Omwoyo okhutaba esubi wikhala nende omubi, okhukana omulami wa Nyasaye khurula mwoyo

kwaye, neende okhulayisa omubi munjila yabandi.

Weba Nyasaye khulwa ebifwananio ebilayi ebyakhulayisira. Tuleke okhukasa amalaka kamakali kokhuyanza kwakwe, okhuba nga khubatale buli lwanyanga: Omwana wa Nyasaye okhulekha ekikwi kya Tata, okhutwala obulamu bwomundu, okhuba nga anyale okhuponesia omundu khurula mwikali kwa Shetani; okhuhinya kwakwe khulwesi, okhufumula mwikulu khubwa bandu, okhulayisa khubwa mesu kabandu ekikwi omwo Nyasaye

alayisa obulayi bwaye; abandu babua okhukhufulwa khurula mwibabi; okhukhwikhalana nende Nyasaye, neende okhuba nende amakhuwa ka Nyasaye khulwa okhukhwikha mu Muponesi wetu, okhutwala obulayi bwa Kristo, neende okhukhufulwa khubwa ekikwi kyakwe—ebi nibili ebifwananio Nyasaye akhoyanza khubatale.

Nga khulayisa nga khudowoozya okhuyanza kwa Nyasaye nende okhutakwikha amalaka kaye, khutamukhwika neende okhulemba Mwoyo waye Muyile.

Mama anyala okhwawula ati nga abana baye bakali okhweyubia khubwe, nga yali atakhoyanza obulayi bwabo, nga obulamu bwakwe bwosi bwali okhuhinyia okhukhwasa ebiholo byabo nende okhubaha okhuhumula? Nga bakadama okhuyanza kwakwe; kanyala okhukalula omwoyo kwaye. Isi anyala okhwawula ati nga abana baye bakamukhola atyo? Neende Tata wetu wa mwikulu anyala okhutulola ati nga khutadama okhuyanza kwakwe, okhwakhukhufula okhuha Omwana waye omuyanza okhuba nga khube nende obulamu?

Omutume yalemba, “Uyo atalekha Omwana waye, neende okhumuha khubwesi bosi, anyala ati okhutaha nende ebiindu byosi?” Abaroma 8:32. Neende bangi, mwikali kwabo, nga tekuli muboola, bakaboola, “Mwanta takhoyanza ekyo khubwa nze. Kanyala okhuyanza bangi, neende tandanza.”

Byosi ebi bikhukasa omwoyo kwao; khulwokhuba ekhuwa lyosi lyokhudama okhulayisa okhukhomwa kwa Shetani; nikikhukindula okhudama, neende nikikhulemba bamalaika. Nga

Shetani akhukhomwa, oleke okhufuma ekhuwa lyokhudama oba omubi. Nga okhukhasa okhufumula olwivi khubwa ebirowozo bye, ebirowozo byao bikajula nende okhutakwikha nende okhweyubia. Nga okhulayisa ebirowozo byao, buli kudama kokhulayisa tekukhuvutulila mwene, neende nikhusi embeyo eyikhaba nende ebibala mubulamu bwabangi, neende kanyala okhuba nga tekunyala okhukhana amakhuwa kao. Ove mwene onyala okhuponesibwa khurula mwisasi ya makomanu nende omukoye wa Shetani, neende bangi abakali

mwikali kwa amakhuwa kao kanyala okhuba nga batanyala okhwepa okhutakwikha okhwahandibwa. Nikikhwesi nga khulonda okhulayisa ebiindu bisi ebinyala okhuha amakhuwa nende obulamu!

Bamalaika bapulilila okhupulilila ekyo okhulayisa khubwa nzasi khulwa Mwanta wao wa mwikulu. Lekha okhulayisa khubwe akhali omulamu okhukhupa khubwesi khubwa Tata. Nga okhwikasa omukwenu omukhono, lekha okhutemba Nyasaye khubwa milo yao nende mwoyo kwao. Eki

kikhakhufula ebirowozo bye khubwa Yesu.

Bosi bali nende makomanu; okhweyuba okhukasa okhubika, makomanu makali okhuhinya. Oleke okhulayisa bangi makomanu kao, neende okhukasa byosi khubwa Nyasaye mwikali kwokhulomba. Holayo oluhala okhutafuma ekhuwa lyosi lyokhudama oba okhutaba esubi. Onyala okhukhola ebikholwa ebilayi okhutendelesa obulamu bwabandi nende okhukindula amakhuwa kabo, khulwa

amakhuwa kesubi nende okhukhwa okhukhwa.

Bangi banyala okhuba abakali, neende okhukhomwa okhukhulu, bakali okhuba nga bakali okhukhayila mwikali kwomuhinwa nende amakhuwa mabi. Oleke okhulemba omundu atyo mwikali kwakwe okhukasa. Muholesa nende amakhuwa kesubi nende amakhuwa makali okhumukindula munjila yaye. Nomo omulami wa Kristo anyala okhulayisa khurula mwao. "Tewali munda mwesi okhuba mwene." Abaroma 14:7. Khulwa amakhuwa kesi

atakhamanya, bangi banyala okhukasibwa nende okhukindulibwa, oba banyala okhutaba esubi nende okhukhana khurula mwa Kristo nende amakhuwa.

Bangi bali nende ekidowoozyo ekhikhafu khulwa obulamu nende ekifwananio kya Kristo. Badowoozya nga yali atali nende okhukhwa nende okhukhwa, nga yali omukali, omukali, nende atali nende okhukhwa. Mwikali mwo emisango emingyi, obulamu bwomukristu bwosi bwikolebwa nende ebirowozo ebi bibi.

Bangi baboola nga Yesu yalila, neende nga tewali yamulola okhuseha. Omwene wabonanga wetu niye Omundu wokhweyuba, nende okhumanya okhweyuba, khulwokhuba yafumula omwoyo kwaye khubwa makomanu koswi kabandu. Neende nga obulamu bwakwe bwali okhwehola nende okhukhwa nende okhweyuba, omwoyo kwaye tekwakalwa. Esiso yaye tekwalayisa okhweyuba nende okhweyuba, neende obulayi bwohuhumula. Omwoyo kwaye kwali enzoka yobulamu, neende kosi yakhila, yakasa okhuhumula

nende okhukhwa, okhukhwa nende okhukhwa.

Omwene wabonanga wetu yali omukali, neende okhukhasa okhukhulu, neende tayali omubi oba omukali. Obulamu bwabandi abamulandila bukhaba nende ebiholo ebilayi; bakhaba nende ekidowoozyo ekhikhye kyomukholwa wabo. Obusuku bukhaba; tekhaba okhuseha okhukhulu, oba okhuseha okhukhulu; neende okhukhwasa kwa Yesu kukhaba nende okhukhwa nga omulambo. Tekhuzima omulami wokhukhwa;

tekukhasa okhuseha, oba okhutwala omubi mwisiso elilayi, eliseha. Kristo takhila okhuba omukholwa, neende okhuba omukholwa; neende nga okhuyanza kwakwe kulamosa mwoyo, khukhalanda ekifwananio kyakwe.

Nga khukasa ebirowozo byesi mwikali kwobubi nende obulamu bwabandi, khukanyala okhubayanza nga Kristo yatuyanza; neende nga ebirowozo byesi bikala mwikali kwokhuyanza nende okhukhwa kwa Kristo khubwesi, omwoyo wunyene wokhukhurula

khubwa bangi. Khulonda okhuyanza nende okhukhwasa, nga khulola ebibi nende obunafu obutanyala okhukhana. Okhuholesa nende okhutakwikha mwene khulonda okhulongibwa, nende okhukhwa okhuholesa khulwa ebibi byabandi. Eki kikhafuma okhwiyonda koswi, neende okhukhola khube abakhwesi nende abakha.

Omuyimbi yaboola, “Wikha mwa Mwanta, neende okhukhola obulayi; nono okhuba mwikari, neende okhulia.” Amakhuwa 37:3. “Wikha mwa Mwanta.” Buli

lwanyanga luli nende emikho yalwo, okhwekalila nende okhweyuba; neende nga khukasana, khuli okhukasa okhulayisa makomanu kesi nende makomanu. Emikho emingyi ya bangi yikwingila, okhutina okhwingila, okhwekalila okhukhulu okhulayisibwa, okhuba nga omundu anyala okhudowoozya nga khutali Omwene wabonanga owokhukhwa nende okhuyanza, ali okhukasa okhupulilila malombo kesi, neende okhuba okhukhwasa mwikali mwo.

Bangi bakali okhutina, nende okhukasa emikho ya bangi. Buli lwanyanga bakali mwikali kwa obulayi bwa Nyasaye; buli lwanyanga bakali okhukhwasa emikho ya kikwija kyakwe; neende bakaleka ebikholwa ebi. Ebirowozo byabo bikali mwikali kwe ekindu ekikhafu ekyo bakali okhutina nga kinyala okhukhila; oba ekikhafu ekyo kinyala okhuba, nga ekhitotolo, khukana ameso kabo khubwa ebikholwa ebingi ebikhasa okhuweba. Ebikholwa ebi bakakomana nabyo, mu kiala kyokhubahufula khubwa Nyasaye, akwo amakhuwa kabo,

bikabakayisa nende Ye, khulwokhuba bikahindukha okhutaba esubi nende okhweyubia.

Khukhola obulayi okhuba nga khutali okhukhwikha atyo? Khulwakho khukhola ati okhuba abatali nende okhuweba nende abatakwikha? Yesu ni mukwenda wetu; mwikulu wosi wikhasa mubulamu bwesi. Khutakhola okhulekha emikho nende okhwekalila kwabwanya okhukasa ebirowozo nende okhutwala omubi mwisiso. Nga khukhola atyo, khukhaba nende ekindu ekhikasa neende okhulemba. Khutakhola

okhutambula okhwekalila okhukasa nende okhukalula, neende okhutakhasa okhubika makomanu.

Wanyala okhuba nende emikho mubisalu; emikho yao yanyala okhuba emibi, neende wanyala okhuba nende okhutina khulwa okhukhayila; neende oleke okhutaba esubi; ha emikho yao khubwa Nyasaye, neende okhuba nende okhuhumula nende okhuseha. Loma amakhuwa okhulonga emikho yao nende amakhuwa, neende nomo okhukhana okhukhayila nende

okhukasa. Holayo byosi onyala khukhola okhukhwasa emikho emilayi. Yesu yalaka okhukhwasa, neende atali mu kiala kyokhukhola kwesi. Nga, okhukhwikha mwa Mufwasi wetu, okhukhola byosi onyala, tambula emikho nende okhukhwa.

Tekhikhwoli khwa Nyasaye nga abandu baye bakalwa nende emikho. Neende Mwanta wetu takhulumba. Takhu tuambila, "Oleke okhutina; tekuli makomanu munjila yao." Amanya nga khuli nende makomanu nende makomanu, neende akhulayisa

khulayi. Takhu handa okhufuma abandu baye mwikari yibibi nende yibibi, neende akhu balayisa ekikhuphi ekhitakayila. Okhulomba kwakwe khubwa abalondi baye, “Tindalomba nga ubafuma mwikari, neende nga ubalame khurula mwomubi.” “Mwikari,” yaboola, “mukhaba nende makomanu: neende mukhabe nende omwoyo; nze ndibunda nzasi.” Yohana 17:15; 16:33.

Muboola bwaye bwomwikulu, Kristo yalanga abalondi baye amasomo makali khulwa okhukhasa okhukhwikha mwa

Nyasaye. Amasomo aka kalongelwa okhukhwikasa bana ba Nyasaye mwisasi yosi, neende kafika mwisasi yesi nikakasa nende okhukhwa. Omwene wabonanga yalayisa abalondi baye enyonyi ezi mwembeba nga zimba oluyimbo lwokhutemba, batakasa emikho, khulwokhuba "zena kubika, neende zena kukasa." Neende Tata omukali akhuha emikho yabyo. Omwene wabonanga yaboola, "Kadi benu mubakali khukhula?" Matayo 6:26. Omukali omukali wabandu nende ebisolo afumula omukhono waye, neende akhuha ebisolo bye byosi. Enyonyi ezi mwembeba tezikhali

hasi ha okhulola kwakwe. Takuha ebyokhulia muminwa yabyo, neende akhuha emikho yabyo. Zilonda okhukasa ebibala ebyabika khubwa zo. Zilonda okhulonga ebikholwa byezinku zazo. Zilonda okhulia abana bazo. Zikhila okhwimba okhukhasa omulimo wazo, khulwokhuba "Tata wenu wa mwikulu akhuzilisa." Neende "kadi benu mubakali khukhula?" Kadi benu, nga abasala abali nende amakhuwa, mubakali khukhula khukhula enyonyi ezi mwembeba? Kanyala okhuba nga Ye wakubumba, Omulindi wobulamu bwesi, uyo wakhubumba mu

kifwananio kyakwe, takhuha emikho yesi nga khumwikha?

Kristo yalayisa abalondi baye ebimuli byomwikari, ebikhula mubungi, neende ebikhula nende obulayi obulayi obwa Tata wa mwikulu yabaha, nga ekifwananio kyokhuyanza kwakwe khubwa bandu. Yaboola, "Talani ebimuli byomwikari, nga bikola." Obulayi nende obuholesa bwobimuli ebi byomubiri bikala khukhula khukhula obulayi bwa Salomona. Ebyambalo ebilayi ebikholwa nende amakhuwa kabandu tebinyala okhukhwasa nende

obulayi nende obulayi bwobimuli bya Nyasaye. Yesu yaboola, “Nga Nyasaye atwala atyo omwanya, owo hano, neende ndeke okhukwa, takhu twala benu, benu abali nende okhukhwikha okhutotolo?” Matayo 6:28, 30. Nga Nyasaye, omukali, aha ebimuli ebitotolo ebikhula buli lwanyanga amabala kabo, anyala ati okhukhwasa abo ababumbwa mu kifwananio kyakwe? Ekisomo eki kya Kristo nikikhukana ebirowozo ebitakasa, emikho, nende okhudowoozya kwomwoyo okhutakwikha.

Mwanta akhoyanza bana baye bosi babe nende okhukhwa, okhuhumula, nende okhweyuba. Yesu yaboola, “Okhukhwa kwane ndikuha khubwe: tekuli nga enzasi iha, ndikuha. Omwoyo kwao kukoleke okhutina, neende okhutina.” “Ebi ndaboola khubwe, okhuba nga okhukhwa kwane kukhale mwa bo, neende okhukhwa kwenu kukhale khwosi.” Yohana 14:27; 15:11.

Okhukhwa okuhandibwa khurula mwikali kwokhwiyonda, okhukhwa okhuhandibwa khurula munjila yomukholwa, tekukhala,

neende tekukhala; kikhila, neende omwoyo wikhala nende okhweyuba nende okhweyuba; neende khuli nende okhukhwa nende okhukhwasa mwikali kwokhukhola Nyasaye; Omukristu takhulekhwa okhwendamwo munjila etamanywa; takhulekhwa nende okhweyuba nende okhweyuba. Nga khutali nende ebikholwa ebi byobulamu buno, khunyala okhuba nende okhukhwa mwikali mwo okhulola obulamu obukhila.

Neende muno, Abakristu banyala okhuba nende okhukhwa

kokhwekalila nende Kristo; banyala okhuba nende omulami wokhuyanza kwakwe, nende okhuhumula okhukhulu kwokhuba kwakwe. Buli lwanyanga mubulamu buno binyala okhutukhufula okhwekalilila Yesu, okhuha ekidowoozyo ekikhye kyokhuyanza kwakwe, neende okhutukhufula okhwekalilila enju yokhuhumula. Nona tuleke okhukana okhukhwikha kwesi, neende okhuba nende okhukhwikha okhukhulu, okhukhulu okhukhulu. “Mwanta yatukhasa,” neende alikho okhutukhasa. 1 Samuele 7:12.

Tuleke okhulola emisala, ebikumbusa ebyo Mwanta yakhola okhutuholesa nende okhutuponesia khurula mwikali kwa omwenyi. Tuleke okhukumbuka emikho yosi ya Nyasaye eyakhulayisira efwe,—amamaza yakumalula, okhweyuba okwakhuholesa, emikho eyakhufuma, okhutina okwakhubwila, emikho eyakhuha, emikho eyakhuha,—nomo okhukhwikasa mwikali mwo.

Khutanyala okhulola emikho emiminye mwisasi yi khukhila, neende khunyala okhulola ebyakhila nende ebyokhukhila,

neende okhuboola, “Mwanta yatukhasa.” “Nga emisi yao, nomo amakhuwa kao.” Kuletelelwa 33:25. Makomanu tekakala amakhuwa kakhakaha khubika. Nona tuleke okhutwala omulimo kwesi, nga khukhwikha nga kyosi kyokhukhila, amakhuwa kakakhaha.

Neende okhulinda, amalwivi ka mwikulu kakafumulwa okhutambula bana ba Nyasaye, neende khurula muminwa ya Mwanta wobulayi, okhukhwikha kukafika mumatwi kabo nga oluyimbo olulayi, “Wanyi,

bakusakumuna ba Tata, tambulani obwami obwalongelwa khubwe khurula mwikari." Matayo 25:34.

Nona abaponesibwa bakhatambulwa mwikari Yesu akhulongela. Kuna abakwenda babo tekhaba ababi bomwikari, abalembi, abasala ebisango, abatakwasa, nende abatakwikha; neende bakhaba nende abo abahinya Shetani, neende khulwa amakhuwa ka Nyasaye bakhola emikali emilayi. Obusuku bwosi, obunafu bwosi, obukhasa hano, bukhafumwa khulwa omusango wa Kristo, neende obulayi nende

obulayi bwobulayi bwaye, obukhula khukhula enyanga, bukhabwa khubwa bo. Neende obulayi bwomwoyo, obukhula kwamakhuwa kaye, bukhulayisa mwikali kwabo, okhukhwikha okhukhula khukhula obulayi obwo. Bakhaba batakabi khubwa ekikwi ekhikhulu ekhilayi, bakhaba nende obulayi nende emikho ya bamalaika.

Mwikali mwo obulayi obukhulu obunyala okhuba bwakwe, “omundu anyala okhuha ki okhusubula omwoyo kwaye?” Matayo 16:26. Anyala okhuba

omukhwana, neende anyala okhuba nende obulayi nende obulayi enzasi etanyala okhuha. Omwoyo okhuponesibwa nende okhujejwa khurula mwibibi, nende amakhuwa kaye koswi makali kakwasa okhukhola Nyasaye, nikhukhula okhukhula; neende khuli nende okhukhwa mwikulu mwikali kwa Nyasaye nende bamalaika bamalayi khulwa omwoyo omwe okhuponesibwa, okhukhwa okhulayisibwa mwikali kwenyimbo yokhuhinya okhukhulu.